

1993. évi III. törvény

a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

A szociális ellátás feltételeinek biztosítása, a nemzetközi egyezményekben, így különösen az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Egyezségokmányában, továbbá az Alkotmányban meghatározott szociális jogok érvényre juttatása érdekében, a társadalmi szolidaritás alapján, valamint a jövő nemzedékért és a szociális segítségre szorulókért érzett felelősségtől vezérelve az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

Általános rendelkezések

I. cím

A törvény célja

1. § (1) E törvény célja, hogy a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit.

(2) A helyi önkormányzatok az e törvényben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak.

2. § A szociális ellátás feltételeinek biztosítása - az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl - az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.

II. cím

A törvény hatálya

3. § (1) A törvény hatálya - a (2)-(3) bekezdésben foglalt eltérésekkel - kiterjed a Magyarországon élő

- a) magyar állampolgárokra,
- b) bevándorlási engedéllyel rendelkező személyekre,
- c) a letelepedési engedéllyel rendelkező személyekre,
- d) a magyar hatóság által menekültként elismert személyekre.

(2) A törvény hatálya a 7. § (1) bekezdésében meghatározott ellátások tekintetében az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően kiterjed az Európai Szociális Kartát megerősítő országoknak a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2001. évi XXXIX. törvény rendelkezései szerint jogszerűen Magyarországon tartózkodó állampolgáira is.

(3) A törvény hatálya kiterjed

a) a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló 1612/68/EGK tanácsi rendeletben meghatározott, valamint

b) a 32/B. § (1) bekezdésében meghatározott időskorúak járadéka tekintetében a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK tanácsi rendeletben meghatározott jogosulti körbe tartozó személyre, amennyiben az ellátás igénylésének időpontjában érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik.

(4)

(5) E törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes

gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.

(6) E törvény hatálya nem terjed ki a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.), a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.), a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: Mny.), a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Eb.), továbbá a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.), valamint a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) hatálya alá tartozó ellátásokra.

(7) A hadigondozottnak, a hadkötelezettség alapján katonai vagy polgári szolgálatot teljesítőknél és hozzátartozóiknál járó különleges pénzbeli ellátásokról, a nemzeti gondozásról, valamint a foglalkozási rehabilitáció keretében nyújtott ellátásokról külön törvény rendelkezik. Nem terjed ki a törvény hatálya a külön jogszabály alapján az egészségkárosodottak részére megállapítható pénzbeli ellátásokra.

4. § (1) E törvény alkalmazásában

a) **jövedelem:** a személyi jövedelemadóról szóló törvényben jövedelemként meghatározott, belföldről vagy külföldről származó vagyoni érték (bevételek) munkavállalói járulékkal, személyi jövedelemadóval, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal, magán-nyugdíjpénztári tagdíjjal, valamint a jövedelemadóról szóló törvényben elismert költségekkel csökkentett része, függetlenül attól, hogy adómentesnek vagy adókötelesnek minősül, ideértve a bármely ország jogszabálya alapján folyósított nyugdíjat.

Nem minősül jövedelemnek a temetési segély, az alkalmanként adott átmeneti segély, a lakásfenntartási támogatás, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a nevelőszülők számára fizetett nevelési díj és külön ellátmány, az anyasági támogatás, a tizenharmadik havi nyugdíj, valamint - a személyes gondoskodásért fizetendő személyi térítési díj megállapítása kivételével - a súlyos mozgáskorlátozott személyek pénzbeli közlekedési kedvezményei, a rokkantsági járadék, a vakok személyi járadéka és a fogyatékosok támogatás, továbbá a fogadó szervezet által az önkéntesnek külön törvény alapján biztosított juttatás;

b) **vagyon:** ha e törvény másként nem rendelkezik az az ingatlan, jármű, gépi meghajtású termelő- és munkaeszköz, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek

ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a húszszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének az ötvenszerezését meghaladja. A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy lakik, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű;

c) **család:** egy lakásban, vagy személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális, gyermekvédelmi intézményben együtt élő, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező közeli hozzátartozók közössége;

d) **közeli hozzátartozó**

da) a házastárs, az élettárs,

db) a húszévesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező; a huszonhárom évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató; a huszonöt évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató; valamint korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetve a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- vagy más fogyatékos vér szerinti, örökbe fogadott, illetve nevelt gyermek,

dc) a 18. életévét be nem töltött gyermek vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadó szülő, illetve a szülő házastársa vagy élettársa;

e) **egyedülélő:** az a személy, aki egyszemélyes háztartásban lakik;

f) **háztartás:** az egy lakásban együtt élő, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek közössége;

g) **szociális szolgáltató:** az a személy vagy szervezet, amely kizárólag a 60-65/E. §-ban meghatározott szociális alapszolgáltatásokat nyújtja. Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a szociális szolgáltatókra a szociális intézményekre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni;

h) **szociális intézmény:** az e törvényben meghatározott nappali, illetve bentlakásos ellátást nyújtó szervezet;

i) **rendszeres pénzellátás:** a táppénz, a terhességi-gyermekágyi segély, a gyermekgondozási díj, az öregségi nyugdíj, a rokkantsági nyugdíj, az öregségi járadék, a munkaképtelenségi járadék, az özvegyi járadék, a növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi és özvegyi járadék, az özvegyi nyugdíj - kivéve az ideiglenes özvegyi

nyugdíjat, továbbá a házastársa jogán legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodó személy özvegyi nyugdíját -, a baleseti táppénz, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a hozzátartozói baleseti nyugellátás, az Ft. alapján folyósított pénzbeli ellátás, az átmeneti járadék, a rendszeres szociális járadék, a bányászok egészségkárosodási járadéka, a rokkantsági járadék, a hadigondozottak és nemzeti gondozottak pénzbeli ellátásai, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, az időskorúak járadéka, a munkanélküliek jövedelempótló támogatása, a rendszeres szociális segély, az ápolási díj, a nemzeti helytállásért elnevezésű pótlék, valamint a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK tanácsi rendelet alapján külföldi szerv által folyósított egyéb azonos típusú ellátás;

j) keresőtevékenység, ha e törvény másként nem rendelkezik: minden olyan munkavégzéssel járó tevékenység, amelyért ellenérték jár, kivéve a tiszteletdíj alapján végzett tevékenységet, ha a havi tiszteletdíj mértéke a kötelező legkisebb munkabér 30 százalékát nem haladja meg, valamint mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal folytatott tevékenységet, ha az abból származó bevételt a személyi jövedelemadóról szóló szabályok szerint a jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe venni; nem minősül ellenértéknek a fogadó szervezet által az önkéntesnek külön törvény alapján biztosított juttatás;

k) aktív korú: a 18. életévet betöltött, de a reá irányadó nyugdíjkorhatárt, illetőleg a 62. életévet be nem töltött személy;

l) egyedülálló: az a személy, aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált vagy házastársától külön él, kivéve, ha élettársa van;

m) fenntartó:

ma) a közigazgatási szerv, a helyi önkormányzat, a helyi kisebbségi önkormányzat és az egyéb állami szerv (a továbbiakban együtt: állami fenntartó),

mb) a magyarországi székhelyű egyházi jogi személy (a továbbiakban: egyházi fenntartó),

mc) a szociális vállalkozói engedéllyel rendelkező természetes személy,

md) a magyarországi székhelyű jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság,

me) az a jogi személyiséggel rendelkező gazdálkodó szervezet, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, amelynek székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más tagállamban van [az mc)-me) pontokban foglaltak a továbbiakban együtt: nem állami fenntartó],

ha az e törvényben és más jogszabályokban meghatározott feltételek szerint szociális szolgáltatót, illetve szociális intézményt létesít és működtet. Ha jogszabály másképp nem rendelkezik, az egyházi fenntartóra a nem állami fenntartóra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

(2) E törvény 6. §-a és a II-III. Fejezet alkalmazásában hajléktalan a bejelentett lakóhellyel nem rendelkező személy, kivéve azt, akinek bejelentett lakóhelye a hajléktalan szállás.

(3) E törvény 7., 78., 84. és 89. §-ainak alkalmazásában hajléktalan az, aki éjszakáit közterületen vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségben tölti.

(4)

(5) Ahol e törvény jövedelmet említ, a családi pótlékot, az árvaellátást és a tartásdíj címén kapott összeget annak a személynek a jövedelmeként kell figyelembe venni, akire tekintettel azt folyósítják.

III. cím

A szociális igazgatás általános szabályai

A szociális igazgatás szervei

4/A. § (1) Az e törvényben meghatározott szociális feladat- és hatásköröket

a) a helyi önkormányzat képviselő-testülete,

b) a települési önkormányzat polgármestere,

c) a települési önkormányzat jegyzője (a továbbiakban: jegyző),

d) a megyei, fővárosi szociális és gyámhivatal (a továbbiakban: megyei szociális és gyámhivatal) gyakorolja (a továbbiakban az a)-d) pontokban foglaltak együtt: szociális hatáskört gyakorló szerv).

(2) A jegyző

a) első fokon dönt a hatáskörébe utalt hatósági ügyekben,

- b) ellátja e törvényben és külön jogszabályokban meghatározott egyéb feladatokat.
- (3) A megyei szociális és gyámhivatal
- a) első fokon dönt a hatáskörébe utalt hatósági ügyekben,
- b) ellátja az illetékességi területéhez tartozó települési jegyző szakmai irányítását, felettes szervként jár el a (2) bekezdés a) pontja szerinti hatósági ügyekben,
- c) ellátja e törvényben és külön jogszabályokban meghatározott egyéb feladatokat.
- (4) A megyei szociális és gyámhivatal a megyei, fővárosi közigazgatási hivatal szociális feladat- és hatáskörrel rendelkező ágazati szakigazgatási szerve.
- (5) A szociális ágazatért felelős miniszter végzi a megyei szociális és gyámhivatal szakmai irányítását, és - ha jogszabály kivételt nem tesz - felettes szervként jár el a megyei szociális és gyámhivatal hatósági ügyekben.

Eljárási rendelkezések

5. § A szociális ellátásra jogosultság, a jogosultat érintő jog és kötelezettség megállapítására, továbbá a hatósági ellenőrzésre (a továbbiakban: szociális igazgatási eljárás) a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

6. § A hajléktalan személyek ügyében szociális igazgatási eljárásra az a szociális hatáskört gyakorló szerv illetékes, amelynek illetékességi területét a hajléktalan személy az ellátás igénybevételekor nyilatkozatában tartózkodási helyeként megjelölte.

7. § (1) A települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak átmeneti segínyt, étkezést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti.

(2) Az ellátást biztosító az (1) bekezdés szerinti ideiglenes intézkedéséről haladéktalanul értesíti a hatáskörrel rendelkező illetékes szervet. Az értesítéssel egyidejűleg követelheti a kifizetett átmeneti segély megtérítését.

8. § (1) A szociális hatáskört gyakorló szerv vezetője az eljárási határidőt - indokolt esetben - egy ízben, legfeljebb 15 nappal meghosszabbíthatja.

(2) A Ket. 26. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint belföldi jogsegély érdekében megkeresett szerv, továbbá a szakhatóság tíz napon belül teljesíti a jogsegélyt, illetve a szakhatósági feladatot.

9. § A szociális ellátásban részesülő a jogosultság feltételeit érintő lényeges tények, körülmények megváltozásáról 15 napon belül köteles értesíteni az ellátást megállapító szervet.

10. § (1) A szociális ellátásra való jogosultság elbírálásához a kérelmező kötelezhető arra, hogy családjá vagyoni, jövedelmi viszonyairól nyilatkozzék, illetve azokat igazolja. A pénzbeli és természetbeni ellátásoknál - ha jogszabály másként nem rendelkezik - a nyilatkozat és az igazolás tartalmának, illetve benyújtásának részletes szabályait a települési önkormányzatok rendeletben szabályozzák. Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a jövedelemszámításnál irányadó időszak a havonta rendszeresen mérhető jövedelmeknél a három hónapot, egyéb jövedelmeknél pedig az egy évet nem haladhatja meg.

(2) Ha az önkormányzat hivatalos tudomása vagy környezettanulmány lefolytatása alapján a kérelmező életkörülményeire tekintettel az (1) bekezdés szerinti jövedelemnyilatkozatban foglaltakat vitatja, felhívhatja a kérelmezőt az általa lakott lakás, illetve saját és a családjá tulajdonában álló vagyon fenntartási költségeit igazoló dokumentumok benyújtására. Abban az esetben, ha a fenntartási költségek meghaladják a jövedelemnyilatkozatban szereplő jövedelem 50%-át, a jövedelem a fenntartási költségek figyelembevételével vélelmezhető.

(3) A szociális hatáskört gyakorló szervek megkeresésére az állami adóhatóság illetékes igazgatósága 15 napon belül köteles közölni a szociális ellátást igénylő, valamint - írásbeli felhatalmazás alapján - az egy főre jutó havi jövedelem kiszámításánál figyelembe veendő személy személyi jövedelemadójának alapját.

(4) Ha a 3. § (3) bekezdése szerinti személy esetében a szociális ellátásra való jogosultság elbírálásához az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más tagállam, illetve nemzetközi szerződés alapján azonos jogállást élvező más állam illetékes hatóságának igazolása szükséges, akkor közvetítő szervként a Magyar Államkincstár Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatósága (a továbbiakban: Regionális Igazgatóság) jár el.

(5) A szociális hatáskört gyakorló szervek megkeresésére a Regionális Igazgatóság 90 napon belül köteles a (4) bekezdés szerinti eljárást lefolytatni.

11. § (1) A szociális hatáskört gyakorló szerv határozatának bírósági felülvizsgálatára vonatkozó eljárás során ideiglenes intézkedésnek van helye. A bíróság a fél kérelmére ideiglenes intézkedésként rendelkezhet

- a) normatív pénzbeli szociális ellátás folyósításáról;
- b) természetben nyújtott szociális ellátás biztosításáról;
- c) személyes gondoskodást nyújtó szociális intézménybe való beutalásról;
- d) intézményi jogviszony fenntartásáról.

(2) A bíróság az ideiglenes intézkedésről végzéssel határoz. Az ideiglenes intézkedés már a jogosultság alapjául szolgáló tények valószínűsítése esetén is megtehető.

12. § Ha a törvény másként nem rendelkezik, a bíróság az e törvényben szabályozott, szociális igazgatási eljárásban hozott érdemi határozatot megváltoztathatja.

13. § (1) A jogosult a jogerős határozatból eredő igényét a határozat kézhezvételétől számított hat hónapon belül érvényesítheti.

(2) Ha a pénzbeli és a természetben nyújtott ellátásra vonatkozó igényt jogerősen megállapítják, az ellátás a kérelem benyújtásától esedékes.

14. § A szociális hatáskört gyakorló szerv által a szociális igazgatási eljárásban hozott kötelezettséget megállapító határozat jogerőre emelkedésétől számított egy év eltelte után nincs helye végrehajtásnak.

15. § A teljesítésre köteles szociális hatáskört gyakorló szerv ellen a pénzbeli és a természetben nyújtott ellátásra vonatkozó jogerős határozat vagy bírói ítélet végrehajtását - a jogosult kérelmére -, a bírói ítélet esetében a bírósági végrehajtó, egyéb esetben pedig a jogerős határozatot hozó szerv rendeli el.

16. § A szociális igazgatási eljárás költség- és illetékmentes.

Jogosulatlanul igénybe vett ellátás megtérítése

17. § (1) Az e törvényben meghatározott feltételek hiányában vagy e törvény megsértésével nyújtott szociális ellátást meg kell szüntetni, az ellátást jogosulatlanul és rosszhiszeműen igénybevevőt pedig kötelezni kell

a) a pénzbeli szociális ellátás visszafizetésére;

b) természetben nyújtott szociális ellátás esetén a dolog visszaszolgáltatására vagy a szolgáltatásnak megfelelő pénzgyenérték megfizetésére;

c) a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás esetében az intézményi térítési díj teljes összegének megfizetésére [a továbbiakban: a)-c) pont alattiak együtt: megtérítés].

(2) Az (1) bekezdés szerinti megtérítést a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 232. § (2) bekezdésében meghatározott kamattal megemelt összegben kell visszafizetni. Kamat csak a szociális ellátás jogosulatlan és rosszhiszemű igénybevétele és az erről való tudomásszerzés közötti időtartamra számítható fel.

(3) A szociális hatáskört gyakorló szerv a jogosulatlanul és rosszhiszeműen igénybe vett ellátás megtérítését az igénybevételről való tudomásszerzésétől számított három hónapon belül rendelheti el. Nem lehet a megtérítést elrendelni, ha az igénybevételről, illetőleg folyamatos ellátás esetén az ellátás megszűnésétől egy év már eltelt.

(4) Az (5)-(7) bekezdésben foglaltak szerint megtérítésre kell kötelezni azt a személyt is, akinek a szociális ellátás időtartama alatt visszamenőlegesen rendszeres pénzellátást állapítottak meg, feltéve, hogy a rendszeres pénzellátásra és szociális ellátásra együtt nem lett volna jogosult.

(5) Az időskorúak járadékát, a munkanélküliek jövedelempótló támogatását, a rendszeres szociális segélyt, az ápolási díjat és a legalább három hónapot meghaladó időtartamú átmeneti segélyt igénylő - illetve ezen ellátások valamelyikében már részesülő személy a rendszeres pénzellátásra irányuló kérelem benyújtásától számított 8 napon belül - köteles a szociális hatáskört gyakorló szervnek bejelenteni, ha részére megállapítandó rendszeres pénzellátásra irányuló eljárás társadalombiztosítási igazgatási szervnél folyamatban van.

(6) Az (5) bekezdés szerinti bejelentés alapján a szociális hatáskört gyakorló szerv a szociális ellátást megállapító határozatban - illetőleg, ha a bejelentés az ellátás folyósítása alatt történik, külön határozattal - rendelkezik arról, hogy a visszamenőlegesen megállapított rendszeres pénzellátás összegéből a folyósított szociális ellátás összege levonásra kerül.

(7) A rendszeres pénzellátás folyósításának megkezdésekor a szociális hatáskört gyakorló szerv azonnali végrehajtást elrendelő határozattal dönt a szociális ellátás folyósításának megszüntetéséről, vagy az ellátás összegének megváltoztatásáról, és a (4)-(6) bekezdésben foglaltak szerint megtérítendő szociális ellátás összegéről. E határozat alapján a társadalombiztosítási igazgatási szerv gondoskodik a megtérítendő szociális ellátás összegének levonásáról és a települési önkormányzat részére történő átutalásáról.

(8) Ha a helyi önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó szociális ellátás megtérítését rendeli el,

a) a megtérítés összegét, illetve pénzgyenértékét, és

b) a kamat összegét

méltányosságból elengedheti, illetve csökkentheti.

Adatkezelés

18. § A jegyző a szociális ellátásra való jogosultság megállapítása, az ellátás biztosítása, fenntartása és megszüntetése céljából nyilvántartást vezet. A nyilvántartás tartalmazza

- a) a jogosult természetes személyazonosító adatait;
- b) a jogosult állampolgárságát, illetőleg bevándorolt, letelepedett vagy menekült jogállását;
- c) a jogosult belföldi lakó-, illetőleg tartózkodási helyét;
- d) a jogosult tartására köteles személy alapvető személyazonosító adatait;
- e) a jogosultsági feltételekre és az azokban bekövetkezett változásokra vonatkozó adatokat;
- f) a szociális ellátás megállapítására, megváltoztatására és megszüntetésére vonatkozó döntést;
- g) a jogosultság és a térítési díj megállapításához szükséges jövedelmi adatokat;
- h) a jogosult Társadalombiztosítási Azonosító Jelét (TAJ szám);
- i) a 3. § (3) bekezdése szerinti személy esetében a Magyarországon tartózkodás jogcímét, hozzátartozó esetén a rokoni kapcsolatot.

19. § A 18. §-ban szabályozott nyilvántartásból csak a szociális hatáskört gyakorló szervek, a gyámügyi feladatokat ellátó szervek, a társadalombiztosítási igazgatási szervek, az igazságszolgáltatási szervek, a katonai igazgatási szervek, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények (a továbbiakban: adatigénylésre jogosult szervek) részére eseti megkeresésük alapján szolgáltatathatók adatok.

20. § A személyes szociális gondoskodásban részesülő személyről az ellátó szociális intézmény vezetője nyilvántartást vezet. A nyilvántartás tartalmazza

- a) a 18. § a)-i) pontjaiban meghatározott adatokat;
- b) az ellátás igénybevételének és megszűnésének időpontját;
- c) a térítési díj fizetési kötelezettség teljesítésére, annak elmaradására és a követelés behajtására, valamint elévülésére vonatkozó adatokat.

20/A. § (1) Állami fenntartó által működtetett intézmény (a továbbiakban: állami fenntartású intézmény) esetén, ha az intézményvezető férőhely hiányában az ellátásra vonatkozó igényt nem teljesíti, úgy a kérelmet, beutaló határozatot a kézhezvétel napján nyilvántartásba veszi. A nyilvántartás célja az igények teljesítési sorrendjének megállapíthatósága.

(2) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartás az alábbi adatokat tartalmazza:

- a) a kérelem beadásának, a beutaló határozat közlésének időpontját,
- b) a kérelmező személyazonosító adatait,
- c) a kérelmező lakó-, illetve tartózkodási helyét,
- d) a tartásra köteles személy, illetve törvényes képviselője természetes személyazonosító adatait.

(3) A nyilvántartott igények teljesítésének indokoltságát évente vizsgálni kell. A vizsgálatot, ha az intézményi jogviszony keletkezését

- a) az intézményvezető döntése alapozza meg, az intézményvezető,
- b) beutaló határozat alapozza meg, az intézményvezető megkeresése alapján a beutaló önkormányzat végzi el.

(4) A nyilvántartásból törölni kell az adatokat, ha az ellátásra vonatkozó igény teljesül, illetve ha az ellátásra vonatkozó igény megszűnik.

21. § A 20. §-ban szabályozott nyilvántartásból adat csak az adatigénylésre jogosult szervnek és a jogosultságot megállapító szociális hatáskört gyakorló szervnek szolgáltatatható.

22. § Az, akire a 18. §-ban, 20. §-ban, valamint a 20/A. §-ban szabályozott nyilvántartás adatot tartalmaz, a személyére vonatkozó adatok tekintetében a betekintési, a helyesbítési vagy törlési jogának érvényesítése mellett kérheti a jogai gyakorlásához szükséges adatainak közlését a nyilvántartást kezelő szervtől vagy a szociális intézmény vezetőjétől.

23. § Ha törvény másként nem rendelkezik, a 18. és a 20. § szerinti nyilvántartásokból a szociális ellátásra való jogosultság megszűnésétől számított öt év elteltével - a szolgálati időre jogosító ellátások kivételével - törölni kell az adott személyre vonatkozó adatokat. A szolgálati időre jogosító ellátások esetében az adott személyre vonatkozó adatok törlését a Kormány rendeletben szabályozza.

24. § (1) Az e törvény felhatalmazása alapján nyilvántartást vezető szervek a nyilvántartásban kezelt adatokat személyes azonosító adatok nélkül statisztikai célra felhasználhatják, illetőleg azokból statisztikai célra adatot szolgáltatathatnak.

(2) Az e törvény alapján elrendelt adatkezelésre és az adatok védelmére egyebekben a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény, valamint az egészségügyi adatkezelésre vonatkozó törvény rendelkezései az irányadók.

(3) A szociális igazgatási eljárás során a szociális hatáskört gyakorló szerv adatot kérhet a polgárok személyi adatait és lakcímét nyilvántartó szervtől, a szociális ellátásra való jogosultság megállapítása céljából.

II. Fejezet

Pénzbeli ellátások

I. cím

Az ellátások formái

25. § (1) A jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására pénzbeli szociális ellátás nyújtható.

(2)

(3) A települési önkormányzat szociális rászorultság esetén - a szociális alapellátás keretében - a jogosult számára időskorúak járadékát, rendszeres szociális segélyt, lakásfenntartási támogatást, ápolási díjat, átmeneti segélyt állapít meg e törvényben, valamint az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint (a továbbiakban együtt: szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások).

(4) Az e törvényben szabályozott rendszeres pénzellátásra való jogosultságot nem érinti, ha a jogosultság megállapítása és felülvizsgálata, illetve két felülvizsgálat közötti időszakban a jogosult családjában az egy főre jutó jövedelem a jogosultság feltételül meghatározott értékhatárt legfeljebb tíz százalékkal haladja meg. E bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatók a rendszeres pénzellátásra való jogosultság felülvizsgálata során.

26. § A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a szociálisan rászorultak részére az e törvényben meghatározott pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, valamint más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.

II. cím

27-31. §

III. cím

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások

32. § (1) A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások iránti kérelmet - ha e törvény másként nem rendelkezik - a kérelmező lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál vagy az önkormányzat rendeletében meghatározott önkormányzati szervnél kell előterjeszteni.

(2) A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátásokról szóló határozatot a bíróság nem változtathatja meg.

(3) Ha e törvény másként nem rendelkezik, az önkormányzat rendeletben szabályozza az önkormányzati pénzbeli ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint ellenőrzésének szabályait.

32/A. §

Időskorúak járadéka

32/B. § (1) Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A települési önkormányzat időskorúak járadékában részesíti azt a 62. életévét, illetőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek

a) havi jövedelme, valamint

b) saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át, egyedülálló esetén 95%-át.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt reá irányadó nyugdíjkorhatár alatt a Tny. 7. § (4)-(5) bekezdésében szabályozott nyugdíjkorhatárt kell érteni.

(3) A települési önkormányzat időskorúak járadékában részesíti a 3. § (3) bekezdésének b) pontjában meghatározott személyt, amennyiben az e törvényben foglalt feltételeknek megfelel.

(4) Nem állapítható meg az időskorúak járadéka, illetve a folyósítást meg kell szüntetni, ha a személy

a) előzetes letartóztatásban van, elzárás, illetőleg szabadságvesztés büntetését tölti;

b) 3 hónapot meghaladó időtartamban külföldön tartózkodik;
c) a 3. § (3) bekezdése alá tartozik, és tartózkodási engedélyének érvényességi ideje meghosszabbítás nélkül lejárt, illetve engedélyét visszavonták.

32/C. § (1) Az időskorúak járadékának havi összege

a) jövedelemmel nem rendelkező jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a, egyedülálló esetén 95%-a;

b) jövedelemmel rendelkező jogosult esetén az a) pont szerinti összegnek és a jogosult havi jövedelmének a különbözete.

(2) Ha az (1) bekezdés b) pontja szerinti támogatás összege az ezer forintot nem éri el, a jogosult részére akkor is legalább ezer forint összegű járadékot kell megállapítani.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazásában nem minősül jövedelemnek annak a nem rendszeres munkavégzéssel járó tevékenységnek a havi ellenértéke, amely az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 40%-át nem éri el.

(4) Az időskorúak járadékára való jogosultság feltételeit a települési önkormányzat két évente legalább egyszer felülvizsgálja.

32/D. § (1) A hajléktalan személy részére megállapított időskorúak járadéka esetén az erről rendelkező határozat egy példányát meg kell küldeni a fővárosi főjegyző (a továbbiakban: főjegyző) részére.

(2) A főjegyző az időskorúak járadékában részesülő hajléktalanról a 18. §-ban szabályozott nyilvántartást vezeti, és gondoskodik az időskorúak járadékának a hajléktalan személy által meghatározott, határozatban foglalt címre történő folyósításáról.

(3) Ha a hajléktalan személy a (2) bekezdés szerint folyósított időskorúak járadékát három hónap időtartamon keresztül nem veszi át, a támogatás folyósítását a főjegyző szünetelteti, és erről a tényről a járadékot megállapító önkormányzatot tájékoztatja, amely dönt az ellátás fenntartásáról, illetve megszüntetéséről.

(4) Ha ugyanazon hajléktalan személy részére két vagy több önkormányzat döntése szerint egyidejűleg kellene járadékot folyósítani, csak az utóbb megállapított járadék folyósítható. Ilyen esetben a főjegyző tájékoztatja a járadékot korábban megállapító önkormányzatot az általa megállapított ellátás folyósításának megszüntetéséről.

(5) A főjegyző által az (1)-(4) bekezdés szerint folyósított időskorúak járadékának összegét a Belügyminisztérium megtéríti a fővárosi önkormányzat részére.

32/E. § A fővárosban - ha a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzat másként nem állapodik meg - a hajléktalanok számára nyújtott időskorúak járadékának megállapítása a fővárosi önkormányzat feladata.

33-37. §

Rendszeres szociális segély

37/A. § (1) A rendszeres szociális segély a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező, hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek részére nyújtott támogatás. A települési önkormányzat, 2006. január 1-jétől a települési önkormányzat jegyzője rendszeres szociális segélyt állapít meg annak az aktív korú személynek, aki

a) egészségkárosodott, vagy

b) nem foglalkoztatott,

feltéve, hogy megélhetése más módon nem biztosított. A b) pont szerinti személy esetében a rendszeres szociális segély megállapításának feltétele, hogy vállalja a beilleszkedését segítő programban való részvételt.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja alkalmazásában egészségkárosodott személynek minősül az, aki

a) munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, vagy

b) vakok személyi járadékában részesül, vagy

c) fogyatékosági támogatásban részesül.

(3) Az (1) bekezdés b) pontja alkalmazásában nem foglalkoztatott személynek minősül az, akinek esetében

a) a munkanélküli járadék, illetőleg a jövedelempótló támogatás folyósítási időtartama lejárt, és álláskeresést ösztönző juttatásban nem részesül, vagy

b) a munkanélküli járadék folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján munkanélküli járadékra nem szerez jogosultságot, vagy

c) a rendszeres szociális segély iránti kérelem benyújtását megelőző két évben a megyei, fővárosi munkaügyi központtal (a továbbiakban: munkaügyi központ), illetőleg annak kirendeltségével, vagy a lakó-, tartózkodási hely szerint illetékes települési önkormányzat által kijelölt szervvel (a továbbiakban: együttműködésre kijelölt szerv) legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy

d) az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj folyósítása megszűnt, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően a munkaügyi központtal, illetve annak kirendeltségével, vagy az együttműködésre kijelölt szervvel legalább három hónapig együttműködött, és keresőtevékenységet nem folytat, ide nem értve a települési önkormányzat által szervezett foglalkoztatást és az alkalmi munkavállalói könyvvel végzett munkát.

(4) Az (1) bekezdés alkalmazásában akkor nem biztosított a megélhetése

a) az (1) bekezdés a) pontjában megjelölt személynek, ha havi jövedelme, valamint családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át,

b) az (1) bekezdés b) pontjában megjelölt személynek, ha havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 70%-át, valamint családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át és vagyona sem neki, sem családjának nincs.

(5) A (3) bekezdés c) és d) pontja szerinti együttműködés időtartamának számításánál a munkaügyi központ, illetve az együttműködésre kijelölt szerv által felajánlott és a nem foglalkoztatott személy által elvállalt munka időtartamát is figyelembe kell venni.

(6) A családi jövedelemszámításnál a rendszeres szociális segélyt igénylő részére a kérelem benyújtását megelőzően folyósított rendszeres pénzellátás összegét, valamint a közcélú, illetve közhasznú foglalkoztatásból származó jövedelmet figyelmen kívül kell hagyni.

(7) A rendszeres szociális segélyre való jogosultság

a) a (3) bekezdés a) pontjában foglalt esetben a munkanélküliek jövedelempótló támogatása, illetőleg az Ft. alapján folyósított munkanélküli járadék, vagy álláskeresőt ösztönző juttatás időtartamának kimerítésétől,

b) a (3) bekezdés b) pontjában foglalt esetben a keresőtevékenység megszűnésétől,

c) a (3) bekezdés d) pontja szerinti rendszeres pénzellátás folyósításának megszűnésétől számított tizenkettő hónapon belül benyújtott kérelem alapján állapítható meg.

37/B. § (1) Nem állapítható meg rendszeres szociális segély, illetőleg a megállapított ellátást meg kell szüntetni annak

a) a személynek, aki

aa) egyéb rendszeres pénzellátásban részesül [4. § (1) bek. i) pont], kivéve, ha annak összege nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át egészségkárosodott személy esetében, 70%-át pedig nem foglalkoztatott személy esetében,

ab) előzetes letartóztatásban van, elzárás büntetését, illetve szabadságvesztés büntetését tölti,

ac) a 3. § (3) bekezdése alá tartozik, és tartózkodási engedélyének érvényességi ideje meghosszabbítás nélkül lejárt, illetve engedélyét visszavonták;

b) a nem foglalkoztatott személynek, aki

ba) a rendszeres szociális segély iránti kérelem benyújtását közvetlenül megelőzően folyósított jövedelempótló támogatásának időtartama alatt az önkormányzattal, illetőleg a munkaügyi központtal nem működött együtt,

bb) a rendszeres szociális segély megállapítását követően a segély folyósításának időtartama alatt nem működött együtt, ideértve azt az esetet is, ha az önkormányzat által szervezett foglalkoztatást a munkáltató rendkívüli felmondással szüntette meg,

bc) katonai szolgálatot teljesít,

bd) az Ft. szerint a munkanélküli járadék megállapításához szükséges munkaviszonnal rendelkezik,

be) kereső tevékenységet folytat, ide nem értve a települési önkormányzat által szervezett foglalkoztatásban való részvételt és az alkalmi munkavállalói könyvvel történő munkavégzést,

bf) közoktatási, illetőleg felsőoktatási intézményben nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat, vagy az Ft. szerint képzési támogatásként keresetpótló juttatásban részesül.

(2) A nem foglalkoztatott személy részére megállapított rendszeres szociális segély a megszüntetéstől számított harminchat hónapon belül - ide nem értve az (1) bekezdés bb) pontja szerinti megszüntetési esetet - ismételtlen megállapítható, amennyiben a kérelmező munkanélküli járadéka való jogosultságot nem szerzett és a rendszeres szociális segélyre való jogosultság jövedelmi feltételei [37/A. § (4) bek. b) pont] egyébként fennállnak.

37/C. § Szünetel a rendszeres szociális segély folyósítása, ha a nem foglalkoztatott személy a települési önkormányzat által szervezett foglalkoztatásban vesz részt, ide nem értve az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatást.

37/D. § (1) A nem foglalkoztatott személy a rendszeres szociális segély folyósításának feltételeként együttműködésre köteles, amelynek keretében

a) az együttműködésre kijelölt szervnél nyilvántartásba veteti magát, és

- b) a beilleszkedését segítő programról írásban megállapodik az együttműködésre kijelölt szervvel, továbbá
- c) teljesíti a beilleszkedését segítő programban foglaltakat.

(2) A települési önkormányzat az általa fenntartott intézmény vagy más szerv útján gondoskodik az (1) bekezdés szerinti együttműködés intézményi feltételeiről.

(3) A beilleszkedést segítő program a rendszeres szociális segélyben részesülő személy szociális helyzetéhez és mentális állapotához igazodva a következőkre terjedhet ki:

- a) az együttműködésre kijelölt szervvel való kapcsolattartásra,
- b) a nem foglalkoztatott személy számára előírt egyéni képességeket fejlesztő vagy az életmódot formáló foglalkozáson, tanácsadáson, illetőleg a munkavégzésre történő felkészülési programban való részvételre,
- c) a felajánlott és számára - a 37/H. § (6) bekezdése szerint - megfelelő munkalehetőség elfogadására,
- d) a munkaügyi központnál munkanélküliként történő nyilvántartásba vételre és az elhelyezkedés érdekében a munkaügyi központtal való együttműködésre.

(4) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti nyilvántartás a 18. §-ban foglaltakon túl a nem foglalkoztatott személy iskolai végzettségét és szakképzettségét tartalmazza.

(5) A települési önkormányzat rendeletben szabályozza az együttműködés eljárási szabályait, továbbá a beilleszkedést segítő programok típusait és az együttműködési kötelezettség megszegésének eseteit.

37/E. § (1) A rendszeres szociális segély havi összege

a) jövedelemmel nem rendelkező egészségkárosodott jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a, nem foglalkoztatott személy esetén 70%-a;

b) jövedelemmel rendelkező jogosult esetén az a) pont szerinti összegnek és a jogosult havi jövedelmének a különbözete.

(2) Ha a rendszeres szociális segélyben részesülő személyt alkalmi munkavállalói könyvvel foglalkoztatják, köteles az alkalmi munkavállalói könyvet legkésőbb a tárgyhoz követő hónap első munkanapján bemutatni a jegyzőnek.

(3) A tárgyhóra járó rendszeres szociális segély összegét a segély szüneteltetésének időtartamára jutó, valamint az alkalmi munkavállalási napokra jutó segély összegével csökkenteni kell.

37/F. § A települési önkormányzat, 2006. január 1-jétől a települési önkormányzat jegyzője a rendszeres szociális segélyre való jogosultságot évente felülvizsgálja. Ha a segélyre való jogosultság feltételeinek felülvizsgálata nyomán megállapítást nyer, hogy a feltételek továbbra is fennállnak, a települési önkormányzat, 2006. január 1-jétől a települési önkormányzat jegyzője a segélyt tovább folyósítja. A nem foglalkoztatott személy részére a segély akkor folyósítható tovább, ha - az általános jogosultsági feltételek fennállása mellett - a 37/D. §-ban foglaltaknak megfelelően a települési önkormányzat által kijelölt szervvel együttműködött.

37/G. § (1) A hajléktalan személy részére megállapított rendszeres szociális segély esetén az erről rendelkező határozat egy példányát meg kell küldeni a főjegyzőnek.

(2) A főjegyző a rendszeres szociális segélyben részesülő hajléktalanokról a 18. §-ban szabályozott nyilvántartást vezeti és gondoskodik a rendszeres szociális segélynek a hajléktalan személy által meghatározott, határozatban foglalt címre történő folyósításáról.

(3) Ha a hajléktalan személy a (2) bekezdés szerint folyósított rendszeres szociális segélyt három hónapi időtartamon keresztül nem veszi át, a segély folyósítását a főjegyző szünetelteti és erről a tényről a segélyt megállapító önkormányzatot tájékoztatja, amely dönt az ellátás fenntartásáról, illetve megszüntetéséről.

(4) Ha ugyanazon hajléktalan személy részére két vagy több önkormányzat döntése szerint egyidejűleg kellene rendszeres szociális segélyt folyósítani, csak az utóbb megállapított segély folyósítható. Ilyen esetben a főjegyző tájékoztatja a segélyt korábban megállapító önkormányzatot az általa megállapított ellátás folyósításának megszüntetéséről.

(5) A hajléktalan nem foglalkoztatott személynek a 37/D. §-ban előírt együttműködési kötelezettsége azzal a lakó- vagy tartózkodási helye szerinti települési önkormányzat által kijelölt szervvel áll fenn, amelynek határozata, 2006. január 1-jétől amely jegyzőjének határozata alapján a főjegyző a rendszeres szociális segélyt folyósítja. Amennyiben a rendszeres szociális segélyt a (7) bekezdés szerint a fővárosi önkormányzat, 2006. január 1-jétől a fővárosi főjegyző állapította meg, a hajléktalan nem foglalkoztatott személy együttműködési kötelezettsége a fővárosi önkormányzat által kijelölt szervvel áll fenn.

(6) A főjegyző által az (1)-(4) bekezdés szerint folyósított rendszeres szociális segély, valamint a közcélú munka szervezéséhez a foglalkoztatási támogatás összegét a Belügyminisztérium megtéríti a fővárosi önkormányzat részére.

(7) A fővárosban a hajléktalanok rendszeres szociális segélyezése a fővárosi önkormányzat, 2006. január 1-jétől a fővárosi főjegyző feladata.

37/H. § (1) A települési önkormányzat a nem foglalkoztatott személyek munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében foglalkoztatást szervez. A foglalkoztatási kötelezettség közmunka, közhasznú munka vagy közcélú munka

(a továbbiakban együtt: az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás) biztosításával teljesíthető. Az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás időtartama legalább harminc munkanap, kivéve, ha a nem foglalkoztatott személyt alkalmi munkavállalói könyvvel foglalkoztatják. Az alkalmi munkavállalói könyvvel közcélú munka keretében történő foglalkoztatásra abban az esetben kerülhet sor, ha a foglalkoztatás első napjától számított hat hónapon belül a foglalkoztatás együttes időtartama eléri a harminc munkanapot. A foglalkoztatás megszervezését az önkormányzat másik önkormányzattal létrehozott társulás vagy más szervezet útján is végezheti.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában közcélú munka alatt az olyan közmunkának vagy közhasznú munkának nem minősülő állami vagy helyi önkormányzati feladat ellátását kell érteni, amelynek teljesítéséről - jogszabály alapján - a települési önkormányzat gondoskodik.

(3) A nem foglalkoztatott személy által egybefüggően végzett közcélú munka időtartama a 12 hónapot nem haladhatja meg. A nem foglalkoztatott személy ezen foglalkoztatásának megszűnését követő 12 hónapon belül - egyéb feltételek fennállása esetén - ismételten akkor foglalkoztatható közcélú munka keretében, ha a személy nem jogosult munkanélküli járadékra.

(4) A közcélú munkára való felkészítés érdekében az önkormányzat betanítást szervezhet, amelynek időtartama nem haladhatja meg a foglalkoztatási napok számának 20%-át, és nem lehet több, mint 40 munkanap. A betanítás időtartama közcélú munkavégzésnek minősül.

(5) Közcélú munka keretében foglalkoztatható

a) a rendszeres szociális segélyre jogosult,

b) a 37/A. § (3) bekezdésének c)-d) pontjában foglaltak szerint együttműködő,

c) a rendszeres szociális segélyre a munkanélküli járadékra való jogosultsága miatt már nem jogosult nem foglalkoztatott személy.

(6) A nem foglalkoztatott személy akkor köteles a felajánlott munkát elfogadni, ha

a) a munka a szakképzettségének, iskolai végzettségének, vagy annál eggyel alacsonyabb szintű végzettségnek, vagy az általa utoljára legalább hat hónapig betöltött munkakör képzettségi szintjének, valamint az Flt. 25. §-a (2) bekezdésének b) és d) pontjának megfelelő, és

b) a várható havi kereset eléri a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegét,

c) a részmunkaidős foglalkoztatás esetén a munkahely és a lakóhely közötti naponta történő oda- és visszautazás ideje az Flt. 25. §-a (2) bekezdésének d) pontjában meghatározott időtartam felét nem haladja meg és várható havi keresete legalább a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegének időarányos részét eléri.

Lakásfenntartási támogatás

38. § (1) A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A települési önkormányzat lakásfenntartási támogatást nyújt

a) az e törvényben meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (a továbbiakban: normatív lakásfenntartási támogatás),

b) az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személynek,

c) az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (a továbbiakban: helyi lakásfenntartási támogatás).

(2) Normatív lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át, feltéve, hogy a lakásfenntartás elismert havi költsége a háztartás havi összjövedelmének 20%-át meghaladja.

(3) A normatív lakásfenntartási támogatás esetében a lakásfenntartás elismert havi költsége az elismert lakásnagyság és az egy négyzetméterre jutó elismert költség szorzata. Az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség 2004. évben 400 Ft. A 2004. évet követően az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény - a várható energiaárak emelkedésére figyelemmel - határozza meg.

(4) A normatív lakásfenntartási támogatás esetében elismert lakásnagyság

a) ha a háztartásban egy személy lakik 35 nm,

b) ha a háztartásban két személy lakik 45 nm,

c) ha a háztartásban három személy lakik 55 nm,

d) ha a háztartásban négy személy lakik 65 nm,

e) ha négy személynél több lakik a háztartásban, a d) pontban megjelölt lakásnagyság és minden további személy után 5-5 nm,

de legfeljebb a jogosult által lakott lakás nagysága.

(5) Az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személy a szolgáltatás időtartama alatt lakásfenntartási támogatásra jogosult. Az e jogcímen lakásfenntartási támogatásban részesülő személy egyidejűleg normatív lakásfenntartási támogatásra nem jogosult. A támogatás összegének kiszámítására a normatív lakásfenntartási támogatásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(6) A normatív lakásfenntartási támogatás egy hónapra jutó összege

a) a lakásfenntartás elismert havi költségének 30%-a, ha a jogosult háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 50%-át,

b) az a) pont szerinti mértéket meghaladó egy főre jutó havi jövedelem esetén a lakásfenntartás elismert havi költségének és a támogatás mértékének (a továbbiakban: TM) szorzata, de nem kevesebb, mint 2500 forint. A támogatás összegét 100 forintra kerekítve kell meghatározni.

(7) A (6) bekezdés b) pontja szerinti TM kiszámítása a következő módon történik:

$$TM = 0,3 \cdot \frac{J - 0,5 \cdot NYM}{NYM} \times 0,15,$$

ahol a J a jogosult háztartásában egy főre jutó havi jövedelmet, az NYM pedig az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét jelöli. A TM-et századra kerekítve kell meghatározni.

(8) A normatív lakásfenntartási támogatást egy évre kell megállapítani.

(9) A települési önkormányzat rendeletében határozza meg a helyi lakásfenntartási támogatás jogosultsági feltételeit, eljárási szabályait és a támogatás összegét. A helyi lakásfenntartási támogatást a települési önkormányzat a normatív, illetve az (5) bekezdésben meghatározott lakásfenntartási támogatás kiegészítéseként és/vagy önálló ellátásként nyújtja. Az önálló ellátásként nyújtott helyi lakásfenntartási támogatás esetében

a) a lakásfenntartási támogatásra való jogosultságnak a háztartásban az egy főre számított havi jövedelmi határát úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200%-ánál alacsonyabb jövedelmet jogosultsági feltételként nem írhat elő,

b) a lakásfenntartás havi költségének a háztartás havi összjövedelméhez viszonyított arányát úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete a jövedelem 30%-át meghaladó költséghányadot jogosultsági feltételként nem írhat elő,

c) a támogatás összegét úgy kell szabályozni, hogy annak az egy hónapra jutó összege nem lehet kevesebb 2500 forintnál,

d) az igénylés menetét úgy kell szabályozni, hogy a kérelem évente legalább két alkalommal benyújtható legyen,

e) a lakásfenntartási támogatás megállapításánál figyelembe vett költséget úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat

ea) az egy négyzetméterre jutó helyben elismert havi költség összegét határozza meg a (10) bekezdésben szereplő - a településen jellemző - költségek figyelembevételével, vagy

eb) tételesen határozza meg a költség típusait, melynek során legalább a (10) bekezdésben szereplő költségeket figyelembe kell venni.

(10) Költségeken a helyi lakásfenntartási támogatás esetében lakbért vagy albérleti díjat, a lakáscélú pénzügyi költségek törlesztő részletét, a távhő-szolgáltatási díjat, a közös költséget, a csatornahasználati díjat, a személyszállítás költségeit, valamint a villanyáram, a víz- és gázfogyasztás, valamint a tüzelőanyag költségeit kell érteni.

39. § (1) Lakásfenntartási támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

(3)

(4)

Ápolási díj

40. § Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

41. § (1) Ápolási díjra jogosult - a jegyes kivételével - a hozzátartozó [Ptk. 685. § b) pontja], ha állandó és tartós gondozásra szoruló

- a) súlyosan fogyatékos, vagy
- b) tartósan beteg 18 év alatti

személy gondozását, ápolását végzi.

(2) Az ápolási díjat - a 43/B. § (1) bekezdésében foglaltak kivételével - az ápolást végző személy lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat, 2006. január 1-jétől annak jegyzője állapítja meg.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazása során

- a) súlyosan fogyatékos személy az, akinek

aa) segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik, vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik, és ezért kizárólag tapintó - halló - életmód folytatására képes,

ab) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére és spontán elsajátítására segédeszközzel sem képes és halláskárosodása miatt a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad,

ac) értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt közép súlyos vagy annál nagyobb mértékű, továbbá aki IQ értékétől függetlenül a személyiség egészét érintő (pervazív) fejlődési zavarban szenved, és az autonómiai tesztek alapján állapota súlyosnak vagy közép súlyosnak minősíthető (BNO szerinti besorolása: F84.0-F84.9),

ad) mozgásszervi károsodása, illetőleg funkciózavara olyan mértékű, hogy helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy állapota miatt helyváltoztatásra még segédeszközzel sem képes, vagy végtaghiánya miatt önmaga ellátására nem képes és állandó ápolásra, gondozásra szorul;

b) tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel.

(4)-(5)

42. § (1) Nem jogosult ápolási díjra a hozzátartozó, ha

a) az ápolat személy két hónapot meghaladóan fekvőbeteg-gyógyintézeti, valamint nappali ellátást nyújtó vagy bentlakásos szociális intézményi ellátásban, illetőleg óvodai, gyermekvédelmi szakellátást nyújtó bentlakásos intézményi elhelyezésben részesül, vagy közoktatási intézmény tanulója, illetőleg felsőoktatási intézmény nappali tagozatos hallgatója kivéve, ha

aa) a közoktatási intézményben eltöltött idő a kötelező tanórai foglalkozások időtartamát nem haladja meg, vagy

ab) az óvoda, a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevétele, illetőleg a felsőoktatási intézmény látogatási kötelezettségének időtartama átlagosan a napi 5 órát nem haladja meg, vagy

ac) az óvoda, a közoktatási, illetőleg a felsőoktatási intézmény látogatása, vagy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevétele csak az ápolást végző személy rendszeres közreműködésével valósítható meg,

b) rendszeres pénzellátásban részesül, és annak összege meghaladja az ápolási díj összegét, ide nem értve azt a táppénzt, amelyet az ápolási díj folyósításának időtartama alatt végzett keresőtevékenységéből adódó biztosítási jogviszony alapján - keresőképtelenné válása esetén - folyósítanak,

c) szakiskola, középiskola, illetve felsőoktatási intézmény nappali tagozatos tanulója, hallgatója,

d) keresőtevékenységet folytat és munkaideje - az otthon történő munkavégzés kivételével - a napi 4 órát meghaladja,

e) a közös háztartásban élő gyermek után a szülők bármelyike terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban vagy gyermeknevelési támogatásban részesül.

(2) Az ápolási díjra való jogosultságot meg kell szüntetni, ha

a) az ápolat személy állapota az állandó ápolást már nem teszi szükségessé,

b) az ápolást végző személy a kötelezettségét nem teljesíti,

c) az ápolat személy meghal,

d) az ápolást végző vagy az ápolat személy tartózkodási engedélyének érvényességi ideje meghosszabbítás nélkül lejárt, illetve az engedélyt visszavonták,

e) az (1) bekezdésben megjelölt jogosultságot kizáró körülmény következik be.

(3) Az ápolat személy halála esetén az ápolási díj folyósítását a halál időpontját követő második hónap utolsó napjával kell megszüntetni.

(4)

43. § (1) Az ápolási díj megállapítása iránti kérelemhez csatolni kell a háziorvos

a) igazolását arról, hogy az ápolat

aa) súlyosan fogyatékos, vagy

ab) tartósan beteg,

b) arra vonatkozó szakvéleményét, hogy az ápolat állandó és tartós gondozásra szorul.

(2) A házi orvos az (1) bekezdés a) pontjában foglalt igazolást
a) az Országos Orvosszakértői Intézet orvosi bizottságának szakvéleménye, vagy
b) a megyei gyermek-szakfőorvos igazolása, vagy
c) a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézmény vagy területileg illetékes szakrendelő intézet szakorvosa által kiadott zárójelentés, igazolás alapján állítja ki.

(3) A házi orvos az (1) bekezdés aa) pontjában foglalt igazolást a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértő Bizottság szakvéleménye alapján is kiállíthatja.

(4) Az ápolási díjat kérelmező személy, illetve az ápolási díjat megállapító szerv
a) az (1) bekezdés a) pontjában foglalt igazolás felülvizsgálatát az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat területileg illetékes városi intézetének tisztiorvosa által kijelölt, az ápolást indokoló diagnózis szerinti szakorvostól vagy szervtől,

b) az (1) bekezdés b) pontjában foglalt szakvélemény felülvizsgálatát az ápolat személy tartózkodási helye szerint illetékes megyei, fővárosi szociális módszertani intézménytől kérheti.

43/A. § (1) A települési önkormányzat, 2006. január 1-jétől a települési önkormányzat jegyzője a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végző személy kérelmére a 44. § (1) bekezdésének b) pontjában foglalt összegű ápolási díjat állapít meg.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazása során fokozott ápolást igénylő az a személy, aki mások személyes segítségével nélkül önállóan nem képes

- a) étkezni, vagy
- b) tisztálkodni, vagy
- c) öltözködni, vagy
- d) illemhelyet használni, vagy
- e) lakáson belül - segédeszköz igénybevételével sem - közlekedni,

feltéve, hogy esetében az a)-e) pontokban foglaltak közül legalább három egyidejűleg fennáll.

(3) A települési önkormányzat, 2006. január 1-jétől a települési önkormányzat jegyzője a (2) bekezdésben foglalt feltételek fennállásáról az ápolat személy tartózkodási helye szerint illetékes megyei, fővárosi szociális módszertani intézmény szakvéleménye alapján dönt.

43/B. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete - az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállása esetén - ápolási díjat állapíthat meg annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedülálló esetén annak 150%-ánál alacsonyabb jövedelmi jogosultsági feltételt nem írhat elő.

(2) Az (1) bekezdésben, valamint a 43/A. § (1) bekezdésében foglalt ápolási díj megállapítása során a 41-43. §-okban foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

44. § (1) Az ápolási díj havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének

- a) a 41. § (1) bekezdésében foglalt esetben 100%-a,
- b) a 43/A. § (1) bekezdésében foglalt esetben 130%-a,
- c) a 43/B. § (1) bekezdésében foglalt esetben legalább 80%-a.

(2) Az ápolási díj havi összege a más rendszeres pénzellátásban részesülő jogosult esetén az (1) bekezdés szerinti összegnek és a jogosult részére folyósított más rendszeres pénzellátás havi összegének a különbözete. Ha a különbözet az ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ápolási díjat kell megállapítani.

(3) Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. Az ápolási díjban részesülő személy az ellátás után nyugdíjjárulék és magán-nyugdíjpénztári tagság esetén magán-nyugdíjpénztári tagdíj fizetésére kötelezett. A települési önkormányzat az ápolási díj folyósításának időtartamára a társadalombiztosítási járulék nyugdíjbiztosítási ágazatára jutó járulék fizetésére kötelezett.

(4) Az ápolási díjra való jogosultság feltételeit a jogosultságot megállapító szerv két évente legalább egyszer felülvizsgálja.

Átmeneti segély

45. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére a rendeletében

meghatározott átmeneti segélyt nyújt. Átmeneti segély pénzügyi tevékenységnek nem minősülő kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható.

(2) Az átmeneti segély esetén az ellátás megállapításánál figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedül élő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet.

(3) Az átmeneti segély adható alkalmanként és havi rendszerességgel. Az alkalmankénti segély gyógyszer-támogatásként, illetve az egészségbiztosítás által nem vagy csak részben támogatott egészségügyi szolgáltatás díjaként is megítélhető. A havi rendszerességgel adott átmeneti segély jövedelemkiegészítő támogatásként, rendszeres nevelési támogatásként, továbbá az önkormányzat rendeletében meghatározott más ellátási formaként is nyújtható.

(4) Elsősorban azokat a személyeket indokolt átmeneti segélyben részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni, vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások, különösen betegség, elemi kár miatt anyagi segítségre szorulnak.

(5) A fővárosban - ha a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzat másként nem állapodik meg - a hajléktalanok átmeneti segélyezése a fővárosi önkormányzat feladata.

Temetési segély

46. § (1) A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott feltételek szerint temetési segélyt állapíthat meg annak, aki a meghalt személy eltemetetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedül élő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet.

(2) Temetési segély nem állapítható meg annak a személynek, aki a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény alapján temetési hozzájárulásban részesül.

(3) A temetési segély összege nem lehet kevesebb a helyben szokásos, legolcsóbb temetés költségének 10%-ánál, de elérheti annak teljes összegét, ha a temetési költségek viselése a kérelmezőnek vagy családjának a létfenntartását veszélyezteti.

III. Fejezet

Természetben nyújtott szociális ellátások

47. § (1) A képviselő-testület döntése alapján egyes pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók. Természetbeni szociális ellátásként nyújtható

- a) a lakásfenntartási támogatás,
- b) az átmeneti segély,
- c) a temetési segély.

(2) Természetbeni ellátás különösen az ételkészítés, a tankönyv, a tüzelő segély, a közüzemi díjak, illetve a gyermekintézmények térítési díjának kifizetése, valamint a családi szükségletek kielégítését szolgáló, gazdálkodást segítő támogatás.

(3) A (2) bekezdés alkalmazásában családi szükségletek kielégítését szolgáló, gazdálkodást segítő támogatásnak minősül különösen

- a) a földhasználati lehetőség,
- b) a mezőgazdasági szolgáltatások és juttatások,
- c) a munkaeszközök és a munkavégzéshez szükséges forgó eszközök,
- d) a szaktanácsadás, a szakképzés

biztosítása.

(4) A családi szükségletek kielégítését szolgáló gazdálkodást segítő támogatás nyújtására akkor van mód, ha a települési önkormányzat rendeletben szabályozza

- a) a támogatás eljárási szabályait,
- b) a támogatás formáit és értékét,

c) a támogatott jogait és kötelezettségeit, illetve a kötelezettség megszegésének következményeit.

Köztemetés

48. § (1) A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesterének kell - a halálesetről való tudomásszerzést követő 30 napon belül - gondoskodnia az elhunyt személy közkölségen történő eltemettetéséről, ha

- a) nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy
- b) az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

(2) Az elhunyt személy elhalálózása időpontjában fennálló lakóhelye (a továbbiakban: utolsó lakóhely) szerinti települési önkormányzat a köztemetés költségét az (1) bekezdés szerinti önkormányzatnak megtéríti. A megtérítés iránti igényt a köztemetés elrendelésétől számított hatvan napon belül kell bejelenteni.

(3) Az elhunyt személy utolsó lakóhelye szerinti települési önkormányzat

- a) a költségeket hagyatéki teherként a területileg illetékes közjegyzőnél bejelenti, vagy
- b) az eltemettetésre köteles személyt a köztemetés költségeinek megtérítésére kötelezi.

(4) Ha az elhunyt személynek utolsó lakóhelye nem volt, vagy az nem ismert, úgy a temetési költséget viselő önkormányzat a (3) bekezdés szerint jár el.

Közgyógyellátás

49. § (1) A szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány (a továbbiakban: igazolvány) állítható ki.

(2) A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy - külön jogszabályban meghatározottak szerint - térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítás által támogatott egyes

- a) gyógyszerekre,
- b) gyógyászati segédeszközökre,
- c) protetikai és fogszabályozó eszközökre, ideértve ezek javításának költségeit is, valamint
- d) a járóbeteg-szakellátás keretében gyógyfürdőben nyújtott fizioterápiás kezelésre [az a)-d) pont szerintiék a továbbiakban együtt: gyógyszer].

50. § (1) Közgyógyellátásra jogosult

a) a bentlakásos gyermek- és ifjúságvédelmi intézményben lakó, az átmeneti gondozott, az átmeneti és tartós nevelésbe vett kiskorú;

b) a 37/A. § (1) bekezdésének a) pontja szerint rendszeres szociális segélyben részesülő;

c) a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;

d)

e) a központi szociális segélyben részesülő;

f) a rokkantsági járadékos;

g) az, aki I., II. csoportú rokkantsága alapján részesül nyugellátásban, baleseti nyugellátásban;

h) az, aki, vagy aki után szolgálja vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

(2) A települési önkormányzat képviselő-testülete az (1) és (3) bekezdésben foglaltakon kívül annak is megállapíthatja a közgyógyellátásra való jogosultságát, aki szociálisan rászorult és gyógyszerköltsége olyan magas, hogy azt életfenntartása veszélyeztetése nélkül nem képes viselni. A szociális rászorultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ánál, egyedül élő esetén annak 200%-ánál alacsonyabb nem lehet.

(3) A települési önkormányzat jegyzője közgyógyellátásra való jogosultságot állapít meg egy év időtartamra - 1996. évben december 31-ig terjedő időre, illetve ha a jogosultságot 1996. július 1-jét követően állapították meg, hat hónap időtartamra - annak a személynek, akinek havi rendszeres gyógyszerköltsége az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, egyedülélő esetén 150%-át.

(4) A közgyógyellátás keretében rendelhető, a 49. § (2) bekezdésében megjelölt körbe tartozó ellátásokat külön jogszabály tartalmazza.

(5) A jogosult számára kizárólag a személyes szükségletének kielégítéséhez szükséges gyógyszer rendelhető.

50/A. § (1) Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (a továbbiakban: OEP) a közgyógyellátásra jogosult személy jogosultságáról hatósági nyilvántartást vezet.

- (2) A nyilvántartás tartalmazza a jogosult
- a) személyes azonosító adatait (név, születési név, anyja neve, születési hely, születési idő, lakóhely, tartózkodási hely),
  - b) társadalombiztosítási azonosító jelét,
  - c) a közgyógyellátásra való jogosultság kezdő és befejező időpontját,
  - d) a közgyógyellátásra való jogosultság megállapításáról döntést hozó szerv megnevezését és határozatának számát.

(3) A nyilvántartás adatainak megismerésére a jogosultság vizsgálata céljából a gyógyszerész jogosult. A gyógyszerész a közgyógyellátás keretében történő gyógyszerkiadást megelőzően ellenőrzi, hogy az igazolványon feltüntetett személy szerepel-e a hatósági nyilvántartásban.

(4) Az OEP a tárolt adatokat a közgyógyellátásra való jogosultság megszűnését követő 5 év elteltével törli a nyilvántartásból.

51. § (1) Az igazolványt a jogosult lakóhelye szerint illetékes jegyző állítja ki.

(2) Ha az 50. § (1) bekezdésében meghatározott esetben a közgyógyellátásra jogosultság alapja nem az önkormányzat vagy a jegyző döntése, az igazolvány kiállítása feltételének fennállásáról a jegyzőt - a jogosult kérelmére - az ellátás megállapításáról döntő szerv értesíti.

(3) Az 50. § (2) bekezdése esetében a kiállítás alapja a települési önkormányzat képviselő-testületének döntése.

52. § (1) A jegyző által a közgyógyellátottokról vezetett nyilvántartás a 18. § a)-g) pontjaiban foglaltakon túl tartalmazza az igazolvány sorsszámát és a közgyógyellátott társadalombiztosítási azonosító jelét. A jegyző és az OEP - kormányrendeletben szabályozott módon - a nyilvántartás adatait évente egyeztetik.

(2) A jegyző évente ellenőrzi az 50. § (1) bekezdés alapján kiadott igazolvány kiállítása okának fennállását.

53. § (1) Az 50. § (2) bekezdés alapján kiállított igazolvány után a települési önkormányzat térítést fizet. A térítés az igazolvány kiállítását követő 1 év időtartamra szól. A térítés összege az átutalás időpontjában érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének 75%-a, amelyet a kiállítástól számított három napon belül az önkormányzat székhelye szerint illetékes megyei (fővárosi) egészségbiztosítási pénztárnak (a továbbiakban: társadalombiztosítási szerv) át kell utalni.

(2) A társadalombiztosítási szerv a hozzá érkező átutalást az igazolványon három napon belül igazolja. Az igazolvány érvényességéhez a társadalombiztosítási szerv igazolása szükséges.

(3) Amennyiben a közgyógyellátásra jogosult az igazolvány kiállítását követően fél éven belül meghal vagy elveszíti jogosultságát, az önkormányzat visszaigényelheti a befizetett térítési díj felét.

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

54. § (1) A települési önkormányzat polgármestere önkormányzati hatáskörben az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

a) akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét,

b) aki egyedülélő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át nem haladja meg, és nem rendelkezik vagyonnal.

(2) A szociális rászorultság igazolásáról a polgármester hatósági bizonyítványt (a továbbiakban: bizonyítvány) állít ki. A bizonyítvány érvényességi ideje legfeljebb 1 év. A bizonyítvány tartalmazza: a rászoruló személy nevét, lakcímét, TAJ számát, a rászorultság tényét, az igazolás érvényességi idejét. A bizonyítvány az (1) bekezdésben megjelölt feltételek fennállta esetén ismételt kiállítható.

(3) A szociálisan rászorult személyekről a jegyző nyilvántartást vezet és a külön jogszabály szerint bejelentési kötelezettséget teljesít a társadalombiztosítási igazgatási szerv felé.

Adósságkezelési szolgáltatás

55. § (1) Az adósságkezelési szolgáltatás a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő ellátás. A települési önkormányzat adósságkezelési szolgáltatásban részesítheti azt a családot vagy személyt,

a) akinek

aa) az adóssága meghaladja az ötvezer forintot, és akinek a (2) bekezdésben meghatározott adósságok valamelyikénél fennálló tartozása legalább hat havi, vagy

ab) a közüzemi díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, továbbá

b) akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az önkormányzat rendeletében meghatározott összeghatárt, valamint

c) aki a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik, feltéve, hogy vállalja az adósság és a települési önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, továbbá az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazása során adósságnak minősül a lakhatási költségek körébe tartozó

a) közüzemi díjtartozás (vezetékes gáz-, áram-, távhő-szolgáltatási, víz- és csatornahasználati, szemétszállítási, több lakást tartalmazó lakóépületeknél, háztömböknél központi fűtési díjtartozás),

b) közösköltség-hátralék,

c) a lakbérhátralék,

d) a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből fennálló hátralék.

(3) Az (1) bekezdés b) pontjában említett összeghatárt úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ánál, egyedül élő esetén annak 200%-ánál alacsonyabb jövedelmet jogosultsági feltételként nem írhat elő.

(4)

(5) Az adósságkezelési szolgáltatás időtartama - a (6) bekezdés szerinti eset kivételével - legfeljebb tizennyolc hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal hat hónappal meghosszabbítható.

(6) Ha a (2) bekezdés d) pontja szerinti adósság az (5) bekezdés szerinti időtartam alatt nem kezelhető, az adósságkezelési szolgáltatás időtartama legalább huszonnégy, de legfeljebb hatvan hónap, amennyiben

a) az adósság összege meghaladja a kettőszázezer forintot,

b) a tartozás meghaladja a hitellel terhelt ingatlan forgalmi értékének 50%-át, és

c) az adós hozzájárul az adósságkezelés időtartamára a támogatás összegét biztosító jelzálogjognak, valamint elidegenítési és terhelési tilalomnak ingatlanára történő bejegyzéséhez, illetőleg feljegyzéséhez.

(7) A jelzálogjog bejegyzésének és az elidegenítési és terhelési tilalom ténye feljegyzésének kezdeményezéséről az adósságkezelési szolgáltatásra való jogosultságot megállapító határozat rendelkezik. A határozat egy példányát az ingatlan fekvése szerint illetékes földhivatalhoz meg kell küldeni. A földhivatal a jelzálogjogot és az elidegenítési és terhelési tilalmat az önkormányzat javára az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzi, illetőleg feljegyzi.

(8) A Magyar Állam az 1988. december 31-ét megelőzően hatályban volt jogszabályok alapján felvett egyes lakáscélú kölcsönökből eredő adósságok rendezéséről szóló kormányrendelet alapján megvásárolt követelésével összefüggésben történő befizetésről a hitelszerződéssel érintett ingatlan fekvése szerinti települési önkormányzat javára lemond.

(9) Adósságkezelési szolgáltatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

(10) A (9) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

55/A. § (1) Az adósságkezelési szolgáltatás esetén a jogosult

a) adósságkezelési tanácsadásban, és

b) adósságcsökkentési támogatásban

részesül, amelyet az adósságkövetelés jogosultjának kell folyósítani.

(2) Az adósságcsökkentési támogatás mértéke nem haladhatja meg az adósságkezelés körébe bevont adósság 75%-át, és összege legfeljebb kettőszázezer forint, az 55. § (6) bekezdése szerinti esetben legfeljebb négyszázezer forint lehet. A támogatás - az 55. § (6) bekezdése kivételével - egy összegben vagy havi részletekben nyújtható az adós vállalásától függően.

(3)

(4) Az adósságcsökkentés címén nyújtott támogatás vissza nem térítendő szociális támogatásnak minősül.

(5) Az önkormányzat a lakhatást veszélyeztető mértékű adósság felhalmozódásának elkerülése céljából a követelés jogosultjával megállapodást köthet, melynek keretében - az adós írásbeli beleegyezése esetén - a követelés jogosultja az adós lakóhelye szerint illetékes település jegyzőjét félévente tájékoztatja a legalább háromhavi tartozást felhalmozó adósokról.

55/B. § (1) Az adósságcsökkentési támogatás tovább nem folyósítható, és a kifizetett összeget vissza kell téríteni, ha a jogosult

a) az adósságkezelési tanácsadást nem veszi igénybe, vagy

b) az általa vállalt adósságtörlesztés háromhavi részletét nem teljesíti, illetőleg

c) az adósságkezelési szolgáltatás igénybevételének időtartama alatt a lakásfenntartási kiadásokkal kapcsolatos fizetési kötelezettségének három hónapig nem tesz eleget.

(2) Az adósságcsökkentési támogatás (1) bekezdésben foglaltak szerinti megszüntetésétől számított 24 hónapon belül ismételtelen nem állapítható meg.

(3) Azon család vagy személy, aki adósságkezelési szolgáltatásban részesült és az adott adósságtípus teljes összege kiegyenlítésre került a szolgáltató felé, ugyanazon adósságtípusra vonatkozóan adósságkezelési szolgáltatásban a kiegyenlítést követő 12 hónapon belül ismételen nem részesülhet. Az adósság típusai a következők:

- a) vezetékes gázdíjtartozás,
- b) áramdíjtartozás,
- c) távhő-szolgáltatási díjtartozás,
- d) víz- és csatornahasználati díjtartozás,
- e) szemétszállítási díjtartozás,
- f) központi fűtési díjtartozás,
- g) közösköltség-hátralék,
- h) lakbérhátralék,
- i) hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből fennálló hátralék.

55/C. § (1) A települési önkormányzat adósságkezelési szolgáltatást akkor nyújthat, ha

- a) az adósságkezelési szolgáltatás működtetéséről önkormányzati rendeletet alkot,
- b) adósságkezelési tanácsadást működtet, továbbá
- c) az adósságcsökkentési támogatás és a 38. § (5) bekezdés szerinti lakásfenntartási támogatás nyújtásához saját forrást különít el.

(2) A települési önkormányzat a külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint az adósságkezelési tanácsadást saját intézménye vagy más szerv útján biztosíthatja.

(3) Az önkormányzat rendeletében szabályozza az adósságkezelési szolgáltatás részletes szabályait, így különösen a helyben elismerhető lakásnagyságot és minőséget, az 55/B. § (3) bekezdésében meghatározottak közül az adósságkezelési szolgáltatásba bevont adósságtípusok körét és összegük felső határát, az adósságcsökkentési támogatás folyósításának módját, az adósságkezelési szolgáltatásra vonatkozó jövedelmi és vagyoni jogosultsági feltételeket, a hitellel terhelt ingatlan forgalmi értékének megállapítási módját, az eljárási szabályokat, az adósságkezelési tanácsadást végző intézmény által ellátandó feladatokat, az adósságkezelési tanácsadáson való részvétel módját.

IV. Fejezet

Szociális szolgáltatások

I. cím

Az ellátások formái

56. § (1) A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó ellátást (a továbbiakban: személyes gondoskodás) az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

(2) A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

57. § (1) Szociális alapszolgáltatások

- a) a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,
- b) a szociális információs szolgáltatás,
- c) az étkeztetés,
- d) a házi segítségnyújtás,
- e) a családsegítés,
- f) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- g) a közösségi ellátások,
- h) a támogató szolgáltatás,
- i) az utcai szociális munka,
- j) a nappali ellátás.

(2) A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást

- a) az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- b) a rehabilitációs intézmény,
- c) a lakóotthon (a továbbiakban a)-c) pont együtt: tartós bentlakásos intézmény),

d) az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (a továbbiakban a)-d) pont együtt: bentlakásos intézmény),

e)

f) az egyéb speciális szociális intézmény

nyújtja.

(3) A (2) bekezdés a), b) és d) pontjaiban meghatározott intézmény legalább tíz fő, legfeljebb azonban százötven fő ellátását biztosítja.

(4) Alapszolgáltatási központ az a szociális intézmény, amely

a) étkeztetést,

b) házi segítségnyújtást,

c) családsegítést,

d) nappali ellátást és

e) gyermekjóléti szolgáltatást

biztosít.

57/A. §

58. §

58/A. § (1) Külön törvényben meghatározott normatív állami hozzájárulásra jogosult a személyes gondoskodást nyújtó közfeladatot ellátó

a) egyházi jogi személy,

b) társadalmi szervezet,

c) alapítvány,

d) közalapítvány,

e) közhasznú társaság,

f) egyéni vagy társas vállalkozás.

(2) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények normatív állami hozzájárulását kormányrendeletben meghatározottak szerint kell igényelni és folyósítani. A folyósítás feltétele, hogy az intézmény működési feltétele és szolgáltatása, valamint intézményi térítési díja megfelel a jogszabályi előírásoknak.

(3)

58/B. § (1) A szociálpolitikai, gyermekvédelmi koncepciók, döntések, jogszabály-tervezetek véleményezése, a szolgáltatási típusok, formák, rendszerek értékelése, elemzése céljából Szociálpolitikai Tanács működik. A Szociálpolitikai Tanács szervezete ellátások szerint, illetve az ellátásokat igénybevevő társadalmi csoportok szerint, valamint területi jelleggel differenciált. A Tanács működtetéséhez szükséges előirányzatot a központi költségvetés Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium fejezet költségvetése tartalmazza.

(2) A 2000 fő feletti lakosságú települési önkormányzat, illetve a megyei, fővárosi önkormányzat rendeletében helyi szociálpolitikai kerekasztalt hoz létre, különösen a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésére. A helyi szociálpolitikai kerekasztal évente legalább egy alkalommal ülést tart, tagjai az önkormányzat működési területén szociális intézményeket működtető fenntartók képviselői, továbbá a helyi rendeletben meghatározott szervezetek képviselői.

II. cím

Alapszolgáltatások

59. § (1) Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

(2) A szociális szolgáltató, illetve intézmény együttműködik az ellátási területén működő szociális, gyermekjóléti-gyermekvédelmi, egészségügyi, oktatási és munkaügyi szolgáltatókkal, intézményekkel, így különösen

a) az otthonápolási szolgálattal,

b) a pártfogó felügyelői és jogi segítségnyújtó szolgálattal,

c) fogyatékos személy ellátása esetén a gyógypedagógiai, nevelési szakszolgálatokkal és a fogyatékos személyek segítő, érdekvédelmi szervezeteivel,

d) pszichiátriai beteg és szenvedélybeteg esetén a háziorvossal és a kezelőorvossal.

(3)

(4) A szociális alapszolgáltatást nyújtó személy - külön jogszabályban meghatározottak szerint - gondozási tervet készít az egyes ellátottak részére nyújtott szolgáltatások formáiról, rendszerességéről, időtartamáról.

(5) A megyei, fővárosi módszertani intézmény - a külön jogszabályban meghatározottak szerint - módszertani segítséget nyújt a települési önkormányzat alapszolgáltatási feladatainak megszervezéséhez.

Falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás

60. § (1) A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

(2) A falugondnoki szolgáltatás hatszáz lakosnál kisebb településen működtethető. Amennyiben a falugondnoki szolgálat létesítését követően a település lakosság száma tíz százalékot meg nem haladó mértékben emelkedik hatszáz lakos fölé, a szolgáltatás tovább működtethető.

(3) A tanyagondnoki szolgáltatás legalább hetven és legfeljebb négyszáz lakosság számú - külön jogszabályban meghatározott - külterületi vagy egyéb belterületi lakott helyen működtethető. Amennyiben a helyi sajátosságok alapján a tanyagondnoki szolgáltatás több tanyagondnok közreműködésével valósítható meg, a tanyagondnokok által ellátandó körzetek határait a fenntartó települési önkormányzat rendeletében határozza meg - figyelemmel a lakosság szám korlátra - azzal, hogy új tanyagondnoki szolgáltatás négyszáz lakos fölött szervezhető meg.

(4) A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás a fenntartó önkormányzat rendeletében részletesen meghatározott, (1) bekezdés szerinti feladatokat látja el, valamint - az önkormányzat rendeletében meghatározott módon - közreműködhet az étkeztetés biztosításában.

(5) Egy településen - amennyiben a település mind a tanyagondnoki, mind a falugondnoki szolgáltatásra vonatkozó feltételeknek megfelel - vagy falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás működtethető.

(6) A társulás keretében megszervezett falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás csak azon települések tekintetében működtethető, amelyek a (2), illetve a (3) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelnek.

Szociális információs szolgáltatás

61. § (1) A szociális információs szolgáltatás célja, hogy az e törvényben meghatározott, illetve egyéb, a szociális biztonság megteremtéséhez kapcsolódó ellátásokat és szolgáltatásokat igénylők megfelelő tájékoztatást kapjanak az ellátások hozzáférhetőségével és az igénybevitelükre vonatkozó szabályokkal kapcsolatban.

(2) A szociális információs szolgáltatás keretében részletes tájékoztatást kell nyújtani

a) az e törvényben, illetve a Gyvt.-ben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó ellátásokkal és szolgáltatásokkal, valamint az egészségügyi ellátással kapcsolatban

aa) a helyben igénybe vehető ellátások és szolgáltatások köréről, feltételeiről és az igénybevétellel kapcsolatos eljárási kérdésekről,

ab) a helyben nem elérhető ellátások, szolgáltatások elérhetőségéről és igénybevitelük módjáról;

b) a pénzügyi és természetbeni szociális és gyermekvédelmi ellátásokkal, a családtámogatási ellátásokkal, a társadalombiztosítási és a foglalkoztatáshoz kapcsolódó ellátásokkal, valamint a fogyatékkal élővel összefüggő ellátásokkal kapcsolatban

ba) az ellátás megállapítására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szerv elérhetőségéről,

bb) az ellátások igényléséhez szükséges iratokról;

c) ifjúsági ügyekben.

(3) Ha a tájékoztatást kérő személy által igényelt szociális szolgáltatás helyben nem érhető el, a szociális információs szolgáltatást nyújtó intézkedik az ellátási lehetőségek felkutatása érdekében, valamint segítséget nyújt az ellátást nyújtóval való kapcsolatfelvételben és az ügyintézésben.

(4) A szociális információs szolgáltatás elérhetőségéről és a szolgáltatás keretében biztosított információk köréről a képviselő-testület hivatalos lapjában, illetve a helyben szokásos módon kell tájékoztatást nyújtani.

Étkeztetés

62. § (1) Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.

(2) Étkeztetésben kell részesíteni azt az igénylőt, illetve általa eltartottat is, aki kora vagy egészségi állapota miatt nem képes az (1) bekezdés szerinti étkezésről más módon gondoskodni.

(3) A településen élő fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, hajléktalan személyek vagy szenvedélybetegek részére lehetőséget kell biztosítani az étkeztetés igénybevételére, illetve segítséget kell nyújtani a saját lakóhelyükön történő étkezés biztosítására.

Házi segítségnyújtás

63. § (1) Házi segítségnyújtás keretében kell gondoskodni

a) azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak,

b) azokról a pszichiátriai betegekről, fogyatékos személyekről, valamint szenvedélybetegekről, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek,

c) azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről, akik ezt az ellátási formát igénylik,

d) azokról a személyekről, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetükbe történő visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához.

(2) A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

a) az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,

b) az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést,

c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

(3) Amennyiben a házi segítségnyújtás során szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást.

Családsegítés

64. § (1) A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

(2) A családsegítés keretében biztosítani kell

a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,

b) a családgondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,

c) a veszélyeztetettséget és a krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működtetését, ennek keretében a szociális és egészségügyi szolgáltatók, intézmények, az oktatási intézmények, a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogó felügyelői és jogi segítségnyújtó szolgálat, valamint a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek részvételének biztosítását a megelőzésben,

d) a humán jellegű civil kezdeményezések elősegítését, közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését,

e) a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,

f) a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat.

(3) A családsegítés keretében végzett tevékenységnek - a szolgáltatást igénybe vevő érdekében, mások személyiségi jogainak sérelme nélkül - a szükséges mértékig ki kell terjednie az igénybe vevő környezetére, különösen családjának tagjaira. Kiskorú személyre a családsegítés akkor terjedhet ki, ha

a) a kiskorú családtagjának ellátása a családsegítés keretében indult, és

b) a kiskorú érdekei - a gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele nélkül - e szolgáltatás keretében is megfelelően biztosíthatók.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

65. § (1) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

(2) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

a) az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,

b) a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,

c) szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

(3) A fogyatékos személyek, illetve a pszichiátriai betegek részére nyújtott jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátója együttműködik a támogató szolgáltatást, illetve a közösségi pszichiátriai ellátást nyújtó szolgáltatóval.

Közösségi ellátások

65/A. § (1) A közösségi ellátások célja a pszichiátriai vagy a szenvedélybetegek lakókörnyezetben történő gondozása, továbbá gyógyulásuk és rehabilitációjuk elősegítése.

(2) A közösségi ellátások keretében biztosítani kell

a) a lakókörnyezetben történő segítségnyújtást az önálló életvitel fenntartásában,

b) a meglévő képességek megtartását, illetve fejlesztését,

c) a háziorvossal és a kezelőorvossal való kapcsolattartás révén a szolgáltatást igénybe vevő állapotának folyamatos figyelemmel kísérését,

d) a pszicho-szociális rehabilitációt, a szociális és mentális gondozást,

e) az orvosi vagy egyéb terápiás kezelésen, szolgáltatásban való részvétel ösztönzését és figyelemmel kísérését,

f) megkereső programok szervezését az ellátásra szoruló személyek elérése érdekében.

65/B. §

Támogató szolgáltatás

65/C. § (1) A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

(2)

(3) A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen

a) az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),

b) az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,

c) információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,

d) a jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása,

e) segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatképességének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önszorgató csoportokban való részvételükhöz,

f) egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,

g) segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,

h) a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevitelének elősegítése.

(4)-(5)

65/D. §

Utcai szociális munka

65/E. § Az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét.

Nappali ellátás

65/F. § (1) A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

b) tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,

c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

(2) Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

(3) A fenntartó a 92/B. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti szakmai programban meghatározhatja, hogy az intézmény az (1) bekezdésben meghatározottak közül melyik ellátotti csoportokat látja el. Ez a rendelkezés nem érinti a 86. § (2) bekezdésének b)-e) pontja szerinti önkormányzatok ellátási kötelezettségét.

III. cím

Szakosított ellátási formák

66. § (1) Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

(2) A szakosított ellátási formákat igénybe vevő személyek ellátásáról, az állapotuk változásáról, valamint a részükre biztosított gondozási, terápiás, valamint ápolási, illetve egyéb szolgáltatások tartalmáról - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - gondozási tervet kell készíteni.

(3)-(5)

Ápolást, gondozást nyújtó intézmények

67. § (1) Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben kell gondoskodni, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg.

(2) Ápolást, gondozást nyújtó intézmény az idősek otthona, a pszichiátriai betegek otthona, a szenvedélybetegek otthona, a fogyatékos személyek otthona, valamint a hajléktalanok otthona.

68. § (1) Az idősek otthonában elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek (a továbbiakban: időskorúak) ápolását, gondozását végzik, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel.

(2) Az idősek otthonába az a 18. életévét betöltött személy is felvehető, aki betegségé miatt nem tud önmagáról gondoskodni.

(3) Ha az (1) és (2) bekezdésben említett személy pszichiátriai vagy szenvedélybetegségben szenved, ellátásáról más intézmény keretében kell elkülönítetten gondoskodni.

(4) Ha az idősek otthona ellátását igénybe vevő személy esetében demencia körébe tartozó kórkép került megállapításra, ellátásáról az intézményen belül intenzív gondozást biztosító részleg vagy gondozási csoport kialakításával, különállóan kell gondoskodni. Külön jogszabály határozza meg azon ellátottak körét, akik az egészségi állapot súlyosságából adódóan speciális ellátást igényelnek.

69. § (1) A fogyatékos személyek otthonába az a fogyatékos személy vehető fel, akinek oktatására, képzésére, foglalkoztatására, valamint gondozására csak intézményi keretek között van lehetőség.

(2) Enyhe értelmi fogyatékos kiskorú csak kivételes esetben helyezhető el a fogyatékos személyek otthonában.

70. § (1) A fogyatékos személyek otthonában elkülönítetten kell megszervezni a kiskorúak és a felnőttek, valamint az enyhe értelmi fogyatékos személyek és a középsúlyos, illetve súlyos értelmi fogyatékos személyek ellátását.

(2) A fogyatékos gyermekek esetében az ápolással, gondozással párhuzamosan - a külön jogszabályban foglaltak szerint - biztosítani kell a korai fejlesztést és gondozást, ötéves kortól a fejlesztő felkészítést, valamint az iskolai tanulmányok folytatásának segítését.

(3) A nagykorú fogyatékos személy intézményi ellátását úgy kell megszervezni, hogy számára az állapotának megfelelő önállóság, döntési lehetőség biztosított legyen. A fogyatékos személy részére biztosítani kell - a fogyatékoságának megfelelő - szinten tartó, képességfejlesztő, munkajellegű foglalkoztatást, továbbá sport- és szabadidős tevékenység végzését is.

(4) A fogyatékos személyek otthonában elkülönítetten rehabilitációs részleg is működtethető, feltéve, hogy az a külön jogszabályban meghatározott tárgyi és személyi feltételeknek egyébként megfelel.

71. § (1) A pszichiátriai betegek otthonába az a krónikus pszichiátriai beteg vehető fel, aki az ellátás igénybevételének időpontjában nem veszélyeztető állapotú, akut gyógyintézeti kezelést nem igényel, és egészségi állapota, valamint szociális helyzete miatt önmaga ellátására segítséggel sem képes.

(2) Azon ellátást igénylő, akinek a kezelőorvos által meghatározott alapbetegsége

a) időskori vagy egyéb szellemi leépülés,

b) súlyos antiszociális, közösségi együttélésre képtelen személyiségzavar,

c) szenvedélybetegség,

csak abban az esetben vehető fel a pszichiátriai betegek otthonába, ha az intézmény az alapbetegségével összefüggésben is szolgáltatást képes nyújtani számára.

(3) A pszichiátriai betegek otthonába történő felvételhez a területileg illetékes pszichiátriai gondozó szakorvosának, illetve - amennyiben az ellátás igénylése időpontjában kórházi kezelésben részesül - a fekvőbeteg-gyógyintézet pszichiátriai osztálya vezetőjének - az intézménybe történő felvételt megelőző - három hónapnál nem régebbi szakvéleménye szükséges.

(4) Amennyiben az ellátást igénybe vevőnek egészségi állapota miatt sürgősségi gyógykezelésre van szüksége [1997. évi CLIV. tv. 196. § b) pont, 199. §], úgy az intézmény orvosa az arra illetékes egészségügyi szolgáltatónál kezdeményezi az ellátott pszichiátriai egészségügyi ellátását.

71/A. § (1) A szenvedélybetegek otthonában annak a személynek az ápolását, gondozását végzik, aki szomatikus és mentális állapotát stabilizáló, illetve javító kezelést igényel, önálló életvitelre időlegesen nem képes, de - a külön jogszabályban meghatározott - kötelező intézeti gyógykezelésre nem szorul.

(2) A szenvedélybetegek otthonába történő elhelyezéshez a területileg illetékes fekvőbeteg-gyógyintézet pszichiátriai osztályának vagy pszichiátriai gondozó addiktológusának, ennek hiányában a területileg illetékes pszichiátriai osztály vagy pszichiátriai gondozó pszichiáter szakorvosának - intézménybe történő felvételt megelőző - , három hónapnál nem régebbi szakvéleménye szükséges.

71/B. § A hajléktalanok otthonában olyan hajléktalan személy gondozását kell biztosítani, akinek az ellátása átmeneti szálláshelyen, rehabilitációs intézményben nem biztosítható és kora, egészségi állapota miatt tartós ápolást, gondozást igényel.

Rehabilitációs intézmények

72. § (1) A rehabilitációs intézmény a bentlakók önálló életvezetési képességének kialakítását, illetve helyreállítását szolgálja.

(2) Rehabilitációs intézmény

a) a pszichiátriai betegek,

b) a szenvedélybetegek,

c) a fogyatékos személyek,

d) a hajléktalan személyek

rehabilitációs intézménye.

73. § (1) Pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek rehabilitációs intézményében azt a 18. életévét betöltött pszichiátriai beteget, illetve 16. életévét betöltött szenvedélybeteget kell ellátni, aki rendszeres vagy akut gyógyintézeti kezelésre nem szorul és utógondozására nincs más mód.

(2) A pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek rehabilitációs intézményében a gondozottak részére képzési, munka jellegű vagy terápiás foglalkoztatást kell szervezni és elő kell készíteni a családi és lakóhelyi környezetükbe történő visszatérésüket.

74. § (1) A fogyatékosok rehabilitációs intézménye azoknak a fogyatékos, valamint mozgás-, illetőleg látássérült személyeknek az elhelyezését szolgálja, akiknek oktatása, képzése, átképzése és rehabilitációs célú foglalkoztatása csak intézményi keretek között valósítható meg.

(2) A fogyatékosok rehabilitációs intézménye előkészíti az ott élők családi és lakóhelyi környezetbe történő visszatérését, valamint megszervezi az intézményi ellátás megszűnését követő utógondozást.

74/A. § A hajléktalanok rehabilitációs intézménye annak az aktív korú, munkaképes hajléktalan személynek az elhelyezését szolgálja, akinek szociális ellátása ily módon indokolt, és aki önként vállalja a rehabilitációs célú segítőprogramokban való részvételt.

75-79/A. §

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

80. § (1) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények - a hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása kivételével - ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak.

(2) Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható.

(3) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai:

- a) időskorúak gondozóháza;
- b) fogyatékos személyek gondozóháza;
- c) pszichiátriai betegek átmeneti otthona;
- d) szenvedélybetegek átmeneti otthona;
- e) éjjeli menedékhely;
- f) hajléktalan személyek átmeneti szállása.

81. §

82. § Az idősök gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

83. § A fogyatékosok gondozóházában azok a fogyatékos személyek helyezhetők el, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá.

83/A. § A pszichiátriai betegek átmeneti otthonában az a pszichiátriai beteg helyezhető el, akinek ellátása átmenetileg más intézményben vagy a családjában nem oldható meg, viszont tartós bentlakásos intézményi elhelyezése vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelése nem indokolt.

83/B. § A szenvedélybetegek átmeneti otthonában az a személy helyezhető el, akinél szakorvosi (addiktológus, pszichiáter) szakvélemény alapján szenvedélybetegség került megállapításra, és ellátása átmeneti jelleggel családjában vagy lakóköznyezetében nem oldható meg.

84. § (1) Az éjjeli menedékhely az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatás.

(2) A hajléktalan személyek átmeneti szállása azoknak a hajléktalan személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik az életvitelszerű szálláshasználat és a szociális munka segítségével képesek az önellátásra.

(3)

85. §

Lakóotthonok

85/A. § (1) A lakóotthon olyan nyolc-tizenkettő, a külön jogszabályban meghatározott esetben tizennégy pszichiátriai beteget vagy fogyatékos személyt - ideértve az autista személyeket is -, illetőleg szenvedélybeteget befogadó intézmény, amely az ellátást igénybevevő részére életkorának, egészségi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást biztosít.

(2) A lakóotthonok típusai a következők:

- a) fogyatékos személyek lakóotthona;
- b) pszichiátriai betegek lakóotthona;
- c) szenvedélybetegek lakóotthona.

(3) A lakóotthoni ellátás formái:

a) fogyatékos személyek lakóotthona esetében,

aa) rehabilitációs célú lakóotthon,

ab) ápoló-gondozó célú lakóotthon;

b) pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek lakóotthona esetében rehabilitációs célú lakóotthon.

(4) A rehabilitációs célú lakóotthonba az a személy helyezhető el,

a) aki intézményi elhelyezés során felülvizsgálatban részt vett, és a felülvizsgálat eredménye, illetve a gondozási terv és egyéni fejlesztés alapján lakóotthoni elhelyezése az önálló életvitel megteremtése érdekében indokolt;

b) aki családban él és képességei fejlesztése, valamint ellátása lakóotthoni keretek között biztosítható és rehabilitációja családjában nem oldható meg;

c) az a)-b) pontban meghatározottakon túl önellátásra legalább részben képes;

d) lakóotthonba kerülése időpontjában a tizenhatodik életévét már betöltötte, de a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt még nem.

(5) A fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthonába - intézményből történő elhelyezés esetén a felülvizsgálat és az egyéni fejlesztés eredményeire figyelemmel - a fogyatékoság jellegétől és súlyosságától függetlenül helyezhető el fogyatékos személy, figyelemmel a (4) bekezdés b)-d) pontjában meghatározott rendelkezésre.

(6) A lakóotthonban elhelyezett személy részére - szükség szerint - étkezést, ruházattal, illetve textíliával való ellátást, mentális gondozást, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátást, valamint az önálló életvitelhez szükséges feltételeket kell biztosítani.

Az egyes intézményi szolgáltatások integrált szervezeti formában történő megszervezése

85/B. § (1) Az e törvényben meghatározott intézménytípusok által biztosított szolgáltatás megszervezhető önálló, illetve integrált szervezeti formában.

(2) A szervezeti integráció megvalósulhat több ellátási típus egy intézmény keretein belül történő biztosításával, illetve alap-, nappali, bentlakásos intézményi formák egymásra épülésével.

(3)-(5)

85/C. § (1) Bentlakásos intézményi szolgáltatás megszervezése az alábbi formákban történhet:

a) egy ellátotti csoport részére azonos gondozási feladatok ellátása (tisztá profilú intézmény),

b) több intézménytípus szolgáltatásainak biztosítása részleg kialakításával (részlegek),

c) több intézménytípus egy bentlakásos intézményben történő megszervezése, kialakítása (vegyes profilú intézmény),

d) több intézménytípus különálló szervezeti egységekben történő megszervezése (integrált intézmény).

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott intézményben belül - külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint - intenzív gondozást biztosító részleg is kialakítható.

(3) Átmeneti elhelyezést, illetve nappali ellátást biztosító intézmények esetében több ellátotti csoport részére nyújtható szolgáltatás, amennyiben az intézményben az ilyen ellátás szakmai feltételei biztosítottak.

(4) Az (1) bekezdés b)-d) pontjaiban meghatározott esetekben - külön jogszabályban meghatározottak szerint - a tárgyi-személyi feltételek tekintetében speciális feltételek állapíthatók meg, azonban az egyes intézménytípusoknak vagy részlegeknek külön-külön meg kell felelniük az

a) egy főre jutó lakóterület nagyságára,

b) egy lakószobában elhelyezhető személyek számára,

c) egyéb szakdolgozói munkakör létszámnormáira

vonatkozó előírásoknak.

(5) A megyei, fővárosi önkormányzat a megye, főváros területén ellátandó, intézményi keretek között gondozható, de speciális egyéni ellátást igénylő személyek részére - így különösen akik súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket, magatartászavart mutatnak - külön-külön egyes ellátotti csoportok szerint - ide nem értve az időskorúakat - speciális intézményt alakít ki, amely az egyes ellátotti csoportok vonatkozásában legfeljebb húsz fő elhelyezését biztosítja.

IV. cím

A személyes gondoskodás megszervezésére köteles szervek

86. § (1) A települési önkormányzat köteles biztosítani

a) szociális információs szolgáltatást,

b) étkeztetést,

c) házi segítségnyújtást,

d) állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,

e) az a)-d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz - különös tekintettel a családsegítéshez - való hozzáférést.

(2) Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén

a) kétezer főnél több állandó lakos él, családsegítést,

b) háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást, valamint nappali ellátást,

c) tízezer főnél több állandó lakos él, az a)-b) pont szerinti alapszolgáltatásokat, valamint támogató szolgáltatást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, közösségi ellátásokat és az idősök átmeneti elhelyezését,

d) harmincezer főnél több állandó lakos él, az a)-c) pont szerinti szociális szolgáltatásokat és az átmeneti elhelyezési formákat,

e) ötvenezer főnél több állandó lakos él, az a)-d) pont szerinti szociális szolgáltatásokat és az utcai szociális munkát köteles biztosítani.

(3) A települési önkormányzatok az (1)-(2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat társulás útján is biztosíthatják.

(4) A fővárosi kerületi önkormányzat köteles biztosítani az (1) bekezdés és a (2) bekezdés a)-e) pontja szerinti szociális szolgáltatásokat, a 88. § (2) bekezdésében foglaltak figyelembevételével.

87. §

88. § (1) A megyei és a fővárosi önkormányzat (a továbbiakban: megyei önkormányzat) gondoskodik

a) azoknak a szakosított ellátásoknak a megszervezéséről, amelyek biztosítására e törvény alapján a települési önkormányzat nem köteles;

b) a szakosított szociális szolgáltatások területi összehangolásáról;

c) a módszertani feladatok ellátásáról.

(2) A fővárosban - ha a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzat másként nem állapodik meg - a fővárosi önkormányzat gondoskodik a hajléktalanok éjjeli menedékhelyének és átmeneti szállásának megszervezéséről és fenntartásáról.

(3) A megyei önkormányzat a külön jogszabályban meghatározott szakmai követelmények figyelembevételével - az ifjúsági, családjogi, szociális és esélyegyenlőségi miniszter hozzájárulásával - az általa vagy a megye, főváros területén lévő települési önkormányzat által fenntartott ápolást-gondozást nyújtó vagy rehabilitációs intézmények közül módszertani feladatokat ellátó intézményt jelöl ki. A kijelölés 5 évi időtartamra szól, amelynek elteltét követően az intézmény ismételten kijelölhető. A kijelölt módszertani intézmény vezetőjének megbízásához, illetve megbízásának visszavonásához az Ifjúsági, Családjogi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium egyetértése szükséges.

(4) A megyei, fővárosi módszertani intézmény feladata a megyei, fővárosi önkormányzat által fenntartott, illetve területén lévő helyi önkormányzat által működtetett, továbbá a megye, főváros területén székhellyel rendelkező nem állami fenntartású szociális intézmény szakmai munkájának segítése, a szociális intézmény szakmai ellenőrzésében való részvétel a külön jogszabályban meghatározottak szerint.

(5) A legalább harminc szociális intézményt működtető egyházi fenntartó - a külön jogszabályban meghatározott szakmai követelmények figyelembevételével - az ifjúsági, családjogi, szociális és esélyegyenlőségi miniszter előzetes véleményének kikérésével egy módszertani intézményt jelölhet ki. A kijelölés öt évi időtartamra szól, amelynek elteltét követően az intézmény ismételten kijelölhető. Amennyiben az egyházi fenntartó a fentiekben meghatározott számú intézményt nem működtet, a módszertani intézményt csak az ifjúsági, családjogi, szociális és esélyegyenlőségi miniszterrel kötött megállapodás alapján jelölheti ki. E rendelkezés tekintetében az egyes egyházak jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeit egyházként egy fenntartónak kell tekinteni.

(6) Az egyházi módszertani intézmény átvállalhatja azzal a nem állami intézménnyel kapcsolatos módszertani feladatokat, amely az adott felekezet szellemében és vallási gyakorlata szerint működik, erre szabályzatában kötelezettséget vállal és azt az illetékes egyházi hatóság elismeri. A feladatellátásról megállapodást kell kötni, melyet az egyházi módszertani intézmény megküld a nem állami intézmény székhelye vagy telephelye szerint illetékes megyei szociális és gyámhivatalnak tájékoztatás céljából.

88/A. § (1) A szociális ágazat irányításáért felelős miniszter pályázat útján országos vagy regionális hatáskörrel módszertani feladatokat ellátó szervezetet jelöl ki a szociális szolgáltatást végző szervezetek közül. A kijelölés öt

évre szól, amelynek leteltét követően új pályázat kiírására kerül sor. Módszertani feladatok ellátására az a jogi személyiséggel rendelkező, a külön jogszabályban meghatározott szakmai követelményeknek megfelelő szervezet jelölhető ki, amely

a) alaptevékenységként szociális szolgáltatást nyújt, vagy

b) szociális szolgáltatással összefüggő kutató, fejlesztő vagy képző tevékenységet végez, feltéve, hogy szociális szolgáltatást nyújtó szervezeti háttérrel is rendelkezik.

(2) Az (1) bekezdés szerinti módszertani intézmény a személyes gondoskodás körébe tartozó ellátások szervezésének és működtetésének hatékonyabbá tétele érdekében közreműködik az új ellátási formák és gondozási módszerek bevezetésének kidolgozásában és megvalósításában.

(3) A megyei, fővárosi továbbá a regionális és az országos módszertani intézmények ágazati irányítását és szakmai felügyeletét az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium látja el.

(4) A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet továbbképző, tudományos és módszertani intézet. Az intézet módszertani tevékenységet végez és ellátja a szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos tudományos kutatások, nemzetközi kapcsolatok, valamint a külön jogszabály által tevékenységi körébe utalt egyéb speciális feladatok és szolgáltatások biztosítását.

(5) A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet - külön jogszabályban meghatározottak szerint - országos jegyzéket vezet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekről, szolgáltatókról.

89. § (1) A 87. §-ban meghatározott önkormányzatok ellátási kötelezettsége a település lakosságára, valamint a településen életvitelszerűen tartózkodó hajléktalanokra terjed ki, kivéve, ha az intézményt intézményfenntartó társulás keretében más önkormányzattal közösen tartják fenn, vagy az intézménnyel nem rendelkező önkormányzattal kötött szerződésben a fenntartó az ellátást más önkormányzat lakosaira kiterjedően is vállalta.

(2) Ha az (1) bekezdésben foglaltak szerint az intézmény ellátási területe a fenntartó önkormányzat illetékességi területét meghaladja, az intézmény keretében nyújtott szolgáltatásokat - eltérő megállapodás hiányában - valamennyi beutalt részére azonos feltételekkel kell biztosítani.

(3) A (2) bekezdést kell alkalmazni az intézményi ellátás megszüntetése esetén is.

90. § (1) A megyei önkormányzat által fenntartott szakosított ellátást nyújtó intézmények ellátási területe az egész megyére kiterjed.

(2) A megyei jogú város saját területén köteles az alapszolgáltatási és az átmeneti elhelyezést nyújtó ellátási feladatokat megszervezni, valamint a megyei önkormányzat ellátási kötelezettsége körébe tartozó feladatok közül az idősellátás, továbbá - előzetes igényfelmérésre alapozva - a lakossági szükségletek alapján meghatározott legalább két további intézménytípus feladatait biztosítani. A megyei önkormányzat azonban - szükség esetén - a megyei jogú város lakosainak ellátását erre hivatkozva nem tagadhatja meg.

(3) Az ellátási kötelezettséggel nem rendelkező önkormányzat a szolgáltatása megszervezéséhez kapcsolódóan helyi rendeletében meghatározhatja, hogy csak saját települése lakosai részére biztosítja az ellátást. Az intézményt fenntartó önkormányzat az intézménnyel nem rendelkező önkormányzat kérése alapján a település lakosainak ellátását nem tagadhatja meg, ha e törvény hatálybalépésekor már az ellátást biztosította a másik település lakosai számára.

(4) Az ellátási kötelezettséggel nem rendelkező önkormányzat megállapodás alapján más települések lakosainak intézményi elhelyezéséről is gondoskodhat. Ebben az esetben az önkormányzatok közötti megállapodásban rögzíteni kell az intézményi elhelyezés feltételeire vonatkozó szabályokat, különös tekintettel a más településről elhelyezett személyek után fizetendő hozzájárulás mértékére.

90/A. § A megyei szociális és gyámhivatal az e törvényben meghatározott önkormányzati ellátási kötelezettségek teljesítését folyamatosan figyelemmel kíséri. Amennyiben az önkormányzat ellátási kötelezettségéből adódó feladatainak, különösen fenntartói feladatának, illetve a szolgáltatástervezési koncepció elkészítésének nem tesz eleget, felszólítja az önkormányzatot megfelelő határidő kitűzésével a feladat teljesítésére.

91. § (1) A személyes gondoskodás biztosítására kötelezettek feladataikat maguk, vagy az e törvényben foglaltak szerint más szervekkel, személyekkel történt szerződéskötés útján is elláthatják.

(2)

92. § (1) A helyi önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról rendeletet alkot.

(2) Ha törvény másként nem rendelkezik, a helyi önkormányzat az (1) bekezdés szerinti rendeletben szabályozza

a) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodás formáit;

b) az önkormányzat által biztosított ellátás igénybevételére irányuló kérelem benyújtásának módját;

c) azt, hogy az intézményvezető milyen esetekben köteles külön eljárás nélkül ellátást nyújtani;

d) azt, hogy külön eljárás keretében milyen esetekben biztosítható ellátás;

e) az ellátás megszüntetésének eseteit és módjait;

f) a személyes gondoskodásért fizetendő térítési díjak mértékét, a fizetésre kötelezettek körét, a térítési díj csökkentésének, illetve elengedésének eseteit és módjait;

g) az intézményvezető és az ellátást igénybe vevő között kötendő megállapodással összefüggő kérdéseket.

(3) A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat, illetve a társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

(4) A koncepció tartalmazza különösen

a) a lakosság szám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,

b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,

c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,

d) az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

(5) A települési önkormányzat által készített koncepciónak illeszkednie kell a társulás és a megyei, fővárosi önkormányzat által készített koncepcióhoz. A társulás által készített koncepciónak illeszkednie kell a megyei, fővárosi önkormányzat által készített koncepcióhoz.

(6) A megyei, fővárosi önkormányzat koncepciója - a (4) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmazza különösen

a) az általa fenntartott intézményrendszer struktúráját, szerkezetét, legfontosabb jellemzőit,

b) a szakosított ellátások iránti igények alakulását, a várakozók számát, korösszetételét, legfontosabb szociális jellemzőit,

c) az intézményrendszer korszerűsítésének irányait,

d) a módszertani feladatok ellátására vonatkozó koncepciót.

(7) A szolgáltatástervezési koncepciót a helyi önkormányzat az elfogadást megelőzően véleményeztetni az intézményvezetőkkel, a kisebbségi önkormányzat(ok)kal, továbbá a települési önkormányzat és a társulás a Szociálpolitikai Tanács területi szervével, a megyei, fővárosi önkormányzat a Szociálpolitikai Tanács országos szervével. A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi.

(8) A települési önkormányzat és a társulás szolgáltatástervezési koncepcióját a megyei, fővárosi önkormányzat előzetesen véleményezi. A megyei, fővárosi önkormányzat és a megyei jogú város a szolgáltatástervezési koncepciót a saját területére készíti el, amelyet az egyeztető bizottság is megtárgyal. A megyei, fővárosi önkormányzat a szolgáltatástervezési koncepcióját véleményeztetni a működési területén lévő - szolgáltatástervezési koncepciót készítő - települési önkormányzattal és a szociális szolgáltatási feladatot ellátó társulással.

(9) Amennyiben a települési önkormányzat, a társulás és a megyei jogú város által készített szolgáltatástervezési koncepció tervezete nincs összhangban a megyei, fővárosi koncepcióval, egyeztetést kell tartani a tervek közös irányainak meghatározásáról.

(10) A megyei, megyei jogú városi önkormányzat a jóváhagyott szolgáltatástervezési koncepciót megküldi az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztériumnak.

V. cím

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény fenntartójának feladat- és jogköre

92/A. § (1)-(2)

(3) A fenntartó köteles biztosítani a szociális intézmény folyamatos működésének feltételeit, amelyhez az állam szociális szakmai programok meghirdetésével nyújt segítséget a 131. § szerint.

(4)

92/B. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény állami fenntartója

a) meghatározza az intézményi térítési díjat;

b) ellenőrzi az intézmény működésének törvényességét;

c) jóváhagyja az intézmény szervezeti és működési szabályzatát, szakmai programját, valamint a szakosított ellátást nyújtó intézmény esetében a házirendet;

- d) ellenőrzi és évente egy alkalommal értékeli a szakmai munka eredményességét;
- e) gondoskodik a szakemberek képzéséről, továbbképzéséről;
- f) az intézmény vezetője tekintetében gyakorolja a munkáltatói jogokat;
- g) gondoskodik az érdekképviselési fórum megalakításáról;
- h) kikéri az ellátottak országos érdekképviselési szervezete területileg illetékes szervének véleményét az intézmény működését érintő lényeges döntés meghozatala előtt. Lényeges döntéshozatalnak minősül különösen az intézmény megszüntetése, az intézményi típus, forma megváltoztatása;
- i) szolgáltatástervezési koncepciót készít az általa működtetett szociális szolgáltatások és intézmények vonatkozásában.

(2) Az állami fenntartó a szervezeti és működési szabályzat, a házirend, valamint a szakmai program jóváhagyását megtagadja, ha az nem felel meg az e törvényben, valamint a külön jogszabályban előírt feltételeknek.

(3) Az állami fenntartó ha az intézmény működésének ellenőrzése során jogszabálysértést állapít meg, intézkedik annak megszüntetéséről.

92/C. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény egyházi, illetve nem állami fenntartója a 92/B. § (1) bekezdésének a), e), f) és h) pontjaiban meghatározott feladatokon túl

a) gondoskodik az intézmény szervezeti és működési szabályzatának, szakmai programjának, szakosított ellátást nyújtó intézmény esetében házirendjének elkészítéséről,

b) biztosítja az intézmény gazdálkodásának és működésének törvényességét.

(2) A tartós bentlakásos szociális intézmény egyházi és nem állami fenntartója az intézmény működőképességének biztosítására - a (3) bekezdésben meghatározott fenntartó kivételével - a (4) bekezdésben meghatározott mértékű összeget köteles elkülönített bankszámlán elhelyezni.

(3) Nem kell pénzeszközt elkülöníteni annak az egyházi és nem állami fenntartónak, illetve ezek jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeinek, amelyek a tárgyévvel megelőző évben - ide nem értve a normatív állami hozzájárulást, valamint a fejlesztési, beruházási célra kapott támogatást - az éves költségvetési törvényben meghatározott mértékű támogatásban részesültek. Az elkülönítés alól mentesülő fenntartó írásban garanciát vállal az intézmény működőképességének biztosítására. E rendelkezés tekintetében az egyes egyházak jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeit egyházanként egy fenntartónak kell tekinteni.

(4) Az elkülönítésre kötelezett fenntartó az éves normatív állami hozzájárulás tíz százalékát kitevő összeget köteles elkülönített bankszámlán elhelyezni.

(5) Ha a tartós bentlakást nyújtó egyházi és nem állami fenntartású intézmény ellenőrzése során megállapításra kerül, hogy az intézmény fenntartója nem tesz eleget az intézmény működésére vonatkozó jogszabályi követelményeknek, az intézmény működési engedélyét kiadó megyei szociális és gyámhivatal intézkedik a normatív állami hozzájárulás visszatartása iránt. A visszatartás mértéke, ha a nem állami és egyházi fenntartó

a) az elkülönített pénzösszeg külön bankszámlára elhelyezését elmulasztja az éves normatív támogatás tíz százaléka,

b) az egyszeri hozzájárulásnak az Szt. 117/B. §-ában meghatározott mértékű elkülönítésére, felhasználására vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget, az éves normatív állami hozzájárulás tíz százaléka,

c) az intézmény alapfeladataiban történő változást - mely új működési engedélyeztetési eljárást tesz szükségessé - nem jelzi a működést engedélyező hatóság felé, az éves normatív állami hozzájárulás nyolc százaléka,

d) nem biztosítja a kötelező gyógyszerkészletet vagy gyógyászati segédeszközt, az éves normatív állami hozzájárulás nyolc százaléka.

(6) Amennyiben a működést engedélyező hatóság több - az (5) bekezdésben megjelölt - jogszabálysértő körülményt észlel, a normatív állami hozzájárulás visszatartásának mértéke legfeljebb az éves normatív állami hozzájárulás 15 százaléka.

(7) A visszatartott normatív állami hozzájárulás akkor illeti meg az egyházi és a nem állami fenntartót, ha a visszatartásra okot adó körülményt megszünteti.

VI. cím

A működési nyilvántartás

92/D. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző, valamint a javítóintézetben szakmai munkakörben dolgozó és a képesítési előírásoknak megfelelő szakképesítéssel rendelkező személy (a továbbiakban: személyes gondoskodást végző személy) a külön jogszabályban meghatározottak szerint szakmai továbbképzésben vesz részt.

(2) A továbbképzést sikeresen befejező, személyes gondoskodást végző személyt anyagi elismerésben kell részesíteni. Az anyagi elismerés legkisebb összege a továbbképzésen részt vett személy egyhavi illetményével megegyező összeg. Az anyagi elismerést a továbbképzési kötelezettség teljesítését igazoló dokumentumok bemutatását követő év első negyedévében kell kifizetni.

(3) Azt a személyes gondoskodást végző személyt, aki szociális szakvizsgát tett, az ezt igazoló oklevél bemutatását követő harmadik hónap első napjától kezdődően a szakvizsga figyelembevételével kell besorolni.

(4) Megszüntethető - a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 89. § (3) bekezdése, illetve a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 30. §-a (1) bekezdésének d) pontjára hivatkozással - annak a személyes gondoskodást végző személynek a munkaviszonya, illetve közalkalmazotti jogviszonya, aki a továbbképzési kötelezettséget a külön jogszabályban meghatározott időtartam alatt nem teljesíti.

92/E. § (1) A személyes gondoskodást végző személy e törvényben meghatározott adatait működési nyilvántartásba kell venni.

(2) A működési nyilvántartás célja a személyes gondoskodást végző személy szakvizsgáztatásának, továbbképzésének megszervezése, valamint a képzési követelmények teljesítésének ellenőrzése.

(3) A szociális személyes gondoskodást végző személy esetében a működési nyilvántartást (a továbbiakban: szociális nyilvántartás) a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, a gyermekjóléti, gyermekvédelmi személyes gondoskodást végző személy esetében a működési nyilvántartást (a továbbiakban: gyermekjóléti nyilvántartás) a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet vezeti.

92/F. § (1) A működési nyilvántartás az alábbi adatokat tartalmazza:

a) a személyes gondoskodást végző személy neve (leánykori neve), születési helye és ideje, anyja neve;
b) a munkahely megnevezése és címe;
c) a személyes gondoskodást végző személy által betöltött munkakör megnevezése, a foglalkoztatás kezdő időpontja;

d) a megszerzett szakképesítés megnevezése, az erről kiállított oklevél, bizonyítvány száma, a kiállítás helye és időpontja, továbbá a kiállító intézmény megnevezése;

e) a jogszabály által előírt továbbképzés elvégzésének, illetve szakvizsga letételének adatai.

(2) A szociális, gyermekjóléti, továbbá gyermekvédelmi intézmény (a továbbiakban együtt: munkáltató) bejelenti a működési nyilvántartást vezető szervnek

a) a személyes gondoskodást végző személy foglalkoztatását az (1) bekezdésben megjelölt adatok közlésével, továbbá

b) a nyilvántartásba vett adatokban bekövetkezett változást.

(3) A munkáltató az adatbejelentést a foglalkoztatás megkezdésétől, illetőleg az adatváltozás időpontjától számított 30 napon belül teszi meg.

(4) A személyes gondoskodást nem intézményi keretek között végző személy adatainak az (1) bekezdés szerinti nyilvántartására a (2) bekezdés rendelkezései irányadók azzal az eltéréssel, hogy a munkáltató bejelentési kötelezettségének a személyes gondoskodást végző személy tesz eleget.

92/G. § (1) Törölni kell a nyilvántartásból annak a személynek az adatait, aki

a) elhunyt,

b) foglalkozása gyakorlásától eltöltő jogerős bírósági határozat hatálya alatt áll.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl törölni kell

a) a szociális nyilvántartásból annak a személynek az adatait, akinek már nem áll fenn munkaviszonya, közalkalmazotti jogviszonya szociális intézménnyel;

b) a gyermekjóléti nyilvántartásból annak a személynek az adatait, akinek már nem áll fenn munkaviszonya, közalkalmazotti jogviszonya gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézménnyel.

92/H. § A működési nyilvántartásból adatok a nyilvántartásba vett személy, a munkáltató, valamint a továbbképzést, szakvizsgáztatást szervező, továbbá - az adatvédelmi jogszabályok megtartásával - tudományos, statisztikai feldolgozást végzők részére továbbíthatók.

92/I. § (1) Szociális szakvizsgát az a legalább ötéves szakmai gyakorlattal rendelkező személy tehet, aki

a) felsőfokú szociális alapképzéssel (szociálpolitikus, szociális munkás, szociálpedagógus, szociális szervező) rendelkezik, vagy

b) személyes gondoskodást végez és egyéb felsőfokú végzettséggel rendelkezik, valamint elvégezte a szociális alapismereteket nyújtó tanfolyamot. A tanfolyam elvégzése nem kötelező, ha a jelölt a személyes gondoskodás szakterületén legalább tíz éve folyamatosan képesítéshez kötött tevékenységet végez.

(2) A szociális szakvizsgára kötelezettek körét külön jogszabály határozza meg.

Az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzék

92/J. § Az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzék tartalmazza azon személyek nevét, szakterületét, lakcímét és munkahelyét, akik részt vehetnek a szociális szakmai programok értékelésében. A névjegyzékbe történő felvétellel és a szakértők tevékenységével kapcsolatos részletes szabályokat külön jogszabály határozza meg.

VII. cím

A szociális szolgáltatások engedélyezése

92/K. § (1) Szociális szolgáltatásokat a 4. § (1) bekezdésének m) pontjában meghatározott bármely állami, egyházi és nem állami fenntartó biztosíthat, ha az általa fenntartott szociális szolgáltató, illetve szociális intézmény

- a) megfelel az e törvényben és külön jogszabályban meghatározott feltételeknek, és
- b) jogerős működési engedéllyel rendelkezik.

(2) A működési engedély kiadásáról a fenntartó kérelme alapján

a) szociális szolgáltató esetén a fenntartó székhelye szerint illetékes, külön jogszabályban kijelölt városi, fővárosi kerületi, illetve külön törvényben meghatározott kistérség székhelye szerinti községi önkormányzat jegyzője (a továbbiakban: városi jegyző),

b) nappali ellátást nyújtó szociális intézmény esetén az intézmény székhelye, illetőleg telephelye szerint illetékes városi jegyző,

c) bentlakásos szociális intézmény esetén az intézmény székhelye, illetőleg telephelye szerint illetékes közigazgatási hivatal, 2005. szeptember 1-jétől a megyei szociális és gyámhivatal

dönt (az a)-c) pontokban foglalt szervek a továbbiakban együtt: működést engedélyező szerv).

(3) A működést engedélyező szerv ellenőrzi, hogy a szociális szolgáltató, illetve intézmény működése megfelel-e a működési engedélyben és a jogszabályokban foglaltaknak.

(4) A működést engedélyező szerv - külön jogszabályban foglaltak szerint - a működési engedélyt visszavonhatja, és kötelezheti a fenntartót a szociális szolgáltatás abbahagyására, ha működése nem felel meg a jogszabályokban, illetve a működési engedélyben foglaltaknak.

(5) A szociális információs szolgáltatás folytatásához működési engedély nem szükséges, de be kell jelenteni a fenntartó székhelye szerint illetékes városi jegyzőnek.

V. Fejezet

Az intézményi jogviszony

I. cím

Általános szabályok

Az ellátás igénybevétele módja

93. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik.

(2) Ha az ellátást igénylő személy cselekvőképtelen, a kérelmet, illetve indítványt - az érintett személy véleményét lehetőség szerint figyelembe véve - a törvényes képviselője terjeszti elő. A korlátozottan cselekvőképes személy a kérelmét, indítványát a törvényes képviselőjének beleegyezésével vagy - ha e tekintetben a bíróság a cselekvőképességét nem korlátozta - önállóan terjesztheti elő.

(3) Ha a törvényes képviselő ideiglenes gondnok, intézményi elhelyezésre vonatkozó kérelméhez, indítványához a gyámhivatal előzetes jóváhagyása szükséges.

94. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményi jogviszony keletkezését

- a) a lakóhely szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testületének határozata,
- b) a bíróság ideiglenes intézkedést tartalmazó végzése,

- c) a bírói ítélet,
- d) az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek esetében a gyámhivatal határozata (a továbbiakban a)-d) pont alattiak együtt: beutaló határozat),
- e) az intézményvezető intézkedése,
- f) a 94/D. § szerinti esetben a megállapodás alapoza meg.

(2) Pszichiátriai betegek ellátását biztosító bentlakásos intézményi szolgáltatás bíróság általi kötelező elrendelésére abban az esetben kerülhet sor, ha

- a) a pszichiátriai beteg további fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igényel, és saját lakóhelyére nem bocsátható vissza, mivel önmaga ellátására nem képes, ellátására alkalmas családtagja nincs, illetve
- b) a korábban szociális vagy egészségügyi ellátásban részesült személy esetében tartós bentlakásos intézményi elhelyezés indokolt.

(3) Amennyiben az intézményi elhelyezés soron kívüliséget igényel, a bíróság a külön jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén soron kívüli elhelyezésről is dönthet.

94/A. § (1) Az állami fenntartású intézmény esetén a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás iránti kérelemről

- a) a települési önkormányzat által fenntartott szociális szolgáltató, nappali és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény esetében az intézményvezető,
- b) a megyei, fővárosi önkormányzat által fenntartott tartós bentlakásos intézmény esetében, ha a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete eltérően nem rendelkezik, az intézményvezető,
- c) a települési önkormányzat - ide nem értve a fővárosi önkormányzat - által fenntartott tartós bentlakásos intézmény esetében, ha a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete eltérően nem rendelkezik, az intézményvezető,
- d) az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium által fenntartott szociális intézmény esetén az intézményvezető dönt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti esetben az intézményvezető írásban értesíti döntéséről az ellátást igénylőt, illetve törvényes képviselőjét.

(3) Ha az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője az intézmény vezetőjének a (2) bekezdés szerinti döntését vitatja, az arról szóló értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat. Ilyen esetben a fenntartó (önkormányzati intézmény esetén az önkormányzat képviselő-testülete) határozattal dönt a beutalás kérdéséről.

(4) A tartós bentlakásos intézménybe történő beutaló határozat tartalmazza

- a) az ellátást nyújtó intézmény megjelölését,
- b) az intézményi ellátás időtartamát (határozott vagy határozatlan idejű megjelölését),
- c) egyszeri hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége esetén a hozzájárulás összegét.

A beutaló határozat egy példányának megküldésével az ellátást nyújtó intézmény vezetőjét is értesíteni kell.

94/B. § (1) Az állami fenntartású intézmény esetén az ellátás igénybevételének megkezdésekor az intézményvezető az ellátást igénylővel, illetve törvényes képviselőjével megállapodást köt, kivéve, ha az ellátás biztosítása a bíróság kötelező intézeti elhelyezést kimondó döntésén alapul. Az intézményvezető a megállapodást tizenöt napon belül megküldi a fenntartónak.

(2) Az (1) bekezdés szerinti megállapodás tartalmazza

- a) az intézményi ellátás időtartamát (a határozott vagy határozatlan időtartam megjelölését),
- b) az intézmény által nyújtott szolgáltatások formáját, módját, körét,
- c) a személyi térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályokat,
- d) egyszeri hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége esetén a hozzájárulás összegét, továbbá az annak beszámítására, teljes vagy részleges visszafizetésére vonatkozó szabályokat.

(3) Az átmeneti szállást igénybe vevő hajléktalan személlyel megállapodást akkor kell kötni, ha az ellátás időtartama a 30 napot meghaladja.

94/C. § (1) Az intézményvezető - a 20/A. §-ban foglaltak szerint - az igények beérkezésének sorrendjében gondoskodik az ellátást igénylők elhelyezéséről.

(2) Az intézmény vezetője az ellátást igénylő azonnali elhelyezéséről gondoskodik, ha annak helyzete a soron kívüli elhelyezést indokolja. A soron kívüli elhelyezésre vonatkozó igényt a kérelemben, illetve a beutaló határozatban fel kell tüntetni.

(3) Több soron kívüli elhelyezésre vonatkozó kérelem, illetve beutaló határozat esetén az intézményvezető az igény kielégítésének sorrendjéről az intézmény orvosának és a fenntartó képviselőjének bevonásával dönt.

94/D. § Nem állami fenntartású intézmény esetén a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás igénybevételéről az intézményfenntartó vagy az általa megbízott személy és az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője megállapodást köt. A megállapodás a 94/B. § (2) bekezdésben foglaltakon túl tartalmazza még az ellátás

- a) kezdetének időpontját,
- b) megszüntetésének módjait.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben ellátottak jogai

94/E. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményi ellátást igénybe vevő ellátottnak joga van szociális helyzetére, egészségi és mentális állapotára tekintettel a szociális intézmény által biztosított teljes körű ellátásra, valamint egyéni szükségletei, speciális helyzete vagy állapota alapján az egyéni ellátás, szolgáltatás igénybevételére. Az alapszolgáltatásban részesülő számára az igénybe vett ellátáshoz kapcsolódó, az e törvényben meghatározott általános vagy speciális jogokat is biztosítani kell.

(2) A szociális szolgáltatások biztosítása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az ellátást igénybe vevő jövedelmi helyzetét csak a törvényben, illetve törvény felhatalmazása alapján készült kormányrendeletben meghatározott esetekben és feltételek mellett lehet vizsgálni.

(3) Az ellátást igénybe vevőnek joga van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez. Ennek teljesítése érdekében az intézmény vezetője évente tájékoztatót készít az intézmény gazdálkodásáról és azt az intézményben jól látható helyen kifüggeszti, illetve szükség esetén szóban ad tájékoztatást az ellátást igénybe vevő részére. A tájékoztató tartalmazza

- a) az intézmény működési költségének összesítését,
- b) az intézményi térítési díj havi összegét,
- c) az egy ellátottra jutó havi önköltség összegét.

(4) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény az általa biztosított szolgáltatást olyan módon végzi, hogy figyelemmel legyen az ellátást igénybe vevőket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartására, különös figyelemmel

- a) az élethez, emberi méltósághoz,
- b) a testi épséghez,
- c) a testi-lelki egészséghez

való jogra.

(5) Az ellátást igénybe vevőt megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Az igénybevételi eljárás során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az ellátást igénylő adataihoz csak az arra jogosult személyek férjenek hozzá. Az intézményvezető köteles biztosítani továbbá, hogy az intézményi elhelyezés során az ellátott egészségi állapotával, személyes körülményeivel, jövedelmi viszonyaival kapcsolatos információkról más ellátást igénybe vevő, valamint arra illetéktelen személy ne szerezhesen tudomást, különös figyelemmel az ellátást igénybe vevő szociális rászorultságának tényére.

(6) Az intézmény nem korlátozhatja az ellátottat a személyes tulajdonát képező tárgyai, illetve mindennapi használati tárgyai használatában, kivéve a házirendben meghatározott azon tárgyak körét, amelyek veszélyt jelenthetnek az intézményben élők testi épségére. A veszélyeztető tárgyak körét, ezen tárgyak birtoklásának feltételeit, illetve ellenőrzését a házirend szabályozza. A korlátozás azonban nem érintheti a mindennapi használati tárgyakat.

(7) Az intézményvezetőnek gondoskodnia kell az ellátást igénybe vevők intézménybe bevitt vagyontárgyainak, személyes tárgyainak és értékeinek megfelelő és - szükség esetén - biztonságos elhelyezéséről. Az intézmény a házirendben szabályozhatja - figyelemmel a raktározási és elhelyezési lehetőségekre -, hogy az egyes ellátást igénybe vevők milyen nagyságú, illetve milyen mennyiségű, az intézményi élethez szükséges, azzal összefüggő személyes tárgy intézménybe történő bevitelére jogosultak. Ezen kívül a vagyon- és értékmegőrzés nem korlátozható arra való hivatkozással, hogy az intézmény nem tud megfelelő feltételeket kialakítani a megőrzésre. Amennyiben az ellátást igénybe vevőt korlátozzák a személyes tárgyainak bevitelében, erről az igénybevételhez kapcsolódó megállapodásban is rendelkezni kell.

(8) Ha az ellátást igénybe vevő vagyontárgya vagy érték tárgya a megőrzés szempontjából speciális feltételeket igényel, az intézmény köteles segítséget nyújtani az ellátást igénybe vevő részére a megfelelő elhelyezéshez, illetve annak igénybevételéhez vagy eléréséhez.

(9) Az ellátást igénybe vevőnek joga van az intézményen belüli és intézményen kívüli szabad mozgásra, figyelemmel a saját és társai nyugalomára, biztonságára. Az intézmény házirendje meghatározza az intézményből történő távozás és visszatérés rendjét. Az ellátást igénybe vevőnek az igénybevételi eljárás során részletes és pontos tájékoztatást kell adni az intézményen belüli és az eltávozás esetére kialakított szabályokról.

(10) Az ellátást igénybe vevőnek joga van családi kapcsolatainak fenntartására, rokonok, látogatók fogadására. Az intézményvezető a házirendben szabályozott módon rendelkezhet a látogatás rendjéről, és meg kell határozni azokat az eseteket, amikor a látogatók látogatási időn kívül is kapcsolatot tarthatnak az ellátást igénybe vevővel. A látogatók fogadása során figyelemmel kell lenni az intézményben élő más személyek nyugalmára.

(11) Az intézményvezető a házirendben szabályozott módon és esetekben intézkedhet a látogatás rendjét szándékosan és súlyosan megzavaró személyekkel szemben.

(12) Amennyiben az intézményben ellátott személy betegsége miatt ápolásra, gyógykezelésre szorul, ellátása során figyelemmel kell lenni az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) betegei jogait szabályozó rendelkezéseire.

(13) Amennyiben az ellátást igénybe vevő egészségi állapotánál vagy egyéb körülményeinél fogva közvetlenül nem képes az illetékes szervek megkeresésére, az intézményvezető segítséget nyújt ebben, illetve értesíti az ellátott törvényes képviselőjét, vagy az ellátottjogi képviselőt az ellátott jogainak gyakorlásához szükséges segítségnyújtás céljából.

(14) Az intézményvezető tizenöt napon belül köteles a panasztevőt írásban értesíteni a panasz kivizsgálásának eredményéről. Amennyiben az intézményvezető határidőben nem intézkedik, vagy a panasztevő nem ért egyet az intézkedéssel, az intézkedés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat jogorvoslattal.

Az egyes ellátotti csoportok speciális jogai

94/F. § (1) Az egyes szociális intézmények ellátását igénybe vevő személynek, törvényes képviselőjének joga van az ellátott állapotának felülvizsgálatával kapcsolatos információk megismerésére. Az intézmény vezetője a felülvizsgálatot megelőzően, valamint a felülvizsgálatot követően írásban tájékoztatja az ellátást igénybe vevőt - annak állapotát figyelembe véve -, illetve törvényes képviselőjét a felülvizsgálat céljáról, folyamatáról, valamint annak eredményéről.

(2) A fogyatékos személyek jogainak érvényesülése érdekében figyelemmel kell lenni különösen

- a) az akadálymentes környezet biztosítására,
- b) az információkhoz, az ellátottat érintő legfontosabb adatokhoz való hozzáférés biztosítására,
- c) a képességek, készségek fejlesztésére, illetve az állapotfenntartás vagy -javítás lehetőségeinek megteremtésére,
- d) az önrendelkezés elvére, a fogyatékos személy életvitelével kapcsolatos döntéseinek tiszteletben tartására,
- e) társadalmi integrációjukhoz való jogra, más személyekkel történő kapcsolat létesítésére, kapcsolattartásra, valamint intézmények, szolgáltatások igénybevételére, elérésére.

94/G. § (1) A pszichiátriai betegeket ellátó bentlakásos intézményben, ha az ellátott veszélyeztető, vagy közvetlen veszélyeztető magatartást tanúsít, az Eütv. vonatkozó rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni.

(2) Korlátozó intézkedés alkalmazására csak az ellátott pszichés megnyugtatójának megkísérlését követően kerülhet sor. A korlátozó intézkedés, eljárás - a szabad mozgásban történő korlátozás, illetve farmakoterápia, az intézményen belüli elkülönítés, vagy ezen eszközök komplex alkalmazása - nem lehet büntető jellegű, és csak addig tarthat, illetve az adott helyzethez igazodóan csak olyan mértékű és jellegű lehet, amely a veszély elhárításához feltétlenül szükséges.

(3) A korlátozó intézkedés, eljárás alkalmazásának elrendelésére az intézmény orvosa, az orvos elérhetőségének hiányában a vezető ápoló jogosult. Ez utóbbi esetben az orvost azonnal értesíteni kell a korlátozó intézkedés, eljárás alkalmazásáról, és azt az intézmény orvosának jóvá kell hagynia. A döntést a korlátozó intézkedés, eljárás alkalmazását megelőzően, ha ez nem lehetséges, az intézkedés megtételét követően azonnal a külön jogszabályban meghatározott írásos formában dokumentálni kell. Az intézkedés csak addig maradhat fenn, amíg a veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető állapot tart.

(4) Az intézmény orvosa a korlátozó intézkedés, eljárás alkalmazásáról tájékoztatja az intézmény vezetőjét. Az intézményvezető feladata az intézkedéshez szükséges feltételek, illetve szükség esetén a többi ellátott védelmének biztosítása. Az intézményvezető negyvennyolc órán belül köteles tájékoztatni az ellátottjogi képviselőt a korlátozó intézkedés, eljárás tényéről. Amennyiben az ellátást igénybe vevő cselekvőképtelen, intézménybe történő felvételkor az intézményvezető külön jogszabályban meghatározott írásos formában tájékoztatja az ellátást igénybe vevőt, illetve törvényes képviselőjét a korlátozó intézkedés esetén az ellátottjogi képviselő megkeresésének szükségességéről.

(5) E törvény alkalmazásában veszélyeztető magatartásnak minősül, ha az ellátott pszichés állapotának zavara következtében saját vagy mások életére, egészségére, testi épségére jelentős veszélyt jelenthet, de a megbetegedés jellegére tekintettel a sürgős intézeti gyógykezelésbe vétel nem indokolt.

(6) E törvény alkalmazásában közvetlen veszélyeztető magatartásnak minősül, ha az ellátott pszichés állapotának akut zavara következtében saját vagy mások testi épségére, egészségére, életére közvetlen és súlyos veszélyt jelent.

(7) A korlátozó intézkedés, eljárás alkalmazása ellen az ellátást igénybe vevő vagy törvényes képviselője panasszal élhet az intézmény fenntartójánál. A panasz kivizsgálásához és a döntéshez a fenntartó szakértőként pszichiáter szakorvost vesz igénybe.

(8) A 94/G. § rendelkezéseit kell alkalmazni a fogyatékos személyeket, illetve a szenvedélybetegeket ellátó bentlakásos intézmények esetében is.

94/H. § (1) A hajléktalan személyeket ellátó bentlakásos intézményben elhelyezett személyek esetében különös figyelemmel kell lenni az emberi méltóság védelmére. Az intézmény vezetője a lehetőségek figyelembevételével köteles olyan feltételeket biztosítani, ahol a hajléktalan személyek alapvető tisztálkodási, pihenési feltételei nyugodt körülmények között adottak.

(2) A hajléktalan személy intézményi szolgáltatásának igénybevétele nem tehető függővé olyan információktól, mely korábbi életvitelével, előéletével kapcsolatos.

(3) A hajléktalan személyeket ellátó intézmény vezetője az ellátott személyek részére köteles postacímet biztosítani, és a részükre szóló küldeményt átadni.

94/I. § A szenvedélybetegeket ellátó bentlakásos intézményben különös figyelmet kell fordítani az ellátottak adatainak, személyiségi jogainak védelmére. A szenvedélybeteg személy - amennyiben indokolt - terápiás, illetve rehabilitációs jelleggel foglalkoztatási programban részt vehet, azonban kötelező munkavégzésre nem kényszeríthető.

94/J. § A gondnokság alatt álló jogosult érdekeinek védelmében az intézményvezető köteles kezdeményezni új gondnok kirendelését, ha a gondnok a gondnoki teendőket nem megfelelően látja el, különösen, ha nem a gondnokolt érdekeinek figyelembevételével végzi ezen feladatokat.

Az ellátottjogi képviselő

94/K. § (1) Az ellátottjogi képviselő a személyes gondoskodást nyújtó alap- és szakosított ellátást biztosító intézményi elhelyezést igénybe vevő, illetve a szolgáltatásban részesülő részére nyújt segítséget jogai gyakorlásában. Működése során tekintettel van a személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény rendelkezéseire.

(2) Az ellátottjogi képviselő feladatai

a) megkeresésre, illetve saját kezdeményezésre tájékoztatást nyújthat az ellátottakat érintő legfontosabb alapjogok tekintetében, az intézmény kötelezettségeiről és az ellátást igénybe vevőket érintő jogokról,

b) segíti az ellátást igénybe vevőt, törvényes képviselőjét az ellátással kapcsolatos kérdések, problémák megoldásában, szükség esetén segítséget nyújt az intézmény és az ellátott között kialakult konfliktus megoldásában,

c) segít az ellátást igénybe vevőnek, törvényes képviselőjének panasza megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását az intézmény vezetőjénél és a fenntartónál,

d) a jogviszony keletkezése és megszűnése, továbbá az áthelyezés kivételével eljárhat az intézményi ellátással kapcsolatosan az intézmény vezetőjénél, fenntartójánál, illetve az arra illetékes hatóságnál, és ennek során - írásbeli meghatalmazás alapján - képviselheti az ellátást igénybe vevőt, törvényes képviselőjét,

e) az intézmény vezetőjével történt előzetes egyeztetés alapján tájékoztatja a szociális intézményekben foglalkoztatottakat az ellátottak jogairól, továbbá ezen jogok érvényesüléséről és a figyelembevételéről a szakmai munka során,

f) intézkedést kezdeményezhet a fenntartónál a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére,

g) észrevételt tehet az intézményben folytatott gondozási munkára vonatkozóan az intézmény vezetőjénél,

h) amennyiben az ellátottak meghatározott körét érintő jogsértés fennállását észleli, intézkedés megtételét kezdeményezheti az illetékes hatóságok felé,

i) a korlátozó intézkedésekre, eljárásokra vonatkozó dokumentációt megvizsgálhatja.

(3) Az ellátottjogi képviselő e célra létrehozott szervezet keretében működik.

(4) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény vezetője az ellátottakat tájékoztatja az ellátottjogi képviselő által nyújtható segítségadás lehetőségéről, az ellátottjogi képviselő elérhetőségéről.

(5)-(6)

(7) Az ellátottjogi képviselő munkaköre pályázat alapján tölthető be, külön jogszabályban meghatározott felsőfokú iskolai végzettséggel.

(8) Az ellátottjogi képviselő jogosult

a) a szociális szolgáltató vagy intézmény működési területére belépni,

b) a vonatkozó iratokba betekinteni,

c) a szolgáltatást végző dolgozókhoz kérdést intézni.

(9) Az ellátottjogi képviselő köteles az ellátást igénybe vevőre vonatkozó és tudomására jutott orvosi titkot megtartani, és az ellátást igénylő személyes adatait a vonatkozó jogszabályok szerint kezelni.

A szociális szolgáltatást végzők jogai

94/L. § (1) A szociális ágazatban foglalkoztatottak, vagy munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartásuk emberi méltóságukat és személyiségi jogukat, munkájukat elismerjék, valamint a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra.

(2) Közfeladatot ellátó személynek minősül az alábbi munkaköröket betöltő személy:

- a) a házi segítségnyújtást végző szociális gondozó, ideértve a vezető gondozó,
- b) a családgondozó,
- c) a támogató szolgálatot, a pszichiátriai betegek közösségi ellátását, a szenvedélybetegek ellátását végző szociális gondozó,
- d) a hajléktalan személyek ellátását végző szociális segítő és utcai szociális munkás,
- e) az előgondozással megbízott személy.

(3) A bentlakásos intézménynek rendelkeznie kell - a szolgáltatásban foglalkoztatottak védelme érdekében - az ellátást igénybe vevők részéről esetlegesen felmerülő veszélyhelyzet kezelésére vonatkozó belső utasítással.

Tájékoztatási kötelezettség

95. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás feltételeiről a kérelem benyújtásakor a kérelmezőt tájékoztatni kell. Az ellátás megkezdésének legkorábbi időpontjáról az intézmény vezetője a jogosultat, illetve hozzátartozóját értesíti.

(2) A bentlakásos intézményi ellátás esetén az (1) bekezdés szerinti értesítés, illetőleg tájékoztatás tartalmazza

- a) az igénybevétel megkezdésére fenntartott legalább nyolcnapos határidőt, továbbá az annak elmulasztása esetén követendő eljárást;
- b) az intézménybe való felvételre, az intézményi jogviszony létesítéséhez szükséges okiratokra, személyes használati tárgyakra, hozzátartozói nyilatkozatokra, a személyes megjelenésre vonatkozó szabályokat és más, jogszabályban meghatározott feltételeket.

(3) Ha a jogosult a bentlakásos intézménybe az igénybevételre biztosított időtartamon belül nem költözik be, és ennek okáról az intézmény vezetőjét nem értesíti, az intézmény vezetője megkeresi a jogosult lakóhelye (tartózkodási helye) szerint illetékes jegyzőt.

(4) A jegyző a (3) bekezdés szerinti megkeresésre tájékoztatást ad

- a) a jogosult tartózkodási helyéről;
- b) a beköltözés elmaradásának indokairól;
- c) az intézményi ellátás igénybevételének várható időpontjáról.

(5) Ha a jegyző tájékoztatása szerint a jogosult az intézményi ellátást neki fel nem róható okból nem tudta megkezdeni, az intézményvezető az akadályoztatásra okot adó körülmény megszűnését követő 30 napon belül lehetőség szerint gondoskodik az érintett elhelyezéséről. Egyéb esetben kezdeményezi a beutalás megszüntetését.

96. § (1) Az intézménybe való felvételkor az intézmény tájékoztatást ad a jogosult és hozzátartozója számára

- a) az intézményben biztosított ellátás tartalmáról és feltételeiről;
- b) az intézmény által vezetett nyilvántartásokról;
- c) a bentlakásos intézményi elhelyezésről a jogosult és hozzátartozói közötti kapcsolattartás, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről;
- d) panaszjoguk gyakorlásának módjáról;
- e) az intézményi jogviszony megszűnésének eseteiről;
- f) az intézmény házirendjéről;
- g) a fizetendő térítési díjról, teljesítési feltételeiről, továbbá a mulasztás következményeiről;
- h) a jogosult jogait és érdekeit képviselő társadalmi szervezetekről.

(2)

(3) A jogosult és hozzátartozója az intézménybe való felvételkor köteles

- a) nyilatkozni az (1) bekezdésben meghatározott tájékoztatásban foglaltak tudomásulvételéről, tiszteletben tartásáról;
- b) adatokat szolgáltatni az intézményben e törvény alapján vezetett nyilvántartásokhoz;

c) nyilatkozni arról, hogy a szociális ellátásra való jogosultság feltételeit és a jogosult, továbbá a közeli hozzátartozója személyazonosító adataiban beállott változásokat haladéktalanul közli az intézmény vezetőjével.

96/A. § (1) A tájékoztatási kötelezettség teljesítése érdekében a megyei, fővárosi módszertani intézmény ismertetőt készít a megye, főváros területén működő szociális intézményekről. Az esetleges intézményi változások ismeretében évente elvégzi az adatok szükség szerinti módosítását. Az ismertető az intézmény székhelyét, telephelyeit, a szolgáltatások körét, az intézménybe történő felvétel, illetve az elhelyezés körülményeire, valamint az ellátottjogi képviselő személyére, elérhetőségére vonatkozó adatokat tartalmazza.

(2) A szociális intézmény a módszertani intézmény feladatának teljesítéséhez közli az (1) bekezdésben meghatározott adatokat. Az esetleges változásokat azok keletkezésétől számított 30 napon belül közli a módszertani intézménnyel.

A jogosultak érdekvédelme

97. § Az intézményvezető az ellátás igénybevételekor a fenntartó által jóváhagyott intézményi házirend egy példányát átadja a jogosultnak. Egyébként a házirendet az intézményben jól látható helyen ki kell függeszteni és gondoskodni kell arról, hogy az a jogosultak hozzátartozói és az intézmény dolgozói számára folyamatosan hozzáférhető legyen.

98. §

99. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény fenntartója köteles meghatározni az intézményi jogviszonyban állók és az ellátásra jogosultak érdekvédelmét szolgáló fórum (a továbbiakban: érdekképviselői fórum) megalakításának és tevékenységének szabályait.

(2) Az érdek-képviselői fórum a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézménnyel intézményi jogviszonyban állók jogainak, érdekeinek érvényesülését elősegíteni hivatott szerv, mely a házirendben meghatározott feltételek és eljárás szerint működik. Az érdek-képviselői fórum megalakítását a székhelyen, illetve telephelyenként kell biztosítani.

(3) Az érdek-képviselői fórum tagjai

a) választás alapján, az intézményi ellátást igénybe vevők közül

aa) kettőszáz férőhelyig kettő fő,

ab) kettőszáz férőhely felett négy fő;

b) választás alapján, az ellátottak hozzátartozói, illetve törvényes képviselői közül egy fő;

c) választás alapján, az intézmény dolgozóinak képviselőjében egy fő;

d) kijelölés alapján, az intézményt fenntartó szervezet képviselőjében egy fő.

(4) Az érdek-képviselői fórum

a) előzetesen véleményezi az intézmény vezetője által készített, az ellátottakkal, valamint az intézmény belső életével kapcsolatos dokumentumok közül a szakmai programot, az éves munkatervet, a házirendet, az ellátottak részére készült tájékoztatókat,

b) megtárgyalja az intézményben élők panaszait - ide nem értve a jogviszony keletkezésével, megszüntetésével és az áthelyezéssel kapcsolatos panaszokat -, és intézkedést kezdeményez az intézményvezető felé,

c) tájékoztatást kérhet az intézményvezetőtől az ellátottakat érintő kérdésekben, az ellátás szervezésével kapcsolatos feladatokban,

d) intézkedés megtételét kezdeményezheti a fenntartó felé, valamint más illetékes hatóságok, szervek felé, amennyiben az intézmény működésével kapcsolatos jogszabálysértésre utaló jeleket észlel.

(5) Az érdekképviselői fórum működésének és választásának részletes szabályait a házirend tartalmazza.

99/A. § A nappali ellátást nyújtó és a bentlakásos intézményekben az ellátottak érdekeik közösségben történő képviselőjére és közösségi életük megszervezésére - választott képviselőikből - ellátotti önkormányzatot hozhatnak létre, amely ellátja az intézmény szervezeti és működési szabályzatában, illetve házirendjében meghatározott feladatokat. Az ellátotti önkormányzat megalakítása az érdek-képviselői fórum működését és a 99. § (4) bekezdésében meghatározott feladatait nem érinti.

Az intézményi jogviszony megszűnése

100. § Az intézményi jogviszony megszűnik

a) az intézmény jogutód nélküli megszűnésével,

b) a jogosult halálával,

c) a határozott idejű intézeti elhelyezés esetén a megjelölt időtartam lejártával, kivéve, ha e törvény rendelkezései alapján az elhelyezés időtartama meghosszabbítható.

101. § (1) Az állami fenntartású intézményi jogviszony megszüntetését a jogosult, illetve törvényes képviselője kezdeményezheti. A jogosult, illetve törvényes képviselője kezdeményezése alapján az intézményvezető az intézményi jogviszonyt megszünteti. Ilyen esetben a jogviszony a felek megegyezése szerinti időpontban, ennek hiányában a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.

(2) Az intézményvezető az intézményi jogviszonyt megszünteti, ha a jogosult

- a) másik intézménybe történő elhelyezése indokolt,
- b) a házirendet súlyosan megsérti,
- c) intézményi elhelyezése nem indokolt.

(3) Az intézmény vezetője az ellátás megszüntetéséről, valamint a megszüntetés ellen tehető panaszról írásban értesíti a jogosultat, illetve törvényes képviselőjét. Ha a megszüntetéssel a jogosult, illetve törvényes képviselője nem ért egyet, az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül az intézmény fenntartójához fordulhat. Ilyen esetben az ellátást változatlan feltételek mellett mindaddig biztosítani kell, amíg a fenntartó, illetve a bíróság jogerős és végrehajtható határozatot nem hoz.

(4) Ha az intézményi jogviszonyt beutaló határozat alapozza meg, a jogviszony megszüntetésére az (1)-(2) bekezdésben foglaltakat értelemszerűen alkalmazni kell, azonban a jogviszonyt a beutaló szerv határozata szünteti meg.

102. § A nem állami fenntartású intézmény esetén az intézményi jogviszony a 100. §-ban meghatározott eseteken túl a megállapodás bármelyik fél részéről történő felmondásával is megszűnik. Ilyen esetben a jogviszony a felek megegyezése szerinti időpontban, ennek hiányában a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.

103. § Az intézményi jogviszony megszűnése esetén az intézmény vezetője értesíti a jogosultat, illetve törvényes képviselőjét

a) a személyes használati tárgyak és a megőrzésre átvett értékek, vagyontárgyak elvitelének határidejéről, rendjéről és feltételeiről;

b) az esedékes, illetve hátralékos térítési díj befizetési kötelezettségéről;

c) az intézménnyel, illetve a jogosulttal szembeni követelésről, kárigényről, azok esetleges előterjesztési és rendezési módjáról.

104. § Ha a jogosult korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen, a 95-100. §-ban szabályozott, jogi következményekkel járó cselekmények és jognyilatkozatok tekintetében a hozzátartozóra vonatkozó rendelkezéseket a törvényes képviselőre kell alkalmazni.

II. cím

Egyes intézményekre vonatkozó külön szabályok

A bentlakásos szociális intézményekre vonatkozó külön szabályok

105. § (1)

(2) A jogosult kérelmére, legfeljebb hat hónapi időtartamig ideiglenesen is beutalható. Ideiglenes beutalás esetén a jogosultnak a fennálló lakásbérleti jogviszonya nem szüntethető meg.

(3)-(4)

106. § A bentlakásos szociális intézmény vezetője köteles értesíteni, illetve tájékoztatni a jogosultat és az általa megjelölt hozzátartozóját

a) a jogosult állapotáról, annak lényeges változásáról;

b) az egészségügyi intézménybe való beutalásáról;

c) az ellátás biztosításában felmerült akadályoztatásról, az ellátás ideiglenes szüneteltetéséről;

d) az áthelyezés kezdeményezéséről, illetőleg kérelmezéséről;

e) a díjfizetési hátralék következményeiről, valamint a behajtás érdekében kezdeményezett intézkedéséről.

107. §

108. § (1) Ha az állami fenntartású bentlakásos szociális intézményben az elhelyezés határozott időre szól, annak lejártá előtt az intézményvezető, a beutaló önkormányzat képviselő-testülete megvizsgálja, hogy az elhelyezés feltételei továbbra is fennállnak-e. Ennek eldöntéséhez a jogosult kezelőorvosának szakvéleményét is ki kell kérni.

(2) A 3. § (3) bekezdésének a) pontja szerinti személy a bentlakásos szociális intézményben határozott időre, a tartózkodási engedély érvényességének időtartamára helyezhető el. Ha a tartózkodási engedély érvényessége meghosszabbításra kerül, az elhelyezést - amennyiben annak jogszabályi feltételei továbbra is fennállnak - a tartózkodási engedélyben megjelölt időtartamnak megfelelően meg kell hosszabbítani.

(3) Ha az intézményi elhelyezés feltételei nem állnak fenn, az intézményvezető, a beutaló önkormányzat képviselő-testülete az elhelyezést megszünteti és erről a jogosultat, valamint a tartásra, gondozásra kötelezett hozzátartozót értesíti.

(4) Ha az intézményi elhelyezés feltételei továbbra is fennállnak, az intézményvezető, a beutaló önkormányzat képviselő-testülete az elhelyezést további egy évvel meghosszabbíthatja vagy a jogosultat más, az állapotának megfelelő intézménybe helyezi át.

(5) Ha az intézményi jogviszonyt az intézményvezető intézkedése keletkezteti és a jogosult, illetve törvényes képviselője az intézmény vezetőjének a (2)-(4) bekezdésben meghatározott intézkedésével nem ért egyet, az erről szóló értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül az intézmény fenntartójához fordulhat.

109. § (1) Ha az állami fenntartású bentlakásos szociális intézményben az elhelyezés határozatlan időre szól vagy határozott időre szól ugyan, de az abban foglalt időtartam még nem telt el, akkor a más intézménybe történő áthelyezést a jogosult, törvényes képviselője, valamint az intézmény vezetője kezdeményezheti.

(2) Az intézmény vezetője az áthelyezést különösen akkor kezdeményezheti, ha a jogosult

a) egészségi állapotának megváltozása miatt indokolt, vagy nem egészségi állapotának megfelelő intézménybe került elhelyezésre,

b) az adott intézményben állapotára tekintettel tovább nem rehabilitálható,

c) a házirendet többször, súlyosan megsérti és emiatt az érdek-képviselési fórum a jogosult áthelyezését javasolja.

(3) Ha az intézményi jogviszonyt

a) beutaló határozat alapozza meg, az áthelyezésről a beutaló önkormányzat képviselő-testülete határozattal dönt,

b) az intézményvezető intézkedése keletkezteti, az áthelyezéshez a jogosult, illetve törvényes képviselője és a másik intézmény vezetőjének közös megegyezése szükséges.

(4) A (2) bekezdés a)-b) pontjában meghatározott esetekben a jogosult kezelőorvosának javaslatát, valamint a jogosult, illetve törvényes képviselőjének egyetértő nyilatkozatát is be kell szerezni. Ha a jogosult, illetve törvényes képviselője az egyetértő nyilatkozatot nem adja meg, az intézményi elhelyezést az önkormányzat képviselő-testülete megszünteti.

(5) Az (1)-(4) bekezdésben foglaltak az irányadók akkor is, ha a jogosultat egy intézményen belül másik szakosított ellátási formában kell gondozni.

110. §

111. §

A rehabilitációs intézményekre és a rehabilitációs célú lakóotthonokra vonatkozó külön szabályok

112. § (1) A rehabilitációs intézménybe történő elhelyezés időtartama nem haladhatja meg az öt évet. Az ötéves időtartam egy alkalommal, legfeljebb három évvel meghosszabbítható. A meghosszabbítás feltételei:

a) az ötéves időtartam alatt a rehabilitációs programban meghatározott eredményeket nem sikerült elérni, de a rehabilitációs program kidolgozásában résztvevők szakvéleménye alapján további ellátással az eredményes rehabilitáció megvalósítható,

b) a rehabilitációs programot követő utógondozás feladatai nem zárultak le,

c) az ellátott önálló életvitelére vonatkozó képességeinek, készségeinek fejlesztése további segítséget igényel.

(2) A meghosszabbításról az ellátás igénybevételéről döntést hozó szerv határoz, figyelembe véve a rehabilitációs program kidolgozásában és végrehajtásában részt vevő intézményi dolgozók szakvéleményét.

(3) A rehabilitációs intézmény és a rehabilitációs célú lakóotthon keretei között a teljes körű ellátáson túlmenően - szükség esetén - biztosítani kell az ellátást igénybe vevő fejlesztő felkészítését, képzését, foglalkoztatását, vagy a foglalkoztatáshoz történő hozzájárulását, továbbá az utógondozást. A rehabilitációs intézményben és a rehabilitációs célú lakóotthonban - külön jogszabályban meghatározott feltételek alapján - az ellátottak részére kötelező előtakarékosági rendszert kell működtetni.

(4) A hajléktalanok rehabilitációs intézményében a teljes körű ellátás tartalmát az intézményvezető állapítja meg, figyelemmel az ellátott rehabilitációs státuszára. A teljes körű ellátás körében legalább a lakhatást, textíliával való ellátást, illetve mentális gondozást biztosítani kell. A teljes körű ellátás pontos tartalmát - a rehabilitációs alkalmassági vizsgálat eredményére figyelemmel - az ellátottal kötött megállapodásba kell foglalni.

(5) A rehabilitációs intézmény fenntartója az ellátást igénybe vevő foglalkoztatása érdekében az intézmény szervezeti kereteihez kapcsolódóan, vagy önállóan foglalkoztatási tevékenységet biztosító szervezetet hozhat létre. Ebben a szervezetben munkajogi jogviszony alapján foglalkoztatható az ellátást igénybe vevő.

(6) A rehabilitációs intézmény legfeljebb két évig gondoskodik az ellátott utógondozásáról. Az utógondozás időtartama alatt az intézményi jogviszony nem szűnik meg, függetlenül attól, hogy nem az intézményben látják el az ellátást igénybe vevőt. Az utógondozás keretében fogyatékos személyek és pszichiátriai betegek esetében - amennyiben a külön jogszabályban meghatározott feltételek teljesülnek - külső gondozó vagy külső intézményi férőhely, szenvedélybetegek és hajléktalan személyek esetében külső intézményi férőhely igénybevételét is lehet alkalmazni. A külső gondozónál vagy külső intézményi férőhelyen elhelyezett ellátottak intézményen belüli férőhelye betölthető, ezért a működési engedélyben meghatározott férőhelyszám - a működési engedély módosításával - legfeljebb 15%-os mértékben túlléphető. A külső gondozó és a külső intézményi férőhely nyilvántartásba vételét és az ebben a formában végzett utógondozás ellenőrzését a megyei szociális és gyámhivatal végzi.

(7) Külső gondozó az a személy, aki - az utógondozás ideje alatt - a rehabilitációs intézményi ellátást igénybe vevő részére saját lakásában teljes körű ellátást biztosít, illetve segíti az ellátottat önálló életvitelének kialakításában, a szükséges készségek, képességek elsajátításában, gyakorlati megvalósításában.

(8) Az intézményi külső férőhely a rehabilitációs intézményi ellátást igénybe vevő részére az utógondozás ideje alatt biztosított olyan lakhatási forma, ahol a korábban ellátást biztosító rehabilitációs intézmény segítségével lehetőség nyílik az önálló életvitelre. Intézményi külső férőhely különösen a védett szállás, a védett bérlemény, a tartós albérlet.

(9) A külső gondozóra és a külső intézményi férőhelyre vonatkozó részletes szabályokat, így különösen

- a) az igénybevétel feltételeit, időtartamát,
- b) a rehabilitációs intézménnyel való kapcsolatot,
- c) a szolgáltatás költségének elszámolását,
- d) a speciális személyi, tárgyi előírásokat, feltételeket,

külön jogszabály határozza meg.

113. § (1) A rehabilitációs intézménybe, illetve rehabilitációs célú lakóotthonba történő bekerülés feltétele a rehabilitációs alkalmassági vizsgálat elvégzése. A rehabilitációs alkalmassági vizsgálatot végző szakértő megállapítása alapján azok az ellátást igénylők, akik a vizsgálat időpontjában nem felelnek meg a rehabilitációs intézménybe, illetve rehabilitációs célú lakóotthonba történő elhelyezés feltételeinek, de a rehabilitációra alkalmassá tehetők, ideiglenes jelleggel legfeljebb egyéves időtartamra elhelyezhetők az intézményben, illetve lakóotthonban.

(2) Az egyéves időtartam eltelte után a rehabilitációs alkalmassági vizsgálatot végző szerv szakértő bevonásával megállapítja, hogy az elhelyezést igénylő alkalmas-e a rehabilitációs intézményben, illetve rehabilitációs célú lakóotthonban történő elhelyezésre. Amennyiben a rehabilitációs tevékenység nem lehet eredményes, abban az esetben az ellátott más típusú intézménybe történő áthelyezését kell kezdeményezni a fenntartónál, aki köteles az ellátást igénybe vevőt más intézménytípusban elhelyezni.

A pszichiátriai betegek és a szenvedélybetegek otthonára vonatkozó külön szabályok

113/A. § (1) A pszichiátriai betegek és a szenvedélybetegek otthonában élő személyek esetében a 113/D. § (6)-(7) bekezdése szerinti szakértői bizottság az intézményi elhelyezést követően két évente felülvizsgálja a jogosult

- a) adott intézményben történő további ellátásának szükségességét;
- b) más intézménybe történő áthelyezésének indokoltságát.

(2) Ha a szakértői bizottság megállapítása szerint a jogosultat egészségi állapota miatt más intézményben kell gondozni, illetőleg intézményi ellátása a továbbiakban nem indokolt, kezdeményezi a beutaló szervnél, valamint az intézmény vezetőjénél a szükséges intézkedések megtételét.

(3) A beutaló szerv, illetve az intézmény vezetője a szakértői bizottság kezdeményezésének megfelelően 30 napon belül intézkedik.

(4) A felülvizsgálatra vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály tartalmazza.

A fogyatékos személyek otthonára és ápoló, gondozó célú lakóotthonára vonatkozó külön szabályok

113/B. § (1) A fogyatékos személyek otthonába felvett kiskorú ellátását, valamint gyógypedagógiai fejlesztését ellenőrizni kell. Ennek keretében a tanulási képességet vizsgáló és rehabilitációs bizottság - a külön jogszabályban foglaltak szerint - felülvizsgálja a kiskorú fejlődését. A bizottság megküldi az intézmény vezetőjének a felülvizsgálat eredményét tartalmazó értékelését, amit a kiskorú ellátása, fejlesztő foglalkoztatása során figyelembe kell venni.

(2) A kiskorú szülei, illetve törvényes képviselője - évente legalább egyszer - tájékoztatást kap a gyermek állapotáról, fejlődéséről, egyéni fejlesztési tervéről. A szülők, illetve a törvényes képviselő számára biztosítani kell a foglalkozások látogatásának lehetőségét.

113/C. § (1) A fogyatékos személyek otthonában, lakóotthonában élő felnőtt személy állapotát folyamatosan figyelemmel kell kísérni. A 113/D. § (6)-(7) bekezdése szerinti szakértői bizottság az ápoló, gondozó otthonban és az ápoló, gondozó célú lakóotthonban ellátott fogyatékos személy állapotát, annak változását ötvenként felülvizsgálja. A szakértői bizottság felülvizsgálatának eredményéről az intézmény vezetője tájékoztatja az ellátást igénybe vevő személyt, annak hozzátartozóját, törvényes képviselőjét.

(2) A fogyatékos személy állapotának vizsgálatát a más intézménybe történő áthelyezése előtt az (1) bekezdésben meghatározott időtartamtól függetlenül el kell végezni. Az új intézménybe kerülést követő fél éven belül az intézmény a fogyatékos személyről részletes gyógypedagógiai felmérést végez és ennek alapján elkészíti egyéni fejlesztési tervét.

(3) A fogyatékos személyek otthonába, illetve ápoló, gondozó célú lakóotthonába történő bekerülést megelőzően - az igénybevételi eljárás vagy az áthelyezési eljárás során - az ellátást igénylő fogyatékos személy alapvizsgálatát el kell végezni.

(4) A felülvizsgálatra vonatkozó részletes szakmai szabályokat külön jogszabály tartalmazza.

Egyes szociális intézményben elhelyezettek felülvizsgálatának közös szabályai

113/D. § (1) A felülvizsgálat az ellátást igénybe vevők egészségi, fizikai és mentális állapotának, illetve készségeinek, képességeinek vizsgálata a részükre biztosított ellátási forma, a kialakított gondozási terv, valamint az egyéni fejlesztés megfelelése szempontjából.

(2) A felülvizsgálat elvégzése az intézményi jogviszonyban álló személy esetében kötelező és térítésmentes. Az ellátást igénybe vevő (törvényes képviselője) - a felülvizsgálat esedékességének időpontjától függetlenül - évente egy alkalommal, külön jogszabályban meghatározott térítési kötelezettség mellett kérheti a felülvizsgálat elvégzését. A felülvizsgálatot az ellátást igénybe vevő személyi méltóságának tiszteletben tartásával kell elvégezni.

(3) A felülvizsgálatot a 113/A-113/C. §-okban meghatározott intézményeken kívül a rehabilitációs intézményekben és a rehabilitációs célú lakóotthonokban is el kell végezni.

(4) A felülvizsgálat feltételeinek biztosításáért, a lebonyolításért, valamint az intézményben elhelyezettek vizsgálatának elvégzéséért az intézményvezető a felelős.

(5) A felülvizsgálat elvégzése a szakértői bizottság feladata. A szakértői bizottság munkáját a megyei, fővárosi önkormányzat a módszertani intézmény közreműködésével koordinálja. A felülvizsgálat, illetve a rehabilitációs alkalmassági vizsgálat során a módszertani intézmények részt vesznek különösen

- a) a működéshez szükséges tárgyi feltételek biztosításában;
- b) a működéssel kapcsolatos adminisztratív feladatok ellátásában;
- c) a bizottság munkáját segítő szervezetekkel, valamint az intézményekkel történő kapcsolattartásban.

(6) A szakértői bizottság állandó tagjai

- a) a megyei, fővárosi módszertani intézmény vezetője vagy a módszertani osztályvezető,
- b) a megyei, fővárosi önkormányzat kijelölése alapján a megyei, fővárosi önkormányzat szakértője.

(7) A szakértői bizottság tagjai a (6) bekezdésben foglaltakon túl

- a) a fogyatékos személyek otthona, lakóotthona esetében
  - aa) a megyei, fővárosi önkormányzat által kijelölt, fogyatékos személyek ellátásában jártas pszichológus,
  - ab) a megyei, fővárosi önkormányzat által kijelölt, a fogyatékoság jellege szerinti szakgyógypedagógus;
- b) a pszichiátriai betegek otthona, lakóotthona esetében
  - ba) a megyei, fővárosi pszichiátriai szakfőorvos, vagy az általa javasolt és a megyei, fővárosi önkormányzat által kijelölt, pszichiátriai betegek ellátásában elismert szakorvos,
  - bb) a megyei, fővárosi pszichiátriai szakfőorvos által javasolt, és a megyei, fővárosi önkormányzat által kijelölt klinikai szakpszichológus;
- c) szenvedélybetegek otthona, lakóotthona esetében a megyei, fővárosi pszichiátriai szakfőorvos, vagy az általa javasolt és a megyei, fővárosi önkormányzat által kijelölt, szenvedélybetegek ellátásában elismert szakorvos;
- d) rehabilitációs intézmények esetében

da) a megyei, fővárosi foglalkozás-egészségügyi szakfőorvos, vagy az általa javasolt, és a megyei, fővárosi önkormányzat által kijelölt rehabilitációban jártas szakorvos - figyelemmel az egyes intézménytípusokban ellátottakra -,

db) a megyei, fővárosi munkaügyi központ vezetője által kijelölt, vagy az általa felkért, foglalkoztatási rehabilitációban jártas szakember.

A kijelölés eljárási szabályai

113/E. § (1) A kijelölés, illetve annak módosítása - a munkaügyi központ által jelölt tag kivételével - a megyei, fővárosi önkormányzat közgyűlésének hatásköre.

(2) A kijelölés határozott időre, öt évre szól. A szakértői bizottsági tagság megszűnik

a) a határozott időtartam lejártával,

b) a bizottsági tag lemondásával,

c) a bizottsági tag halálával,

d) alkalmatlanság megállapításával,

e) azon munkaviszony, közalkalmazotti vagy köztisztviselői jogviszony megszűnésével, amelyre tekintettel a tagot jelölték.

(3) A szakértői bizottsági tagság megszűnése esetén hatvan napon belül dönteni kell az új tag személyéről.

(4) A szakértői bizottság tagja indokolás nélkül lemondhat bizottsági tagságáról, a lemondás határideje harminc nap.

(5) A szakértői bizottsági taggal kapcsolatos alkalmatlanság megállapítását a bizottság tagjai, a jelölésre jogosult személy, a szakértői bizottság munkájával érintett intézményvezető, vagy az országos érdek-képviselési szerv vezetője írásos indokolás benyújtásával kérheti. Az alkalmatlanság megállapításáról a kijelölésre jogosult szerv dönt.

113/F. § (1) A szakértői bizottság

a) szakértői véleményt ad az ellátást igénybe vevők intézményi elhelyezésének indokoltságára, valamint a szakmai munkára vonatkozóan;

b) javaslatot tesz az intézményvezető felé egyes esetekben a gondozási terv, az egyéni fejlesztés vagy az egyéni rehabilitációs program felülvizsgálata, módosítása iránt;

c) javaslatot tesz a fenntartó felé az ellátás szakmai tartalmára és az ellátórendszer szerkezetére vonatkozóan.

(2) Az intézményvezető a bizottság javaslatát követően szükség esetén gondoskodik a gondozási terv módosításáról.

(3) A fenntartó - amennyiben a szakértői bizottság által tett javaslat az intézményi férőhelyek tíz százalékát érintően más típusú intézményi elhelyezést javasol az ellátottak részére - megvizsgálja az intézményi szolgáltatások átalakításának szükségességét, részlegek kialakítását vagy más típusú szolgáltatások létesítését.

(4) A fenntartó - amennyiben a szakértői bizottság javaslata alapján legalább a férőhelyek tíz százalékban lakóotthoni elhelyezés indokolt - szakmai programot készít a lakóotthoni elhelyezés feltételeinek kidolgozására.

A rehabilitációs alkalmassági vizsgálat

113/G. § (1) A rehabilitációs intézménybe történő bekerülést megelőzően az ellátást igénylő rehabilitációs alkalmassági vizsgálaton vesz részt. A rehabilitációs alkalmassági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a rehabilitációs intézményi ellátást igénylő képességei, készségei alapján alkalmasnak tekinthető-e a rehabilitációs programban való önkéntes részvételre.

(2) A vizsgálatot a megyei, fővárosi módszertani intézmény végzi, a módszertani intézmény vezetője által felkért szakértő bevonásával. A megyei, fővárosi módszertani intézmény által működtetett vizsgáló csoport tagjai a következő személyek:

a) a módszertani intézmény vezetője által kijelölt mentálhigiénés munkatárs vagy pszichológus,

b) a megyei, fővárosi munkaügyi központ által delegált, a foglalkoztatási rehabilitációban jártas szakember,

c) a foglalkozás-egészségügyi szakfőorvos vagy az általa kijelölt foglalkozás-egészségügyi szakorvos,

d) pszichiátriai beteg esetében a megyei, fővárosi pszichiátriai szakfőorvos vagy az általa javasolt és a megyei, fővárosi önkormányzat által kijelölt, pszichiátriai betegek ellátásában elismert pszichiáter szakorvos,

e) szenvedélybeteg esetén a megyei, fővárosi pszichiátriai szakfőorvos vagy az általa javasolt és a megyei, fővárosi önkormányzat által kijelölt, pszichiátriai betegek ellátásában elismert pszichiáter vagy addiktológus szakorvos.

(3) A rehabilitációs alkalmassági vizsgálat részletes szabályait, így különösen

- a) az alkalmazandó módszereket,
  - b) a vizsgálat lebonyolításának szabályait,
  - c) a szakértői vélemény tartalmát, formáját
- külön jogszabály tartalmazza.

III. cím

Térítési díj

114. § (1) Ha e törvény másként nem rendelkezik, a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokért térítési díjat kell fizetni.

(2) A térítési díjat az e törvényben meghatározottak szerint

- a) az ellátást igénybe vevő jogosult,
  - b) a szülői felügyeleti joggal rendelkező törvényes képviselő,
  - c) a jogosultnak az a házastársa, élettársa, egyeneságbeli rokona, örökbe fogadott gyermeke, örökbe fogadó szülője, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem a tartási kötelezettség teljesítése mellett meghaladja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét,
  - d) a jogosult tartását szerződésben vállaló személy,
  - e) a jogosult tartására bíróság által kötelezett személy (a c)-e) pont alattiak a továbbiakban együtt: tartásra köteles és képes személy)
- köteles megfizetni (az a)-e) pont alattiak a továbbiakban együtt: kötelezett).

(3) Az e törvényben foglalt kivételekkel a fenntartó ingyenes ellátásban részesíti azt a jogosultat, aki

- a) jövedelemmel nem rendelkezik;
- b) bentlakásos intézményben él, jövedelemmel nem rendelkezik, és akinek a térítési díj alapjául szolgáló készpénz vagy ingatlan vagyona, valamint tartásra, gondozásra köteles és képes hozzátartozója nincs.

115. § (1) A személyes gondoskodás körébe tartozó szociális ellátások térítési díját (a továbbiakban: intézményi térítési díj) az intézményt fenntartó szerv évente kétszer állapíthatja meg.

(2) A kötelezett által a 116. §, valamint a 117. § (1)-(2) bekezdés alapján fizetendő térítési díj összegéről (a továbbiakban: személyi térítési díj) - a 117. § (3) bekezdésében foglalt kivétellel - az intézmény vezetője az ellátás igénybevétele után, de legkésőbb az igénybevételtől számított 30 napon belül írásban értesíti a térítési díj fizetésére kötelezettet. A személyi térítési díj nem haladhatja meg az intézményi térítési díj összegét.

(3) A személyi térítési díj összege - önkormányzati intézmény esetén - a fenntartó rendeletében foglaltak szerint csökkenthető, illetve elengedhető, ha a kötelezett jövedelmi és vagyoni viszonyai ezt indokoltá teszik.

(4) Ha a jogosult a személyi térítési díj összegét vitatja vagy annak csökkentését, illetve elengedését kéri, a (2) bekezdésben szabályozott értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat. Ilyen esetben a fenntartó határozattal dönt a személyi térítési díj összegéről.

(5) A személyi térítési díj összege a megállapítás időpontjától függetlenül évente két alkalommal vizsgálható felül és változtatható meg, kivéve ha a kötelezett jövedelme

a) olyan mértékben csökken, hogy az e törvényben meghatározott térítési díj fizetési kötelezettségének nem tud eleget tenni;

b) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 25%-át meghaladó mértékben növekedett.

(6) A térítési díj felülvizsgálata során megállapított új személyi térítési díj megfizetésének időpontjáról a fenntartó rendelkezik, azzal a feltétellel, hogy az új térítési díj megfizetésére a jogosult nem kötelezhető a felülvizsgálatot megelőző időszakra.

(7) A személyi térítési díj felülvizsgálata során a (4) bekezdés rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell.

115/A. § Térítésmentesen kell biztosítani

- a) a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatást,
- b) a szociális információs szolgáltatást,
- c) a családsegítést,
- d) a közösségi ellátásokat,
- e) az utcai szociális munkát,
- f) hajléktalan személyek részére a nappali ellátást,
- g) az éjjeli menedékhelyen biztosított ellátást.

116. § (1) A szociális alapszolgáltatás személyi térítési díjának megállapításánál a kötelezett rendszeres havi jövedelme vehető figyelembe.

(2) Az étkeztetés intézményi térítési díjának alapja az ételmezés nyersanyagkötségének, valamint az étkeztetéssel kapcsolatosan felmerült költségnek egy ellátottra jutó napi összege (a továbbiakban: ételmezési térítés). Az étkeztetésért fizetendő általános forgalmi adóval növelt személyi térítési díj, amely az ételmezési térítés és az igénybe vett étkezések számának szorzata, nem haladhatja meg az ellátást igénybe vevő rendszeres havi jövedelmének 25%-át.

(3) A 63. § szerinti házi segítségnyújtás keretében biztosított ellátás intézményi térítési díja az ellátásra fordított költségek alapján megállapított óradíj. Az ellátásért fizetendő személyi térítési díj, amely az óradíjnak és a gondozásra fordított időnek a szorzata, nem haladhatja meg a gondozott rendszeres havi jövedelmének 20%-át.

(4) Ha a házi segítségnyújtás keretében étkezést is biztosítanak, a személyi térítési díj együttes összege nem haladhatja meg a gondozott rendszeres havi jövedelmének 30%-át.

(5) A támogató szolgálat keretében biztosított ellátás térítési díja az ellátásra fordított költségek alapján megállapított óradíj és az ellátásra fordított időnek a szorzata, valamint - a fogyatékos személy szállítása esetén - a szállítási kilométerdíj.

(6)

117. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szakosított ellátások intézményi térítési díjának alapja

a) nappali ellátást nyújtó intézmények esetén az ételmezési térítés;

b) átmeneti, valamint ápolást, gondozást nyújtó és rehabilitációs intézmény, továbbá ápoló, gondozó célú lakóotthon esetén az egy ellátottra jutó önköltség napi összege;

c) rehabilitációs célú lakóotthon esetén az egy ellátottra jutó lakhatási költség napi összege, továbbá étkezés igénybevétele esetén az ételmezési térítés, valamint szolgáltatások igénybevétele esetén az egy ellátottra jutó összköltség napi összege.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott intézményi ellátásért fizetendő személyi térítési díj nem haladhatja meg a jogosult havi jövedelmének

a) 30%-át a nappali ellátást;

b) 60%-át az átmeneti elhelyezést;

c) 50%-át a rehabilitációs célú lakóotthoni elhelyezést;

d) 80%-át, a c) pont alá nem tartozó egyéb tartós elhelyezést

nyújtó intézmények esetén.

(3) Ha a (2) bekezdés c) vagy d) pontjában meghatározott intézményi ellátásban részesülő a havi jövedelméből nem tudja megfizetni az intézményi térítési díj mértékével azonos személyi térítési díjat, a fenntartó határozattal állapítja meg a személyi térítési díjat az alábbiak figyelembevételével:

a) az ellátásban részesülő havi jövedelme,

b) az ellátásban részesülő jelentős készpénz vagy ingatlan vagyona, ezek hiányában

c) a tartásra köteles és képes személy havi jövedelme.

(4) Az a készpénz vagy ingatlan vagyon tekinthető jelentősnek, amelynek összege, illetve forgalmi értéke az intézményi térítési díj egy évi összegét a jogosult elhelyezésekor vagy a térítési díj felülvizsgálatakor, illetve a lekötött készpénzvagyon és a jelzálogjog értékének módosításakor meghaladja.

117/A. § (1) A bentlakásos intézményekben - kivéve a hajléktalan személyek átmeneti szállását és az éjjeli menedékhelyet - a jövedelemmel nem rendelkező 16 év fölötti ellátottak részére személyes szükségleteik fedezésére az intézményi költőpénzt biztosít. Költőpénzt kell biztosítani annak az ellátottnak is, aki helyett a térítési díjat jövedelem hiányában kizárólag a tartásra köteles és képes személy fizeti, illetve a térítési díjat ingatlan vagyona terhére állapították meg. Ha az ingatlan vagyonnal rendelkező ellátottnak költőpénzt állapítanak meg, a költőpénz terhelését a térítési díjra vonatkozó szabályok szerint kell elrendelni. A költőpénz havi összege nem lehet kevesebb a tárgyév január 1-jén érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének 20%-ánál. Legalább a költőpénz összegére kell kiegészíteni az ellátottnak ezt az összeget el nem érő jövedelmét.

(2) A bentlakásos intézményben az ellátott által fizetendő térítési díjat úgy kell megállapítani, hogy részére legalább az (1) bekezdés szerinti költőpénz visszamaradjon.

(3) Az ellátást igénybe vevő részére az egészségi állapot javításához vagy szinten tartásához szükséges alapgyógyszereket a bentlakásos intézmény - a külön jogszabályban meghatározottak szerint - térítésmentesen biztosítja. Ezen túlmenően az egyéni gyógyszerigények költségét - a külön jogszabályban foglaltak szerint - az ellátott személy viseli.

117/B. § (1) Az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi miniszter által rendeletben meghatározott, az átlagot jóval meghaladó minőségű elhelyezési körülményeket és szolgáltatásokat biztosító tartós bentlakásos intézményben a személyi térítési díj mellett az intézményi elhelyezéskor egyszeri hozzájárulás, vagy az intézményi ellátás során személyi térítési díj pótlék is kérhető. Az egyszeri hozzájárulás összege a bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás jogcímen egy ellátott után járó tárgyévi normatív állami támogatás hétszeresét,

a személyi térítési díj pótlék a havi intézményi térítési díj kétszeresét nem haladhatja meg. Ha a gondozás öt éven belül - a halálest kivételével - megszűnik, az egyszeri hozzájárulásnak a fennmaradó évekre jutó időarányos részét vissza kell fizetni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti egyszeri hozzájárulás összegének legalább tíz százalékát a fenntartó elkülönítetten kezeli, az (1) bekezdésben meghatározott visszafizetési kötelezettség teljesíthetősége érdekében.

(3) Az (1) bekezdés szerinti egyszeri hozzájárulás összegének legalább harminc százalékát szociális intézményfejlesztésre, működtetésre, valamint a tárgyi, személyi feltételek javítására kell fordítani.

118. § (1) A személyi térítési díj fizetésére köteles ingatlan tulajdonjogával rendelkező jogosult esetén a térítési díjat és az intézmény által biztosított költőpénzt jelzálogjog biztosítja.

(2) A jelzálogjog tényét a térítési díjat megállapító határozat tartalmazza. A jelzálogjog tényéről az ingatlan fekvése szerint illetékes földhivatal a határozat egy példányának megküldésével tájékoztatni kell. A földhivatal a jelzálogjogot az intézményt fenntartó javára az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezi.

119. § (1) A személyi térítési díjat

a) a kiskorú és a gondnokság alatt álló jogosult esetén a törvényes képviselő;
b) a gondnokság alatt nem álló, magasabb összegű családi pótlékban részesülő jogosult esetén a családi pótlékra vagy a családi pótlék felvételére jogosult;

c) az a)-b) pontban nem szabályozott esetekben a térítési díj fizetésére kötelezett jogosult vagy tartására köteles és képes személy

fizeti meg az intézménynek.

(2)

VI. Fejezet

Szerződéses szociális ellátások

120. § Az e törvényben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátást a helyi önkormányzat az Ötv. 81. § (1) bekezdése szerint, valamint az állami szerv szociális szolgáltatást végző egyesülettel, alapítvánnyal, egyházi jogi személlyel, ezek intézményeivel, egyéni vagy társas vállalkozóval (a továbbiakban: szolgáltatást végző) kötött szerződés (a továbbiakban: ellátási szerződés) útján is biztosíthatja.

121. § (1) Az ellátási szerződést írásban kell megkötöni.

(2) Az ellátási szerződésnek tartalmaznia kell

a) a szolgáltatást végző jogállása szerinti bírósági bejegyzés, illetve a szociális tevékenységet végző egyéni és társas vállalkozó tevékenységére külön jogszabály szerint vonatkozó hatósági engedély adatait;

b) a szociális ellátás formáját, az ellátásban részesítendőek körét, számát;

c) a szolgáltatást végző nyilatkozatát a szerződésben meghatározott szociális szolgáltatásra vonatkozó külön jogszabályok és szakmai követelmények, nyilvántartási kötelezettségek ismeretére és betartására;

d) a szolgáltatásért fizetendő díj mértékére és átutalására vonatkozó kikötéseket;

e) szerződésszegés esetén a szolgáltatás folyamatos biztosítására, valamint a kártérítés mértékére vonatkozó kikötést;

f) a szerződés felmondásának hónapokban meghatározott idejét;

g) az ellátás igénybevételének szabályaihoz kapcsolódva különösen a tájékoztatási kötelezettség teljesítését, az e törvényben meghatározott értesítési kötelezettséget, különös tekintettel arra az esetre, ha a települési önkormányzat rendelkezik meghatározott számú férőhellyel az intézményben;

h) a panaszok érvényesítésének rendjét, az önkormányzat tájékoztatásának formáját, a panaszok kivizsgálására vonatkozó megállapodást;

i) az önkormányzat részére történő beszámolás, tájékoztatás módját, formáját, gyakoriságát azzal, hogy az ellátást biztosító szervezetet évente legalább egyszer beszámolási kötelezettség terheli;

j) a külön jogszabályban meghatározott adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének módját, a statisztikai adatgyűjtéshez szükséges adatok rendelkezésre bocsátását;

k) az ellátási szerződés alapján végzett feladat ellátásához kapcsolódóan a szolgáltatásért járó ellenérték összegét;

l) az ellenérték megfizetésével kapcsolatos eljárási kérdéseket, határidőket;

m) az ellenértékkel történő elszámolással kapcsolatos kötelezettségeket.

(3)

122. § A helyi önkormányzat képviselő-testülete az ellátási szerződés megkötését, a szerződés módosítását, illetve megszüntetését nem ruházhatja át.

Az intézményi szolgáltatások ellátása intézményen kívüli szervezet által

122/A. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény fenntartója vagy az önállóan gazdálkodó intézmény vezetője (a továbbiakban együtt: fenntartó) az intézmény által biztosítandó egyes szolgáltatásokat intézményen kívüli szervezet igénybevételeivel - legfeljebb ötéves időtartamra kötött szerződés alapján - elvégeztetheti.

(2) Szerződéses szolgáltatások lehetnek különösen

- a) mosatás,
- b) takarítás,
- c) étkeztetés,
- d) könyvelés,
- e) karbantartási feladatok elvégzése.

122/B. § (1) A szerződéses szolgáltatások alapján kötött szerződés - függetlenül a közbeszerzés vagy a pályáztatás alkalmazásától - tartalmazza

a) a szolgáltatást végző jogi személyiségének formája szerinti bírósági bejegyzés vagy az egyéni vállalkozói igazolvány adatait;

b) szükség esetén az adott tevékenység végzésére jogosító hatósági engedélyt vagy a szakképzettséget igazoló irat adatait;

c) a szolgáltatás formáját, a szolgáltatással érintett intézmény(ek) körét, valamint a szolgáltatást biztosító nyilatkozatát arra nézve, hogy a szolgáltatásra vonatkozó, külön jogszabályban meghatározott szakmai követelményeket ismeri;

d) a szolgáltatást nyújtó részéről az arra vonatkozó nyilatkozatot, hogy az ellátottak adatainak vonatkozásában az adatvédelmi jogszabályi rendelkezéseket betartja és betartatja;

e) a szolgáltatásért járó díj mértékére, fizetésére vonatkozó szabályokat;

f) az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésére vonatkozó szabályokat;

g) szerződészégés esetén a szolgáltatás folyamatos biztosítására vonatkozó feltételeket, illetve a kártérítés mértékére vonatkozó megállapodást;

h) a szerződés felmondásának szabályait, a felmondás határidejét, figyelemmel a szolgáltatás folyamatos biztosításának kötelezettségére;

i) a szolgáltatás alvállalkozásba adásának tilalmát kimondó rendelkezést;

j) a szolgáltatással kapcsolatosan az intézmény tájékoztatásának formáját, módját, körét, az intézmény vezetőjének jogosítványait a szolgáltatás biztosításával kapcsolatos vitás kérdések rendezését;

k) a vitás kérdések rendezésének eljárási szabályait;

l) a szolgáltatást biztosító szervezet nyilatkozatát arról, hogy lejárt köztartozása nincs, valamint nyilatkozatot a számlaszámáról, illetve a megállapodás megkötéséhez szükséges egyéb adatokról.

(2) Amennyiben a fenntartó megállapítása szerint a szolgáltató nem megfelelő színvonalon végzi a tevékenységét, felszólítja a szolgáltatót a szerződés szerinti teljesítésre, majd kezdeményezi a szerződés felmondását.

122/C. § (1) Ha a szerződéssel érintett szolgáltatás ellenértéke nem éri el a közbeszerzési értékhatárt, az állami fenntartó pályázatot ír ki a lebonyolításra. A pályázat szövegét a helyben szokásos módon, valamint egy országos napilapban közzé kell tenni.

(2) A pályázatot elbíráló bizottság tagjai

a) a fenntartó pénzügyi, illetve szakmai képviselője,

b) az érintett szociális intézmény vezetője - amennyiben több intézményt érint a szerződés, abban az esetben a fenntartó által kijelölt intézményvezető,

c) az intézmény gazdasági vezetője - több intézmény esetén a fenntartó által kijelölt gazdasági vezető, amely személy azonban nem lehet ugyanazon intézmény alkalmazottja, mint az intézményvezetők közül kijelölt személy.

(3) A pályázatok eredményéről, a bizottság döntéséről a fenntartó értesíti a pályázókat.

(4) A megállapodást írásba kell foglalni. A szolgáltatást biztosító szervezet és az intézményvezető évente egyszer köteles beszámolni a képviselő-testületnek a feladat ellátásáról, a szolgáltatás költségeiről, az esetleges panaszokról.

VII. Fejezet

A szociális ellátások finanszírozásának egyeb szabályai

123. § (1) A központi költségvetés terhére kell biztosítani az 50. § (1) és (3) bekezdése alapján kiállított közgyógyellátási igazolvány után fizetendő térítésnek a fedezetét.

(2)

124. § (1) A rendszeres szociális segély 37/E. § szerint folyósított összegének 90%-át, a hajléktalan személy részére folyósított rendszeres szociális segély teljes összegét a központi költségvetés megtéríti.

(2) A munkanélküliek jövedelempótló támogatása összegének 75%-át, a munkanélküli hajléktalanok jövedelempótló támogatásának teljes összegét a Munkaerőpiaci Alap megtéríti.

(3)

(4) A 45. § (4) bekezdése szerinti átmeneti segélyezés fedezetéhez az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium a fővárosi önkormányzattal évente kötött megállapodásban foglalt keretösszeggel hozzájárul.

(5) Az időskorúak járadéka 32/C. § (1) bekezdése szerinti összegének 90%-át, a bentlakásos intézményben ellátottak és a hajléktalanok részére folyósított járadék teljes összegét a központi költségvetés megtéríti.

(6) Az önkormányzat a központi költségvetés részére a költségviselés arányában visszafizeti

a) a jogosulatlanul, illetve rosszhiszeműen igénybe vett pénzbeli szociális ellátás [17. § (1) bekezdés a) pontja]

b)

megtérítésével befolyt összeget.

125. § A települési önkormányzat által megállapított és folyósított pénzbeli és természetben nyújtott ellátások kiadásaihoz, továbbá a rendszeres szociális segélyt kérelmező foglalkoztatásának költségeihez, valamint a helyi önkormányzatok által fenntartott személyes gondoskodás keretébe tartozó ellátási formák működési és fejlesztési költségeihez az állam

a) az állandó lakosok után járó szociális célú normatív állami támogatással (a továbbiakban: szociális normatíva);

b) kötött felhasználású foglalkoztatási támogatással;

c) az időskorúak járadékához, a rendszeres szociális segélyhez, a lakásfenntartási támogatáshoz [38. § (2) és (5) bek.], az ápolási díjhoz [41. § (1) bek.] és az adósságsökkentési támogatáshoz kötött felhasználású támogatásokkal;

d) a fenntartott szociális intézmények után járó normatív állami támogatással (a továbbiakban: szociális intézményi normatíva);

e) a szociális továbbképzéssel és szakvizsgával kapcsolatos kiadásokhoz kötött felhasználású támogatással járul hozzá.

126. § (1) A szociális normatíva tartalmazza a települési önkormányzatok által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiadásaihoz, valamint a személyes gondoskodás körébe tartozó alapellátások működési költségeihez történő állami hozzájárulást.

(2)-(3)

127. § (1) A szociális intézményi normatívák tartalmazzák a személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások működési költségeihez történő állami hozzájárulást.

(2) A nem állami, illetve egyházi fenntartónak a külön jogszabályban meghatározott, és az általa fenntartott szociális intézmény működéséhez biztosított normatív állami hozzájárulás - kivéve a kiegészítő támogatást - teljes összegét át kell adnia annak az intézménynek, amelyre tekintettel a támogatás megállapítására sor került.

128. § (1) Kötött felhasználású állami támogatásként a helyi önkormányzatok

a) címzett és céltámogatást a külön törvényben foglaltak szerint,

b) központosított előirányzatot,

c) szociális szakmai programokhoz nyújtott támogatást

kaphatnak.

(2) Az egyházi és nem állami fenntartó szociális szakmai programokhoz támogatást kaphat.

129. § Címzett támogatás keretében kell gondoskodni az idősek és fogyatékosok ápolását, gondozását nyújtó intézmények, valamint a pszichiátriai betegek, illetve a fogyatékosok rehabilitációs intézményeinek olyan mértékű férőhelybővítéséről, hogy az önkormányzatok eleget tudjanak tenni az ellátási kötelezettségüknek.

130. § A kistérségi társulás a települési önkormányzatok többcélú kistérség társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény 2. §-ának (2) bekezdése szerinti ösztönző támogatásra jogosult, ha a kistérséghez tartozó valamennyi településen az általa fenntartott szolgáltató, illetve intézmény keretében biztosítja

a) a családsegítést,

b) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást,

- c) a közösségi ellátásokat,
- d) a támogató szolgáltatást és
- e) a nappali ellátást.

131. § A szociális szakmai programok meghirdetésével kell elősegíteni a fenntartó számára a szociális intézmények olyan mértékű fejlesztésének támogatását, hogy az érintett önkormányzatok eleget tudjanak tenni az e törvényben előírt kötelezettségüknek.

VIII. Fejezet

Záró rendelkezések

132. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy megállapítsa

- a) a pénzbeli szociális ellátások folyósításának és elszámolásának részletes szabályait;
- b) a közgyógyellátásra való jogosultság, valamint az igazolványok kiadásának, visszavonásának, az igazolvány alapján járó kedvezmények igénybevételeinek részletes szabályait, valamint az igazolvány tartalmát;
- c) a Szociálpolitikai Tanács összetételére, megalakítására és működésére vonatkozó részletes szabályokat;
- d) az egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokhoz kapcsolódó részletes eljárási szabályokat;
- e) a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokért fizetendő térítési díjak megállapításának részletes szabályait;
- f) a szociális szolgáltatások és intézmények engedélyezésének és működésének részletes szabályait;
- g) a nem állami és egyházi fenntartók által igénybe vehető normatív állami hozzájárulás igénylésének, folyósításának és elszámolásának részletes szabályait;
- i) a foglalkoztatási támogatás igénylésével, elszámolásával kapcsolatos szabályokat;
- j)
- k) az Európai Gazdasági Térség állampolgára és az e törvényben meghatározott hozzátartozójára vonatkozó ellátások igénylésével, megállapításával, folyósításával, valamint az igényelbíráló szervek adatfeldolgozásával kapcsolatos részletes szabályokat;
- l) a rehabilitációs intézményekben elhelyezettek utógondozási feladatainak részletes szabályait.

(2) Felhatalmazást kap az ifjúsági, családügyi, szociális és esélyegyenlőségi miniszter, hogy rendeletben szabályozza

- a) az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékkel, valamint a szakértők tevékenységével összefüggő részletes szabályokat;
  - b) a szociális szolgáltatások működési feltételére vonatkozó szabályait;
  - c) a szociális szolgáltatások szakmai feladataira vonatkozó szabályait;
  - d) a külföldi alap-, közép- és felsőfokú szakképzés, valamint szakirányú szakképzés során szerzett szakképzettség megszerzését tanúsító oklevelek elismerésére, valamint az eljáró hatóságokra, annak feladat- és hatáskörére vonatkozó részletes szabályokat;
  - e) a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat;
  - f) a szociális szakképesítést szerzett személyek szakképzésére, valamint a szociális szolgáltatásokat végző személyek továbbképzésére vonatkozó szabályokat, ide nem értve a szakirányú továbbképzési szakokon folyó továbbképzést;
  - g) a rehabilitációs intézményben elhelyezett és a fogyatékos személyek otthonában élő személyek állapotának felülvizsgálatára vonatkozó szabályokat;
  - h) a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételeire vonatkozó szabályokat;
  - k) az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzésére és vizsgakövetelményeire vonatkozó szabályokat.
- (3) Felhatalmazást kap az egészségügyi miniszter, hogy az ifjúsági, családügyi, szociális és esélyegyenlőségi miniszterrel egyetértésben a közgyógyellátás keretében rendelhető gyógyszerek körét [49. § (2) bekezdés] rendeletben szabályozza.

133. § (1) E törvény - a 24. § (2) bekezdése, a 33-37. §-a, a 127. §-a, a 129-130. §-a, valamint a 135. §-a kivételével - a kihirdetést követő 30. napon lép hatályba.

(2) A törvény 33-37. §-a, 130. §-a és 135. §-a a kihirdetés napját követő hónap első napján, a 24. § (2) bekezdése 1993. május 1. napján, a 127. és a 129. § 1994. január 1-jén lép hatályba.

134. § A települési önkormányzatoknak a 2003. január 1-jétől megszervezendő alapszolgáltatási formák biztosításáról folyamatosan, de legkésőbb 2007. december 31-éig kell gondoskodniuk. Azok a helyi önkormányzatok, amelyek az e törvényben meghatározott egyéb ellátási formák működési feltételeit teljes körűen még nem teljesítették,

- a) a személyi feltételek biztosításáról folyamatosan, de legkésőbb 2005. december 31-éig,
- b) a szakképzettségi feltételek biztosításáról folyamatosan, de legkésőbb 2005. december 31-éig,
- c) a tárgyi feltételek biztosításáról folyamatosan, de legkésőbb 2008. december 31-éig

kell gondoskodniuk, azzal, hogy a szolgáltatások szakmai színvonala a 2002. december 31-i állapothoz képest nem eshet vissza.

135. §

136. § (1)

(2)

(3)

137. §

138. § A helyi önkormányzat az e törvényben meghatározott rendeletalkotási kötelezettségének a törvény hatálybalépésétől számított hat hónapon belül köteles eleget tenni.

139. § (1) A törvény 18-24. §-ainak rendelkezéseit kell alkalmazni a törvény által nem szabályozott, az önkormányzat képviselő-testülete, a polgármester, valamint a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó szociális ellátásokról és szolgáltatásokról vezetett, személyes adatokat is tartalmazó nyilvántartásokra.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezései az irányadók akkor is, ha a személyes gondoskodás megszervezését nem önkormányzati szerv az önkormányzattól átvállalja.

139/A. § A 2000. június 30-án működési engedéllyel vagy ideiglenes működési engedéllyel rendelkező a 92/C. § szerint tartalékképzésre kötelezett intézmény fenntartója

- a) 2001. március 31-ig az intézmény tárgyévi normatív állami hozzájárulásának 6 százalékát,
  - b) 2002. március 31-ig az intézmény tárgyévi normatív állami hozzájárulásának 8 százalékát,
  - c) 2003. március 31-ig az intézmény tárgyévi normatív állami hozzájárulásának 10 százalékát
- kitevő összeget köteles a tartalékalapba helyezni.

140. § A törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló, módosított 1991. évi XX. törvény 129. § (2) bekezdésének a), e) és g) pontjai, a 130. § b) pontja, a 132. § (1) bekezdéséből a „szociális intézmények (szociális otthonok és intézetek, családsegítő központok, idősek gondozási központjai)” szövegrész, a 133. § d) pontja, a 135. § d), f), g), h), i), j), k), m) és t) pontja.

Hatálybaléptető, záró és átmeneti rendelkezések a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításaihoz

1997. évi LXXXIV. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításáról 13. § (1) E törvény hatálybaléptetéséről a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló törvény rendelkezik.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg

a) hatályát veszti az Szt.

aa) 37/A. §-a (1) bekezdésének b) pontja,

ab) 55. §-a (1) bekezdésének első mondata,

ac) 116. §-ának (1) bekezdésében a „gyermekétkeztetés kivételével a” szövegrész,

ad) 116. §-ának (2) bekezdésében a „gyermekétkeztetésnek nem minősülő” szövegrész;

b) az Szt. 34. §-a (2) bekezdésének b) pontjában a „33. § (2) bekezdése” szövegrész helyébe a „33. § (3) bekezdése” szövegrész lép;

c) az Szt. 121. §-a (2) bekezdésének e) pontjában a „mérséklésére” szó helyébe a „mértékére” szó lép.

(3) A települési önkormányzat 1997. december 31-ig megvizsgálja a rendszeres szociális segélyben részesülők időskorúak járadékára való jogosultságát, és ha a személy az Szt. 32/B. §-ában foglalt jogosultsági feltételeknek megfelel, úgy számára 1998. január 1-jétől időskorúak járadékát állapít meg.

(4) A jegyző - hivatalból - közgyógyellátásra való jogosultságot állapít meg 1998. január 1-jétől annak a (3) bekezdés szerint időskorúak járadékában részesülő személynek, aki megfelel az Szt. 50. § (3) bekezdésében foglalt jogosultsági feltételeknek.

(5) 1997. december 31-ét követő időponttól nem állapítható meg új jogosultság házastársi pótlékra, valamint házastárs után járó jövedelempótlékra, továbbá a 62. életévet, illetőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személy esetén rendszeres szociális járadékra.

(6) Az 1998. január 1-je előtti időponttól megállapított házastársi pótlékot és házastárs után járó jövedelempótlékot 1998. január 1-jétől annak a személynek kell változatlan feltételekkel folyósítani, akire nézve azt megállapították.

1999. évi LXXIII. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításáról 56. § (1) A szociális intézményben ellátottak számára vonatkozó, - az e törvény 15. §-ának (3) bekezdésével megállapított - Szt. 57. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezést azon intézmények esetében kell alkalmazni, amelyek e törvény hatálybalépését követően kapnak működési engedélyt.

(2) A működési nyilvántartások tárgyi és személyi feltételeit legkésőbb 2001. január 1. napjáig kell biztosítani.

(3) A munkáltató a személyes gondoskodást végző személy e törvényben meghatározott adatait 2001. január 1. napjától köteles a működési nyilvántartást vezető szervnek bejelenteni.

(4) A fogyatékos személyek otthonában élő felnőtt személy felülvizsgálatát első alkalommal e törvény hatálybalépésétől számított két éven belül kell elvégezni. Az első felülvizsgálatot a szociális és családügyi miniszter által kijelölt bizottságok végzik. A bizottság pszichológus, pszichiáter és a fogyatékoság jellege szerinti szakgyógypedagógus képesítéssel rendelkező személyekből, valamint a megyei módszertani feladatok ellátására kijelölt intézmény vezetőjéből áll.

(5) Az egyszeri hozzájárulás összegének felhasználására vonatkozó, - az e törvény 49. §-ával megállapított - Szt. 117/B. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezést az e törvény hatálybalépését követően befizetett hozzájárulásokból származó bevételekre kell alkalmazni.

(6) A helyi önkormányzat e törvény hatálybalépésétől számított hat hónapon belül - az e törvényben foglaltak alapján - köteles felülvizsgálni a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokra vonatkozó rendeletét.

(7)-(8)

(9) A 37. §-sal megállapított Szt. 94/A. § (1) bekezdés b) pontjának hatálybalépéséig a megyei, fővárosi önkormányzat által fenntartott tartós bentlakásos intézményi ellátás iránti kérelemről a kérelmező lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete dönt.

(10) A 37. §-sal megállapított Szt. 94/A. § (1) bekezdés b) pontjának hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyeket a kérelmező lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete bírálja el.

1999. évi CXXII. törvény egyes munkaügyi és szociális törvények módosításáról 54. § (3) A törvény 27-28. §-a, a 29. §-a - az Szt. 37/A. §-a (1) bekezdésének ac) pontját megállapító része kivételével -, valamint 31-32. §-a 2000. május 1-jén lép hatályba. Ezzel egyidejűleg az Szt. 25. §-ának (3) bekezdésében „a munkanélküliek jövedelempótló támogatását” szövegrész, továbbá az Szt. 33-37. §-a, és a 33. §-át megelőző „Munkanélküliek jövedelempótló támogatása” alcím hatályát veszti. Az Szt. 33-37. §-ának rendelkezéseit azonban az e törvény 56. § (1)-(3) bekezdésében meghatározott esetekben tovább kell alkalmazni.

56. § (1) Annak a munkanélkülinek, akinek jövedelempótló támogatásra való jogosultsága 2000. május 1-jét megelőzően keletkezik és az ellátás megállapítására irányuló kérelmét 2000. április 30-ig benyújtja, az ellátást a 2000. április 30-án hatályban lévő jogszabályok alapján kell megállapítani és folyósítani.

(2) Annak a munkanélkülinek, akinek 2000. május 1-jét megelőzően jövedelempótló támogatásra való jogosultságát megállapították, az ellátást a 2000. április 30-án hatályban lévő szabályok alapján tovább kell folyósítani.

(3) Annak a munkanélkülinek, akinek a jövedelempótló támogatás folyósítása 2000. május 1-jén vagy ezt követően szünetel, a szünetelésre okot adó körülmény megszűntetését követően, az ellátást a 2000. április 30-án hatályban lévő szabályok alapján tovább kell folyósítani.

(4) Annak az aktív korú nem foglalkoztatott személynek, akinek a rendszeres szociális segélyre való jogosultságát 2000. május 1-je előtt állapították meg, az e törvénnyel megállapított Szt. 37/D. § (2) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettsége a rendszeres szociális segélyre való jogosultság felülvizsgálatának időpontjától áll fenn.

58. § (1) A törvény 49-50. §-a 2000. szeptember 1-jén lép hatályba, azonban fogyatékosági támogatásra való jogosultságot legkorábban 2001. július 1-jétől lehet megállapítani.

(2) A törvény

a) 26. §-a, 29. §-ának az Szt. 37/A. §-a (1) bekezdésének ac) pontját megállapító része, valamint e § (5)-(7) bekezdése 2001. július 1-jén,

b)

lép hatályba.

2001. évi LXXIX. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításáról 58. § (1) E törvény - a (2)-(3) bekezdésben foglalt eltéréssel - 2002. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény 6. §-a, 11-13. §-ai, 16-22. §-ai, 24. §-a, 27. §-a, 30. §-a, 34. §-a, 38. §-a, 42-45. §-ai, 48. §-a, 53-54. §-ai, 58. §-a (6) bekezdésének c) pontja 2003. január 1-jén lép hatályba.

(3) E törvény 1. §-ának (2)-(3) bekezdése, 2-3. §-ai, 7. §-ának az 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 41. § (2) bekezdését megállapító része, 8. §-ának az Szt. 42. §-a (2) bekezdésének d) pontját megállapító része, 56. §-ának az Szt. 132. §-a (1) bekezdésének k) pontját megállapító része a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján lép hatályba.

(4) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Szt.

- a) 42. §-ának (4) bekezdése,
- b) 85. §-a,
- c) 96. §-ának (2) bekezdése,
- d) 98. §-a,
- e) 99/A. §-a,
- f) 105. §-ának (3)-(4) bekezdése,
- g) 107. §-a,
- h) 132. §-a (1) bekezdésének c) és g) pontja,
- i) 132. §-a (2) bekezdésének d) és f) pontja hatályát veszti.

(5) A települési önkormányzat az e törvény hatálybalépése előtt megállapított ápolási díjra vonatkozó jogosultságot e törvény hatálybalépésétől számított hat hónapon belül felülvizsgálja. Amennyiben a felülvizsgálat eredményeként az ápolási díj megszüntetésére vagy összegének csökkentésére kerül sor, akkor az intézkedés legkorábbi időpontja a felülvizsgálatot követő harmadik hónap első napja. Az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő ápolási díj megállapítása iránti ügyek elbírálása során e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(6) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Szt.

- a) 44. §-ának (1) bekezdésében a „41. § (1) bekezdésében” szövegrész helyébe a „41. § (1)-(2) bekezdésében” szövegrész,
- b) a 44. §-ának (2) bekezdésében a „41. § (2) bekezdése” szövegrész helyébe a „41. § (4) bekezdése” szövegrész,
- c) 44. §-ának (2) bekezdésében a „60%-ánál” szövegrész helyébe a „80%-ánál” szövegrész,
- d) 50. §-a (1) bekezdésének h) pontjában az „az aki után szülője” szövegrész helyébe az „az aki, vagy aki után szülője” szövegrész,
- e) IV. fejezetének „Személyes gondoskodást nyújtó ellátások” címe helyébe a „Szociális szolgáltatások” cím,
- f) 58. §-ában a „önkormányzatokkal szerződéses jogviszony alapján önkormányzati feladatokat ellátó” szövegrész helyébe az „önkormányzati feladatokat ellátó nem állami fenntartó” szövegrész

lép.

(7)

(8) A megyei jogú város a szakosított ellátási formák megszervezéséről e törvény hatálybalépését követő öt éven belül köteles gondoskodni.

(9) A szolgáltatástervezési koncepciót a megyei, fővárosi önkormányzat és a megyei jogú város önkormányzata 2003. december 31-éig, a települési önkormányzat 2004. december 31-éig készíti el.

(10) A felülvizsgálati bizottság tagjainak jelölésére jogosult személy e törvény hatálybalépését követő harminc napon belül teszi meg a bizottság tagjainak személyére vonatkozó javaslatát.

(11) A munkaügyi központ vezetője által - a 113/D. § (7) bekezdés cb) alpontja, valamint a 113/G. § (2) bekezdése b) pontja alapján - kijelölt személyek nevét e törvény hatálybalépését követő 30 napon belül küldi meg a megyei, fővárosi önkormányzat részére.

(12)

2003. évi IV. törvény az egyes szociális tárgyú törvények módosításáról 82. § (2) A 32. §-sal megállapított, az Szt. 117/B. §-ának (1) bekezdésében meghatározott egyszeri hozzájárulás összegének felső határára vonatkozó rendelkezést az e törvény hatálybalépését követően benyújtott intézményi elhelyezés iránti kérelmek esetében kell alkalmazni.

(3)

(4) Az Szt. 68. §-ának (4) bekezdésében meghatározott, idősök otthonán belüli intenzív gondozási részlegre, gondozási csoportra vonatkozó szabályt 2006. január 1-jétől kell alkalmazni.

(5) Az Szt. 85/C. §-ának (5) bekezdésében meghatározott, megyei, fővárosi önkormányzat által kialakítandó speciális intézményre vonatkozó szabályt 2005. január 1-jétől kell alkalmazni.

(6) Az Szt. 90. §-ának (2) bekezdésében meghatározott, megyei jogú városok ellátási kötelezettségére vonatkozó szabályt 2005. január 1-jétől kell alkalmazni.

(7) Az Szt. 94/K. §-ában meghatározott ellátottjogi képviselő 2003. július 1-jén kezdi meg működését.

(8) Az Szt. 112-113. §-ában meghatározott, rehabilitációs intézményekre vonatkozó külön szabályokat 2005. január 1-jétől kell alkalmazni.

(9) Az Szt. 113/D-113/G. §-ában meghatározott, felülvizsgálatra, illetve rehabilitációs alkalmassági vizsgálatra vonatkozó szabályokat 2003. július 1-jétől kell alkalmazni.